هەرێمی کوردستانی عێراق
ئەنجوومەنی نیشتمانیی
کوردستانی عێراق

ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستانی عێراق

پرۆتۆکۆلەکان

١٤

١٩٩٧ - بەرگی چواردەیەم

چاپی یەکەم ١٩٩٨

پێرست:

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی کردنەوەی خولی یەکەمی ساڵی ١٩٩٧ یەک شەممە ڕێکەوتی ١٩٩٧/٣/٩. ———— ل٥

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (١) سێ شەممە ڕێکەوتی ١٩٩٧/٣/١١ ———— ل١٥

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (٢) چوارشەممە ڕێکەوتی ١٩٩٧/٣/١٩ ———— ل٢٧

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (٣) دووشەممە ڕێکەوتی ١٩٩٧/٦/٢ ———— ل٩٧

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (٤) دووشەممە ڕێکەوتی ١٩٩٧/٦/٩ ———— ل١١٩

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (٥) سێ شەممە ڕێکەوتی ١٩٩٧/٦/١٠ ———— ل١٦٧

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (٦) چوارشەممە ڕێکەوتی ١٩٩٧/٦/١١ ———— ل٢٠٣

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (٧) دووشەممە ڕێکەوتی ١٩٩٧/٦/١٦ ———— ل٢٧٧

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (٨) سێ شەممە ڕێکەوتی ١٩٩٧/٦/١٧ ———— ل٢٩٧

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (٩) چوارشەممە ڕێکەوتی ١٩٩٧/٦/١٨ ———— ل٣١٧

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (١٠) سێ شەممە ڕێکەوتی ١٩٩٧/٦/٢٤ ———— ل٣٢١

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (١١) چوارشەممە ڕێکەوتی ١٩٩٧/٦/٢٥ ———— ل٣٥٥

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (١)ی نائاسایی یەک شەممە ڕێکەوتی ١٩٩٧/٧/٦ ———— ل٣٧٣

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

زۆر سوپاس. لیژنەی یاسا با بفەرموون.

بەڕێز كاكەڕەش محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

بابەت: پڕۆژەی چاك كردنی یاسای شارەوانیەكان، ئاگاداری بەڕێزتان دەكەین كە رای لیژنەكەمان بەم شێوەی خوارەوەیە: یاسای شارەوانییەكان هەر خۆی لەیاسای شارەوانی عێراقی وەرگیراوە وكاتی خۆی لەبەر ململانێی پەنجا بەپەنجا بەم شێوەی كە هەیە دەرچوو، هەوڵ درا كە دەسەڵاتی بەڕێوەبردن (محافظ، قائمقام، مدير ناحية) دوور بخرێتەوە لەهەموو ئیش وكارەكانی شارەوانی و ئێمە رامان لەگەڵ چاك كردنی یاساكەیە بەم شێوەی كە هاتووە، چونكە بەڕاستی نازانین كەوا دەسەڵاتی بەڕێوەبردن بەم شێوەیە دوور بخرێتەوە چونكە ئەوان نوێنەری هەموو وەزارەتەكانن نابێ بەم شێوەیە پشت گوێ بخرێ وبەم چاك كردنەوەیە یاساكە ئەگەڕێتەوە دۆخی جاران هەر وەكو سەرچاوەكەی یاسای شارەوانی عێراقیە لەگەڵ رێزماندا، سوپاس.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

سوپاس، دێینە سەر ئەو پڕۆژەی كە مادده مادده بخوێنرێتەوە، پاشان مادده بەمادده بخرێتەگفتوگۆوە.

بەڕێز محەمەد حەسەن باڵەتە:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

بسم الله الرحمن الرحيم

باسم الشعب

المجلس الوطني لكوردستان العراق

رقم القرار:

تاريخ القرار:

قرار

استناداً الى احكام الفقرة (١) من المادة (٥٦) من القانون رقم (١) لسنة ١٩٩٢ وبناءاً على ماعرضه وزير البلديات والسياحة ووافق عليه مجلس الوزراء قرر المجلس الوطني لكوردستان العراق بجلسته المنعقدة بتاريخ / /١٩٩٧ اصدار القانون الاتي:

قانون رقم ( ) لسنة

قانون التعديل الاول لقانون ادارة البلديات لكوردستان العراق

رقم (٦) لسنة/١٩٩٣

الفصل الاول:

تضاف فقرة على المادة الاولى وتكون تسلسها (١٠) وكالآتي:

السلطة الادارية: المحافظ - القائمقام - مدير الناحية.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

بەڵێ ماددەکانی دی بخوێنەوە، پرۆژەکەش دوایی ماددە بە ماددە گفتوگۆی لەسەر دەکەین.

بەڕێز محەمەد حەسەن باڵتە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

الفصل الثاني: المادة الثانية:

أ- تعدل الفقرة (٢) من المادة الخامسة وتكون كالآتي:

٢- القرى التي لايقل عدد نفوسها عن ثلاثة آلاف نسمة بناءاً على اقتراح السلطة الادارية وموافقة الوزير.

ب- تعدل الفقرة (٣) من المادة الخامسة وتكون كالآتي:

٣- تبقى البلديات المستحدثة قبل نفاذ هذا القانون في القرى التي لايقل عدد نفوسها الحد المشار اليه اعلاه و للوزير الغائها بناءاً على اقتراح السلطة الادارية. ئەوە لە وەزارەتی دارایی لێپرسراوی بەڕێوەبردن بێ.

المادة الثالثة: تعدل المادة الثامنة وتكون كالآتي:

المادة الثامنة: تعدل حدود البلدية بقرار من المجلس البلدي ومصادقة السلطة الادارية متضمنا الاسباب الموجبة للتعديل وموافقة الوزير.

المادة الرابعة: تعدل المادة الحادية عشرة وتكون كالآتي:

المادة الحادية عشرة: يجوز توحيد بلديتين او اكثر ببلدية واحدة في حالة توسع حدودها واتصالها ببعضها بقرار من مجالسها ومصادقة السلطة الادارية وموافقة الوزير وينفذ من تاريخ نشر القرار في الجريدة الرسمية.

الفصل الثالث: المادة الخامسة: تعدل المادة الثانية عشرة وتكون كالاتي:

المادة الثانية عشرة على الوزير ان يلغى البلدية بناءاً على اقتراح السلطة الادارية او مدير البلديات العام في الحالات التالية:

١- زوال شروط استحداثها.

٢- توحيدها ببلدية ثانية.

الفصل الرابع: المادة السادسة، تعدل الفقرة (٢) من المادة الثامنة عشرة وتكون كالاتي:

٢- للوزير بناءاً على طلب السلطة الادارية زيادة عدد الاعضاء على ان لايتجاوز عن واحد وعشرين عضواً وذلك قبل الشروع بالانتخابات بمدة لاتقل عن ثلاثين يوماً.

المادة السابعة: تضاف الفقرة التالية الى المادة الخامسة والعشرين وتكون تسلسها (ثلاثاً) اما

الفقرة فيها فتصبح تسلسلها (٤) وكالاتي :

٣- تكون قرارات المجلس التي تتعلق بإعداد التصاميم الاساسية والتفصيلية وتعديلها وإلغائها وتقسيم المدينة الى مناطق عمرانية وسكنية وتجارية وصناعية خاضعة للاعتراضات من قبل السلطة الادارية خلال خمسة عشرة يوماً و من تاريخ وصوله اليه وترفع الاعتراضات الى الوزارة للبت فيها .

المادة الثامنة : تعدل الفقرة الاولى من المادة الرابعة والثلاثون وتكون كالأتي :

١. تكون قرارات المجلس لاستعمال الوظائف المنصوص عليها في هذا القانون والتي لا تتطلب صرف مبالغ من البلديات قابلة للاعتراض خلال خمسة عشرة يوماً من قبل الوزير او السلطة الادارية اعتباراً من وصول القرار اليها وللوزير حق توقيف تنفيذ هذه القرارات لمدة لاتتجاوز خمسة عشرة يوماً لغرض دراستها وتقرير مايلزم بشأنها .

المادة التاسعة : تستثنى القطع السكنية للبلدية من قانون بيع وايجار اموال الدولة .

المادة العاشرة : تعدل المادة الثامنة والاربعون وتصبح اصل المادة الفقرة الاولى منها وتضاف اليها فقرة اخرى وبتسلسل (٢) وتكون كالأتي :

٢. على المجلس ان يقرر تعيين استقامات وسعة الشوارع التي هي ضمن العقارات التي يروم اصحابها تقسيمها وتقطيع البلدية في هذة الحالة مجانا من العقار مساحة الشوارع والمرافق العامة بالنسب التالية .

أ- مالايزيد عن ٢٥٪ من مساحة العقار الذي لاتتجاوز مساحته الكلية(٥٠٠٠) متر مربع بصرف النظر عن المنطقة العمرانية التي يقع فيها .

ب- ٢٥٪ من مساحة العقار الذي تتجاوز مساحته الكلية خمسة الاف متر مربع ولايزيد عن عشرة الاف متر مربع بصرف النظر عن المنطقة العمرانية التي يقع فيها .

جـ- اذا كانت مساحة العقار تزيد على عشرة الاف متر مربع فتكون كما يلي :

١- ٤٠٪ من مساحته الكلية اذا كان واقعا ضمن المنطقة العمرانية الاولى والثانية .

٢- ٣٥٪ من مساحة الكلية اذا كان واقعا ضمن المنطقة الثالثة .

٣- ٣٠٪ من مساحة الكلية اذا كان واقعا ضمن المنطقة العمرانية الرابعة والممتازة .

٤- ٢٥٪ من مساحة الكلية اذا كان واقعا ضمن المنطقة العمرانية الخامسة .

د- اذا نظم صاحب العقار خارطة التقسيم وكان مجموع مساحة الشوارع والمرافق العامة يزيد على النسب المبينة بالفقرة السابقة وكانت هذه الزيادة لمصلحته، فعليه ان يسجل هذه المساحة باسم البلدية مجانا مهما بلغت وان كانت الزيادة في المساحة من مقتضيات التصميم الاساس او التفصيلي للمنطقة العمرانية التي يقع ضمنها العقار فعلى البلدية ان

تستملك هذه الزيادة وفق قانون الاستملاك على ان تعين البلدية مقدماً على الخارطة المساحة التي تؤخذ مجاناً وفق احكام الفقرات السابقة والمساحة التي يجب ان تستملك قبل المصادقة على الخارطة،

المادة الحادية عشرة: تعدل الفقرة الاولى من المادة التاسعة و الاربعون وتكون كالاتي:

لمجلس الوزاراء بناءاً على اقتراح الوزير حل المجلس البلدي اذا فقد المجلس اكثرية اعضائه اذا كانت البلدية من الصنف الخاص او الممتاز اما بالنسبة للاصناف الاخرى فيقدم الاقتراح من قبل السلطة الادارية.

المادة الثانية عشرة: تعدل المادة الثانية والخمسون وتطرح كما يلي:

١- للوزير منح بعض صلاحياته المنصوص عليها في هذا القانون الى السلطات الادارية لتقليص الروتين وتسهيل سير الامور.

٢- للوزير ان يخول رئيس البلدية مايراه ضرورياً من الصلاحيات المقررة له بموجب القوانين المرعية لتسهيل اموره.

المادة الثالثة عشرة:

تلغى الفقرتان (س،ع) من المادة السابعة والعشرون.

المادة الرابعة عشرة:

ينفذ هذا القانون من تاريخ نشره في الجريدة الرسمية.

جوهر نامق سالم
رئيس المجلس الوطني لكوردستان العراق

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

ئێستا مادده بە مادده دەرگای گفتوگۆ دەكەینەوە. فەرموو كاك محەمەد مادده یەک بخوێنەوە.

بەڕێز محەمەد حەسەن باڵەتە:

المادة الاولى: تضاف فقرة جديدة على المادة الاولى ويكون تسلسلها (١٠) وكالاتي:

(١٠): السلطة الادارية، المحافظ، القائمقام ، مدير الناحية.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

هەمواركردنێک لەسەر ماددەی یەک بەو شێوەی كە باس كرا، كراوە، زنجیرەی(١٠) ئەو وشانە، یاخود ئەو زاراوانەی بۆ زیاد دەكرێ، كێ قسەی لەسەر ماددەكە هەیە؟ كاک سەعیدو كاک د.رزگار كێی تر؟ نییە؟. فەرموو كاک سەعید.

بەڕێز سەعید محەمەد سدیق هەروری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

لێرە رای لیژنەی یاسایی (السلطة الادارية) مانای چییە؟ چونکە لێرە هاتووە (محافظ، قائمقام، مدير الناحية، السلطة الادارية)، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

وابزانم پێناسەکەی لەگەڵدایە با پرسیارەکە روون بێ.

بەڕێز سەعید محەمەد سدیق هەروری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەڵێ منیش رونکردنەوەم دەوێ.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

چونکە نووسراوە وخۆی پێناسەی کردووە(السلطة الادارية، المحافظ، القائمقام، مدير الناحية)، چی ترت دەوێ لەوە زیاتر؟.

بەڕێز سەعید محەمەد سدیق هەروری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

جا منیش مەبەستم هەر ئەوەیە،(السلطة الادارية) واتا مەبەستمان هەر (المحافظ، القائمقام، مدير الناحية) یە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەمە دیاری کراوە، یاسایەکە لات نییە؟دووخال لات نییە؟ مەبەستم دوایی ئەو دوو خاڵە لەوکاغەزەی لاتە نەنووسراوە (المحافظ، القائمقام)، ببوورە دوو نوختەکە فاریزەیە.

بەڕێز سەعید محەمەد سدیق هەروری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەڵێ یاساکەم لا هەیە بەڵام مەبەستم دوو خاڵەکە بوو، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەیخەینە دەنگدانەوە کێ لەگەڵە؟.. سوپاستان دەکەین. کێ لەگەڵ نییە؟.. سوپاستان دەکەین، بەتێکرای دەنگ پەسەند کرا. فەرموو.

بەڕێز محەمەد حەسەن باڵەتە:

الفصل الثاني/المادة الثانية:

أ- تعدل الفقرة (٢) من المادة الخامسة وتكون كالآتي:

٢- القرى التي لايقل عدد نفوسها عن ثلاثة آلاف نسمة بناءا على اقتراح السلطة الادارية وموافقة الوزير.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

جا حەز ئەکەی ئەوەمان بۆ روون بکەرەوە.(القرى التي لا يقل عدد نفوسها) چییە؟.

بەڕێز محەمەد حەسەن باڵەتە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەو هەموارەی هاتووە(القرى التي لا يقل عدد نفوسها عن ثلاثة آلاف نسمة بناءاً على اقتراح الوزير).

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

فەرموو کاکەرەش.

بەڕێز کاکەرەش محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

خۆی یاسایەکە وەکو ئێمە کە لیژنەی یاسا تێگەیشتین کە هەموارەکەی هاتووە کورتەی بابەتەکە ئەوەیە سەرەتای دەستنیشانەکە(مشار)ڕەچاو کراوە کە دەسەڵاتی بەڕێوەبردن لە قەزاو ناحیەو لە پارێزگادا نوێنەرایەتی هەموو وەزارەتەکەمان ئەکەن و نوێنەری هەموو وەزارەتەکانن.

بەڕاستی نازانین وەزارەتێک لە وەزارەتەکانیش ئیشوکاری بکرێ ئەوانیش وەکو خەڵک ئاگادار نەبن، چونکە (قانون المحافظات) مەرجێکی تێدایە و یاساکەش لە هەموو فەرمانگەکاندا پیرەو دەکرێ، مادده (٢٢)ی دەڵێ: (على الوزارات والدوائر الرسمية وشبه الرسمية ان ترسل الى المحافظ نسخة من الاوامر والتعليمات والمقررات التي ترسلها الى دوائرها في المحافظة لاطلاعه عليها ومراقبة تنفيذها) جا لەو روانگەوە وەرگیراوە، وە ئەگەر نا دوا وشە لە هەموو یاساکە تەنها بۆ وەزیر ماوەتەوە. ئەگەر وەزیر ڕەزامەندی لەسەر نەکا سەرۆکی یەکەی بەڕێوەبردن هیچی پێ ناکرێ کە بەڕێوەبەری ناحیەو پارێزگار و قائمقام دەگرێتەوەو برگە دووەکە لە بنەڕەتی یاساکە هاتووە دەڵێ (القرى التي لايقل عدد نفوسها عن ثلاثة آلاف نسمة بناءاً على اقتراح المدير العام للبلديات وموافقة الوزير والمدير العام للبلديات) پێک هاتووە لە بەشێک لەوەزارەت چونکە ئەو پرۆژەیە کە دەچێتە وەزارەت بەتەئکید بە بەردەمی بەڕێوبەری گشتیی شارەوانی دا دەڕوات و دەتوانێ راپۆرت بۆ وەزیر بەرز بکاتەوە هەرچی بڵێ دەتوانێ بۆی بکا. کە چووە بەردەمی وەزیر ئەگەر پەسەندی بکا یان نەیکا، جا لەبەر ئەوە ئەو بازنەیەی بەڕێوبەری گشتی شارەوانی زیادە، لە جیاتی بەڕێوبەری گشتی شارەوانی دەسەڵاتی بەڕێوەبردن دانراوە کە پێشنیارەکە بەرز بکاتەوە بۆ وەزارەت، وەزارەتیش لەوێ بڕیاری لەسەر بدات، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

سوپاس بۆ ئەو روون کردنەوەیە. دەرگای گفتوگۆ دەکەینەوە بۆ ئەو برگەیە لیژنەی خزمەتگوزاری هیچ تێبینیتان هەیە لەسەر ئەم ماددەیە؟. نییە.کێ تێبینی هەیە؟ کێ ئەیەوێ قسە بکا لەسەر ئەو ماددەیە؟ نییە. ئەیخەینە دەنگدانەوە. کێ لەگەڵ ئەو هەموارەیە کە لیژنەی یاسا خوێندیەوە؟.. سوپاستان دەکەین. کێ لەکەڵ نییە؟.. بە تێکڕای دەنگ پەسەند کرا. فەرموو

بەڕێز محەمەد حەسەن باڵتە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ب- تعدل الفقرة (٣) من المادة الخامسة وتكون كالآتي: تبقى البلديات المستحدثة قبل نفاذ هذا القانون في القرى التي لا يقل عدد نفوسها عن الحد المشار اليه اعلاه وللوزير الغائها بناءاً علي اقتراح السلطة الادارية. هەمان روونکردنەوەی برگە (أ)ە واتە(السلطة الادارية) هاتۆتە جێگای(المدير العام للبلديات). هەر ئەوە.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

لیژنەی خزمەتگوزاری. فەرموو.

بەڕێز مەلا هادی خضر کوێخا:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمە رازین لەسەر ئەوە. بەڵام ئێمە پێشنیارمان ئەوە بوو(تبقى البلديات المستحدثة قبل نفاذ هذا القانون في القرى التي لا يقل عدد نفوسها عن الحد المشار اليه اعلاه وللوزير الغاءها بناءا على اقتراح السلطة الادارية او المدير العام للبلديات) چونکە لەوێ (المدير العام) هەبووە ئەویش وەکو دەزگایەک هەیە لەو وەزارەتە دەبێ دەسەڵاتێکی بدرێتێ، ئاگاداری هەبێ ئەمەش رەئیمانە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

سوپاس. ئەوە رای لیژنەی خزمەتگوزاری بوو، با رای وەزیری تایبەت بزانین، فەرموو.

بەڕێز حسێن سنجاری/ وەزیری شارەوانی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمە لە وەزارەتدا نیو سەعات دانیشتین لەگەڵ لیژنەی یاسایی و باسی گفتوگۆی گشتی ئەم رەشنووسەمان کردووەو من پێم باشە لەسەر دەقەکەی لیژنەی یاسایی بێ، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

جا ئەگەر ئیجازە هەبێت مەسەلەی گفتوگۆ کردن شتێکی ترە، لیژنەی خزمەتگوزاری پێشنیارێکی هەیە ئەڵێت: ئەگەر هاتوو پاشی دەسەڵاتی بەڕێوەبردن وشەی بەڕێوەبەری گشتی شارەوانیەکان دابنرێت، (المدير العام للبلديات) بەشێکە لە وەزارەتی شارەوانییەکان.

بەڕێز حسێن سنجاری/ وەزیری شارەوانی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەڵێ بێگومان هەموو شت لە وەزارەتەوە ناگاتە لای وەزیر ئەگەر تێنەپەڕێ بە بەردەم بەڕێوەبەرە گشتییەکان ولەسەر بەڕێز جێگری وەزیر، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

سوپاس. دەرگای گفتوگۆ ئەکەینەوە بۆ ئەم ماددەیە، با برادەران ناونووس بکەین: د.ئیدریس

،کاک فرەنسۆ هەریری، کاک جەمیل عەبدی، جوهر شاواز، کێی تر؟ تەنها چوار ئەندامی پەرلەمان، فەرموو کاک فرەنسۆ.

بەڕێز فرەنسۆ تۆما هەریری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمە لەگەڵ ئەوەی لیژنەی یاساییین، و بەڕێز وەزیری شارەوانیش پشتگیری لیژنەی یاسا کرد، هەر وەکو برای بەڕێزم کاکەرەش وتی ئەوەی دەسەڵاتی بەڕێوەبردن دەینێرێ بەپێش بەڕێوەبەری گشتی شارەوانیەکان دا دەڕوا، پێویست ناکا ناوەکەی زیاد بکا، رۆتینەو بەلای ئەودا دەڕوا تا دەگاتە وەزیر، بۆیە ئێمە لەگەڵ پێشنیاری لیژنەی یاساییین، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

سوپاس کاک فرەنسۆ. فەرموو کاک د.ئیدریس.

بەڕێز د. ئیدریس هادی سالح/وەزیری پیشەسازی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەو پێشنیارەی دەسەڵاتی بەڕێوەبردن دەیکا عادەتەن دەنێردرێتە وەزارت ولە وەزارەت دوا بریار بۆ وەزیرە، جا وەزیر پرس و راوێژ بە بەڕێوەبەری گشتی تایبەتمەند دەکا. لێرە سەرەتا کە هەموار لە برگەکە کرا« السلطة الادارية » پێناسە کراوە، داخل کراوە، بەڵام بریاری کۆتایی هەر بۆ وەزیری تایبەتمەند دەمێنێتەوە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

سوپاس کاک ئیدریس، فەرموو کاک جەمیل.

بەڕێز جەمیل عەبدی سندی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

هەندێک شارەوانی پێویست نییە، وتەکلیفێکی زۆر زۆر بۆ وەزارەتی ئابووری و دارایی دروست دەکەن، نەک بەڕێوەبەری گشتی شارەوانیەکان تەنها لە وەزارەتی خۆی لەسەر وەزارەتی داراییش تەکلیف ئەکا، لەبەر ئەوە بەپێویستی دەزانم کە بەڕێوەبەری گشتی شارەوانییەکان بزانێ فلان شارەوانی پێویست نییە، مەرجی تیا نییە، زۆر تەکلیف لەسەر حکومەت دەکات، دەبوایە ئەویش مافی هەبێت. راستە مامەڵە هەر ئەڕوا بۆ لای بەڕێووبەری گشتیی شارەوانی و لەوێوە بۆ جەنابی وەزیری شارەوانیەکان، بەڵام دەبێ بەلایەنی کەم مافی پێشنیاری بەڕێوەبەری گشتی شارەوانیەکانیش هەبێت، چۆن دەسەڵاتی بەڕێوەبردن مافی هەبێت کە بەڕێوەبەری ناحیەکە و شارەزایی زۆر زۆر لە بەڕێوبەری گشتی شارەوانیەکان کەمترە، دەبوایە ئەمەش جیا بکرابایەوە، زیاتر کێ دەگرێتەوە؟ بەڕێوەبەری ناحیە دەگرێتەوە، نە جەنابی پارێزگار نە جەنابی قائمقام ناگرێتەوە. دەبێ بەلایەنی کەم بەڕێوەبەری گشتی شارەوانی(المدير العام للبلديات) یش مافی پێشنیاری هەبێ، کە بودجەی حکومەتی هەرێم ئەم ساڵ پەسەندمان کرد زیاتر لە (٣٠) ملیۆن

دینار وەزارەتی دارایی لە ئەستۆی خۆی ئەگرێ، تەحەموولی دەکات بۆ شارەوانیەکان، لەبەر ئەوە بۆ بەرژەوەندی گشتی دەبوایە بەڕێوەبەری گشتی شارەوانی مافی پێشنیاری هەبێ و، رای کۆتایی بۆ جەنابی وەزیرە بێ، لەبەر ئەوە من پشتگیری لیژنەی کارگوزاری گشتی دەکەم و هەر ئەو پێشنیارەم هەبوو، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

سوپاس کاک جەمیل. فەرموو کاک جوهر.

بەڕێز جوهر ئەحمەد شاواز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەڕێوەبەری گشتی شارەوانی نابێ دەوری لەو لاوە لێ بسەندرێتەوە، چونکە زۆر یەکەکانی بەڕێوەبردن هەیە لەوانەیە ئاوەدان ئەکرێتەوە، بەڕێوەبەری گشتی شارەوانیەکان ئەو دەسەلاتەی هەبێت، ئەو مافەی هەبێت لەگەڵ سەرۆکی یەکەی بەڕێوەبردن، ئەگەر هاتوو لەو شوێنەدا یەکەی بەڕێوەبردن هەبێ، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

سوپاس. فەرموو کاک یۆنادەم.

بەڕێز یۆنادەم یوسف کنا/ وەزیری ئەشغال:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

حەز ئەکەم روونکردنەوەیەک بدەم بە برادەران، ئەڵێ (تبقى البلديات المستحدثة قبل نفاذ هذا القانون) مانای وی چییە؟ دوای راپەڕین ئێمە وەکو دەسەلاتی ئەمری واقیع، وەکو بەرەی کوردستانی، هەندێ شارەوانیمان نوژەن کرد بە شێوەیەکی کاتی، بەر لەدامەزراندنی پەرلەمان و حکومەتی هەرێم. جا دوای ئەوە بڕیارەکە یان یاساکە وا دارێژرا کە هەندێک لەو شارەوانییانە پێویست ناکات یان هەڵەیە واتا کارێکی کاتیمان کردبوو، ئێستا ئەڵێ (ئەکرێ ئەو شارەوانییانە هەڵبوەشێندرێتەوە؟ بەڕای من مافی بەڕێوەبەری گشتی پارێزراوە لە رێگەی وەزیرەوە، چونکە بەپێی یاسای وەزارەت وەزیر بۆی هەیە پەیڕەوی وەزارەتی خۆی هەرچۆنی بەباشی ئەزانێ گۆڕانکاری تێدا بکا، یان لەغوی بکا، بەڕای من وەکو خۆی چۆنە هەروا بمێنێ، مافی بەڕێوەبەری گشتی هەر پارێزراو بێ، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

سوپاس کاک یۆنادەم، فەرموو جەنابی وەزیر وەڵامی برادەران بدەنەوە.

بەڕێز حسێن سنجاری/ وەزیری شارەوانی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بێگومان شتێکی گرنگە کە بەڕێوەبەرە گشتییەکان رای خۆیان هەبێ، من تەئکید ئەکەم هیچ

نووسراوێک ناگاتە لای وەزیر بەبێ ئەوەی هامشی بەڕێوەبەری گشتی تایبەتمەند و جێگری وەزیری لەسەر نەبێت، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

سوپاس کاک حسێن تەنها یەک پێشنیارمان ماوەتەوە، پێشنیاری لیژنەی خزمەتگوزاری دەربارەی ئەو بابەتە، ئەگەر بەو وەڵامانەی کە درایەوە لەگەڵ پێشنیاری دوو ئەندامی پەرلەمان کاک جەمیل و کاک جوهر کە پشتگیریان لە پێشنیاری لیژنەی خزمەتگوزاری کرد. بابزانین لیژنەی خزمەتگوزاری لەسەر رای خۆیەتی یان بڕوای کردووە چونکە ئەگەر سوور بێ لەسەر ئەوە ئێمە ئەیخەینە دەنگدانەوە. فەرموو.

بەڕێز کاکەرەش محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

حەز ئەکەم لای برادەران شتێک ئاشکرا بێت، کە دەڵێین (للوزير الغاءها بناءا على اقتراح السلطة الادارية) مانای ئەوە نییە ئەگەر دەسەڵاتی بەڕێوەبردن شتێکی پێشنیار نەکرد وەزیر پێی ناکرێ، واتە وەزیر شارەوانیەکەشی هەر پێ هەڵدەوەشێندرێتەوە، ئەگەر لەلای دەسەڵاتی بەڕێوەبردنیش پێشنیار نەهات. جا ئەگەر پێشنیارەکە هات تەماشای دەکا. جا لەبەر ئەوە خۆی بەڕێوەبەری شارەوانیەکان دەوری زۆر پارێزراوە ئەگەر دیتی لەگەڵ وەزارتەکەی خۆی شارەوانیەک پێویستی نییە، لەگەڵ وەزیر دەتوانێ هەم ئاهەنگی بکا، بەڕێوەبەر لەغوی بکا بەبێ ئەوەی هیچ پرس بەکەس بکا چونکە دوا دەسەڵات هی ئەوە مانای ئەوە نییە کە لە دەسەڵاتی وەزیر کەم دەکاتەوە، ئیلا دەبێ پێشنیارەکە لە دەسەڵاتی بەڕێوەبردنەوە بێ، نەخێر وا نییە، وەزیر بەخۆی بەتەنیا ئەو دەسەڵاتەی هەیە بەبێ دەسەڵاتی بەڕێوەبردن لەبەرئەوە پێویست بەم وشەیە نییە باس بکرێ، دوایی دوومافی بۆ پەیا دەبێ، هەم بەڕێوەبەری شارەوانی پێشنیار بکاو هەم دەسەڵاتی بەڕێوبردن، بەڕێوەبەری شارەوانی با بچێتە لای وەزیرو پێی بڵێ ئەو شارەوانییە کەڵکی نەماوەو با هەڵی بوەشێنێتەوە، هەڵدەوەشێتەوە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

سوپاس کاکەرەش، کاک جەمیل فەرموو.

بەڕێز جەمیل عەبدی سندی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

لەگەڵ رێزو ئیحترامم بۆ کاکەرەش کە خۆی یاساناسەو ئەندامی لیژنەی یاسایە، ئەڵێت جەنابی وەزیری شارەوانی مافی هەڵوەشاندنەوەی هەیە، نەخێر لێرە ئەڵێ (تبقى البلديات) ماددەکە دەمێنێت، تەنها مەرجێکی بۆ داناوە، وەزیر کەی هەڵی بوەشێنێتەوە، بەڵام ئەگەر دەسەڵاتی بەڕێوەبردن پێشنیاری کرد، مانای نە بەڕێوەبەری گشتی شارەوانی نە جەنابی وەزیریش ناتوانێت هەڵی بوەشێنێتەوە، چونکە ئەڵێت «تبقى البلديات» لێرە ماددەکە ئاشکرایە لەبەر ئەوە من سورم

لەسەر پێشنیاری خۆم، ئەو بەڕێوەبەری گشتی شارەوانیە زیاد بکرێ، برادەرانی یاسایی دەبوایە بە راشکاوی بدوێن، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

سوپاس. فەرموو کاکەرەش گەر هیچ هەیە لەسەر ئەو برگەیە روونی بکەیەوە بۆمان.

بەڕێز کاکەرەش محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

کاک جەمیل هەندێ پابەندە بە وشە زیاتر لەبابەت، چونکە ئەگەر یەکێک دەسەلاتی هەبێ شتێک هەڵبوەشێنێتەوە لەسەر پێشنیاری یەکێک مانای ئەوە نییە دەسەلاتی نییە بۆ خۆی بەتەنیا بیکا، پێشنیار تەنیا ئاگادار کردنەوەیە، چونکە راسپێردراویش نییە، ئەگەر دەسەلاتی بەڕێوەبردن پێشنیاری کردو وەزیر خۆی بڕوای نەبوو بیکات، ئەتوانێ نەیکات رەدی بداتەوە، ئەڵێ ئەو هۆیانە معقوول نین، بۆیە حەزناکەم بە (الفاظ)ەوە خۆتان ببەستنەوە(تبقى وللوزير الغاءها) وەزیر دەتوانێ هەڵی بوەشێنێتەوە ئەگەر دەسەلاتی بەڕێوەبردن پێشنیار بکا یا خۆی بۆ بەرژەوەندی گشتی دایبنێ کە پێویست نییە ئەو شارەوانیە هەبێ، لە هەموو حاڵەتێکدا دەتوانێ هەڵی بوەشێنێ، و دەتوانێ پێشنیاری کە دەسەلاتی بەڕێوەبردنیش دەیکا، نەیکا، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

بەڵام ئەو دەقە کاکەرەش ئەگەر زەحمەت نەبێت لەوانەیە روون کردنەوەی زیاتری پێویست بێت پرسیارەکە ئەوە بوو. تەنیا یەک پێشنیار ماوەتەوە کە لیژنەی خزمەتگوزاری دەربارەی ئەو بابەتە کردوویانە بۆ ئەو وەلامانەی کە دابوویانەوە لەگەڵ پێشنیاری دوو ئەندامی پەرلەمان، کاک جەمیل و کاک جوهر پشتگیریان لە پێشنیاری لیژنەی خزمەتگوزاری کرد. بابزانین لیژنەی خزمەتگوزاری لەسەر رەئیەکەی خۆیانن؟ ئەگەر سور بن لەسەری، ئەوە دەیخەینە دەنگدانەوە، فەرموو مەلا هادی.

بەڕێز مەلا هادی خضر کوێخا:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بێگومان وەکو لیژنەیەک ئێمە کە ئەبەنای رەئیەکمان کرد لەبەر بەرژەوەندی گشتی، پەیوەندی ئێمە لەگەڵ شارەوانیەکان و لەگەڵ وەزارەتی شارەوانی، لەوانەیە ئێمە نزیکتر بین تا خەڵکی تر لە لیژنەیەکی تر کە دوور لەم وەزارەتەن، جا ئێمە بە پەسەندی دەزانین بخرێتە دەنگدانەوە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

فەرموو کاکەرەش.

بەڕێز کاکەرەش محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بێگومان کۆمەڵێک مەرج هەیە بۆ ئەو شارەوانیانە، هەندێکی هەیە مەرجەکانی ون دەکات. ئەوە هەمووی روون کراوەتەوە، هەندێکی هەیە ژمارەی دانیشتوانی کەم دەبێ، نازانم چی کەم دەبێ،

بەڵام هەر شارەوانیەک کە وەزیر بە معقولی نەزانێ، وبە پێویستی نەزانێ مانای دەتوانێ هەڵی بوەشێنێتەوە ئەوە لەگەڵ ئەوەی پاساوی هەڵوەشاندنەوشی هەبێ. هەرشتێ لەغو بوو ئەبێ پاساوی هەڵوەشاندنەوی هەبێ بە تەئکید و پاساوەکەی خۆی هەڵدەوەشێنێتەوەو بەیانی هەڵوەشاندنەوەکەشی دەکات، بەڵام من روون کردنەوەکەم لەسەر ئەوەیە کە برادەران دەڵێن (بناءاً علی اقتراح السلطة الادراية) وای بۆ نەچن کە ئەو شارەوانییە هەر دەمێنێ ئەگەر دەسەڵاتی بەڕێوەبردن رای لەسەر نەبێ، وەزیر موقتەنعیش بێت، شارەوانییەکە پێویست نییە ئەگەر دەسەڵاتی بەڕێوەبردن نەیکات هەر دەمێنێ مەبەستم ئەوەیە وەزیر دەتوانێ خۆی هەڵی بوەشێنێتەوە بەبێ پێشنیاری دەسەڵاتی بەڕێوەبردنیش. ئەگەر لای روون بوو کەوا مەرجی مانی نەمایە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

لە چ ماددەیەک لەم یاسایەدا؟

بەڕێز کاکەرەش محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

هەر هەمان ماددە.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

حەزدەکەین روون بێتەوە، واتە گفتوگۆی ئەم ماددەیە ئەکەین بۆ ئەوەی روون بێتەوە. بەپێی ئەو ماددەیە وەزیر بۆی هەیە شارەوانیەک هەڵبوەشێنێتەوە کە هەیە؟ بێجگە لە دەسەڵاتی خۆی، بەپێی ئەو پێڕەوەی کە هەمانە، بێ ئەوەی کە پابەندیش بێ بە پێشنیاری دەسەڵاتی بەڕێوەبردن، جا ئەو روون کردنەوەیە لەم ماددەیە پێویستە، بۆ یاساییەکان. فەرموو کاک محەمەد حەسەن.

بەڕێز محەمەد حەسەن باڵەتە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

خۆی ماددەی یاسایی بنەڕەتی دەسەڵاتی بە وەزیر داوە، پێشنیاری دەسەڵاتی بەڕێوەبردن «کل ما في الامر» ئاگادارکردنەوە و روونکردنەوەیەکە بۆ وەزیر کە ئەم شارەوانیە ئێستا پێویستی پێی نییە بۆی روون دەکاتەوە، دەسەڵاتی هەڵوەشاندنەوەی شارەوانی هەر بە دەست وەزیرە، بەڵام پێشنیاری دەسەڵاتی ئیداری تەنیا روونکردنەوەیەکە بۆ وەزیر کە پێویستیان هەیە یان نا، ئەگەر وەزیر خۆی زانیاری لەسەر پێویست بوون ونەبوونی ئەو شارەوانیە هەبوو، دەسەڵاتی هەیە هەڵی بوەشێنێتەوە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

واتە لەکوێیە ئەو دەسەڵاتە؟

بەڕێز محەمەد حەسەن باڵەتە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

هەر لە هەمان ماددەیە ئێستا ئەگەر رێم پێ بدەن دەیخوێنمەوە.

«ب/ تعدل الفقرة (٢) من المادة الخامسة وتكون كالآتي:
(تبقى البلديات المستحدثة قبل نفاذ هذا القانون في القرى التي لا يقل عدد نفوسها عن الحد المشار اليه اعلاه) واته برگه (أ)(و للوزير الغائها بناءا على اقتراح السلطة الادارية). بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن. با روون كردنەوەیەكی تریش بدەم:
ئەم ماددەیە لە بنەڕەتدا لە یاسای ژمارە (٦٥)ی ساڵی ١٩٦٤ كە یاسای بەڕێوەبردنی شارەوانیەكانی عێراقە وەرگیراوە، هەتا ئێستاش ئەو یاسایە كاری پێدەكرێ ئەمە لەبنەڕەتدا لەو یاسایە وەرگیراوە، دەسەڵاتی هەڵوەشاندنەوەی شارەوانی ئەگەر ئەم مەرجەی تێدا نەبێ وەزیر دەتوانێت بەبێ دەسەڵاتی بەڕێوەبردنیش شارەوانیەكە هەڵبوەشێنێتەوە. ئەگەر وەزیر زانیاری نەبوو، دەسەڵاتی بەڕێوەبردن وەكو روون كردنەوەیەك پێشنیاری هەڵوەشاندنەوە دەكات، سوپاس.

بەڕێز كاكەڕەش محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

لە بنەڕەتی ماددەكە كە برادەران كاتی خۆی لە دانیشتنی پەرلەمان گفتوگۆیان كردووە، نووسراوە(تبقى البلديات المستحدثة قبل نفاذ هذا القانون في القرى التي لايقل عدد نفوسها عن الحد المشار اليه اعلاه وللوزير الغاءها بناءاً على اقتراح مدير البلديات العام)، مانای وایە وەزیر ئەگەر بەڕێوەبەری گشتی شارەوانی پێی نەڵێ حەقی نییە ئەوە هەڵبوەشێنێت. معقول نییە بەڕێوەبەرێكی گشتی لەبەر دەستی وەزیر بێت و پێوەی بەسترابێتەوە ئەو بە وەزیر بڵێ ئەوەی هەڵبوەشێنێت. نازانم برادەران بۆ پێیان لەسەر ئەو دەقە داگرت؟ وەزیر چۆنی هەڵدەوەشێنێت مادام بەڕێوبەری شارەوانی نەیڵێ، ئەگەر نەیگوت، هەر هەڵناوەشێتەوە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

جا ئێمە پرسیارەكەمان ئەوەیە، ئەوەی بوو ئەوە بارێكی خۆی هەیە، مادام جەخت دەكەینە سەر یاسایەك بەشێوەیەكی وا كە تێگەیشتنی باش بێت كە ئەوە پێش ئەوە بێخین، كاتی خۆی شتێ كراوە مانای ئەوە نییە ئەوە پیرۆزە. نابێ ئێمە دەستكاری یاسایەك نەكەین؟ باشتر وایە بەتێروتەسەلی گفتوگۆی بكرێت. لەڕاستیدا پرسیارەكە ئەوەیە وەزیر بۆی هەیە ئەو شتە بكات بێ پێشنیاری دەسەڵاتی بەڕێوەبردن؟ ئەوەمان بۆ روون كەن، لەسەری رێك بكەوین كێشەكە حەل دەبێت. جارێ با لیژنەی یاسا وەڵام بداتەوە.

بەڕێز محەمەد حەسەن باڵەتە:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

ئێمە دەتوانین بڵێین (للوزير الغاءها او الغائها بناءاً على اقتراح السلطة الادارية) واتە بە (أو) زیاد بكەین، سوپاس.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

باشە سوپاس، ئەو پێشنیارەی جەنابت لەجیگەی خۆیەتی، ئەوانەی كە ویستیان قسە بكەن با

ناونووسیان بکەین: کاک یۆنادەم، کاک سەفەر، کاک رەجەب، کاک د.ئیدریس، کاک سیروان کاکەیی. کاک محسن. کاک د.ناسح. کێی تر کاک جەمیل، فەرموو کاک یۆنادەم.

بەڕێز یۆنادەم یوسف کنا/ وەزیری ئەشغال و نیشتەجێ کردن:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئەوانەی وتران لەپەرلەمان پەسەند کراون، لە پەرلەمان یاسا هەیە پەیڕەو هەیە. بەبێ یاسا وەزیر مافی نییە دەستکاری ئەوشتانە بکات بەڕێوەبەری گشتی ناتوانێ شتێک ئاڵوگۆڕ پێ بکات یان هەڵی بوەشێنێتەوە. هەڵوەشاندنەوەشی بە ڕێگەی ئەنجوومەنی وەزیرانەوە بۆ پەرلەمان دەنێردرێ لەوێ پەسەند ئەکرێت. لە خواری بەڕێوەبەری گشتی پەیڕەوی وەزاری یە، وەزیر بەپێی یاسا دەسەلاتی پێدراوە پەیڕەوی وەزارەتی خۆی دابنێ بەپێی پاساو جارێ بۆ نموونە ئەگەر پاساوی دروست بوون هەبوو دروستی دەکەن ئەگەر پاساوەکە نەما ئەوە هەڵی دەوەشێنێتەوە. بەڕای من مافی وەزیر پارێزراوە بەپێی مادەی یەکەم یان یا مادەی دووەم، ئەگەر لەبیرم مابێ ماددەی یەکەمی یاسای وەزیرانە، مافی پارێزراوە ئەتوانێ هەڵی بوەشێنێتەوە، ئەتوانێ دایمەزرێنێت تەنها بەڕێوەبەری گشتی مافی نییە، ئەوە مافی وەزیرە و زۆر سروشتییە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

فەرموو کاک سەفەر.

بەڕێز سەفەر محەمەد حسێن:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

راستە نادیاریەکی تێدایە، ئینجا ئەوە من بەباشی دەزانم ئەگەر هەر دواخستنی برگەکە بێنینە سەری وەکو(للوزير او بناءاً على اقتراح السلطات الادارية الغاء بلديات قبل نفاذ هذا القانون في القرى...الخ)، سوپاس.

بەڕێز رەجەب شەعبان تەیب:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئەگەر وا هات وابزانم لێرە هەر دەسەلاتی وەزیری نامێنێت، بەلام یەک زیادە بێن کە پشتگیری لیژنەی خزمەتگوزاری ئەکەین بنووسین «بناءاً على اقتراح السلطة الادارية والمديرية العامة للبلديات» تەنها ئەوە زیاد بکرێت، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

کاک رەجەب مەسەلەی بەڕێوەبەری گشتی گفتوگۆی لەسەر کرا بەشێکە لە وەزارەت، ئەوە گفتوگۆ کراوە وابزانم وەلامەکانی وەزیر و برادەرانی تر زۆر ئاشکرایە، پرسیارەکە لێرە تەنها ئەوەیە، بۆ ئەوەی تووشی گفتوگۆی لا بەلای تر نەبین، ئینجا کێ پێشنیارێکی تری هەیە، ئەو مافی هەیە یان نییە ئەبێ لەسەر ئەوە گفتوگۆ بکرێت.

بەڕێز رەجـــەب شـــەعـــبـــان تـەییب:

بـەڕێـز ســــــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن.

ئینجـا وەزیری شـارەوانی لێـرە ئەگـەر ئەوها هات مـانای وایە ئەو دەسـەڵاتی نییـە کـە هەڵی بوەشێنێتەوە، سوپاس.

بـەڕێـز ســــــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن:

کاک د.ئیدریس فەرموو.

بەڕێز د. ئیدریس هادی سالح/وەزیری پیشەسازی:

بـەڕێـز ســــــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن.

بێگومـان من پشـتگیـری قسـەکـانی کـاک یۆنادەم دەکـەم، لە هەمـوو یاسایەک هێنانەکـایەی هەر بەڕێوەبردنێک یان بەشێک ئەوە لە دەسەڵاتی وەزیرە، ئەگەر بێین تەماشا بکەین خۆی ئەو یاسایە ئێستا لە سەردەمی کابینەی سێیەم لەبەر چی ئەو گۆڕانکاریی روویداوە؟ ئێستا خزمەتگوزاری وبەڕێوەبردن چوویتـە گـوندێک هەتا جێی دووریش کـە وەزارەت لێی دوورە. مـافی کـارگـوزاریی هەیە، کابینەیەکی خزمەتگوزارییە. ئێمە لەو گەڕانە مەیدانیانەو ئەو سەردانانەی کەکردوومانە چووینە زۆر جـێگا نە وەزیر و نەبەڕێوبەری گـشـتی کـەس ئاگـای لێ نەبووە، ئەو جـێگەیە چی پێویستـە؟ دەسەڵاتی بەڕێوەبردن پێویستیـەکانی چییە؟ جا ئەوە بدرێتە ئەوان، پێشنیار بکەن ئایا ئەوە پێویستـە بمێنێتـەوە؟ یا پێویست نییـە، بەڵام لێرەدا ئەوە هەڵوەشـاندنەوەی ئەوە ناکـات کـە دەڵـێن(تبقى والغائها) ئەوەش لەدەسەڵاتی وەزیرە کە لە برگەدا هاتووە، بەڵام پێشنیارەکە لەکوێوە دێت؟ ئێمە دەزانین بەڕێوەبەری گشتی بۆ نموونە لەشیلادزێ دەکرێ یەک جاریش نەچووە نەیدیوە بزانێ چی پێویستـە و چی پێویست نییە، پێویستە دەسەڵاتی بەڕێوەبردنی ئەوێ بریار بدات ئایا لەوێندەرێ ئەو شتە پێویستە یان نا؟ سوپاس.

بـەڕێـز ســــــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن:

جا مۆڵەت بدە کاک ئیدریس پرسیارەکە لەوە نییە، لەڕاستیدا پرسیارەکە تەنها ئەوەی ئەم برگەیە وا دەخوێندرێتەوە، کە تەنها ئەو شتە دەکرێ کە پێشنیاری دەسەڵاتی بەڕێوەبردن بێ مانای ئەوەیە هەڵناوەشێندرێتەوە، ئەگەر وەزیر بیەوێت، ئێمە ئەو روون کردنەوەیەمان دەوێت.

بەڕێز د.ئیدریس هادی سالح/وەزیری پیشەسازی:

بـەڕێـز ســــــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن.

ئەوە دەسـەڵاتی بەڕێوەبردن(السلطة الادارية) هاتۆتە جێی بەڕێوبەری گشتی، پێشنیاری دەکرد ئێستا دەسـەڵاتی بەڕێوەبردن کە لە شوێنەکە دەزانی پێویستی سەرەکیەکانی چییە مانای هیچ لە پێشنیارەکە نەگۆڕا.

بـەڕێـز ســــــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن:

هیچ لە مەبەستەکەت تێنەگەیشتم. کاک فرەنسۆ ناومان نووسیوی باناوەکان تەواو بێت دوایی تۆ.

بەڕێز سەرتیپ محەمەد حسێن:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پرسیارەکەی من لەسەر بابەتی خودی هەڵوەشاندنەوەکەیە. جەنابتان دیاریتان کرد وەزیر بۆی هەیە یان بۆی نییە. بەڵام لەسەر خودی هەڵوەشاندنەوەکە بوارم بدەی قسە بکەم واتا خۆی بنەڕەتی ماددەی (٥) بەو شێوەیەی کە هاتووە شارەوانی لەم شوێنانەدا دادەمەزرێن لە قەزاو ناحیەو پارێزگا ژمارە هەر چەندێک بێ لە برگە (٢) هاتووە دەڵێ ئەو گوندانەی کە ژمارەی دانیشتوانیان لە (٣) هەزار کەس کەمتر نین لەسەر پێشنیاری بەڕێوەبەری گشتی شارەوانیەکان و پەسەند کردنی لەلایەن وەزیرەوە، برگەی (٣) ئەو شارەوانیانەی پێش کارکردن بەم یاسایە لەم گوندانەدا دامەزراون کە ژمارەی دانیشتوانیان لەم رادەی سەرەوە کەمتر نین دەمێنێتەوە، بەڵام وەزیر لەسەر پێشنیاری بەڕێوەبەری گشتیی شارەوانیەکان بۆی هەیە هەڵیانوەشێنێتەوە، پرسیارەکەی من ئەمەیە: بۆچی بۆی هەیە هەڵیانوەشێنێتەوە؟ ئەگەر لە برگە (٢) هاتووە ئەوانەی کە کەمتر نین لە (٣٠) هەزار بمێنێتەوە بۆ ئەمە نەمێنێتەوە ئەوە پرسیارەکەم لێرەیە هەرچەند جەنابتان پەیوەستتان کرد بە بابەتی دەسەڵاتەوە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

بەڵام بە پەیوەستکردنەکەیە بە بۆچوونی من بۆیە ئەبێ یەک لای کەینەوەو، ئەم کێشەیە چارەسەر بکەین. فەرموو کاک سیروان.

بەڕێز سەرتیپ محەمەد حسێن:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەڵام ئەمەش بابەتێکە بەراستی حەز ئەکەم باسی بکەم.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

بەڵی باشە، سوپاس، دێینەوە سەری، کاک محسن فەرموو.

بەڕێز مەلا موحسین خالید مستەفا:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

سەبارەت بە بنەڕەتی یاساکەوە کێشەیەک هەیە. دەقەکە بەلای منیشەوە نایگرێتەوە، دەسەڵاتی وەزیر نابێ، چونکە ئایەتێکی قورئانی هەیە وەکو نموونەیەک ئەیهێنینەوە باس لەوە ئەکات: ئەفەرمووێ ئەگەر تاوانێک کرا ئەبێت دوو کەس شایەتی بدا یان چوار کەس شایەتی بدا ئەو دەقەی کە داناوە هەتا خەلیفەی ئیسلام کە دەسەڵاتی رەهای هەیە بۆ جێبەجێ کردنی کارەکەی خۆی ناتوانێ ئەم یاسایە جێبەجێ بکا بەبێ ئەوەی دووکەس شایەتییەکەی نەخاتە بەردەست. جا بۆ نموونە خەلیفەی ئیسلام حەزرەتی عومەر جارێکیان لە وتارێکیدا فەرمووی ئەرێ موسڵمانەکان من خۆم شایەتی بدەم بەچاوی خۆم ئەو کارەم یان ئەو تاوانەم بینی زیاتر بڕوام هەیە یان دوو کەس شایەتیم بۆ بێنێ کە فلانە کەس ئەو ئیشەی کردبێ؟ ئەوانیش پێیان گوت ئەگەر تۆ ئێستا شتێکی

وات له مێشكدا هەیە ئێمە داری حەدت لێ ئەدەین، ئەوە بەپێی ئیسلام نابی بووترێ ئیللا بەشهادەت نەبێ، جا لەم بابەتە مەبەستم ئەگەر یاساكە هەموار نەكرێ، دێڕێكی نەخرێتە سەر یان وشەیەک نەخرێتە سەری دەسەڵاتی وەزیر پێ دیاری بكرێ بەپێی بنەمای یاساكە دەسەڵاتی نییە. ئیلا ئەبێ لەو حاڵەتانە بێ كە شایەدەكە هەبێ، سوپاس.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

سوپاس كاك محسن. فەرمووو كاك د.ناسح.

بەڕێز د. ناسح غەفور رەمەزان:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

بەبڕوای من ئەو دەقەی كاكەرەش خوێندیەوە دارشتنی زمانەوانی تەواو نییە، بۆیە كە ئەڵێ (بناءاً على اقتراح السلطة الادارية) فعلا ئەوە ئەگەیەنێ كە بەبێ ئەو (بناءاً) وەزیر ئەو دەسەڵاتەی هەیە، ئینجا لێرە دوو چارە هەیە، بە بۆچوونی من یەک: یان زیادەیەک بكرێ (تبقى البلديات المستحدثة قبل نفاذ هذا القانون في القرى التي لا يقل عدد نفوسها عن الحد المشار اليه اعلاه وللوزير الغائها او) یان زیاد بكرێ(او بناءاً على اقتراح السلطة الادارية) یان ئەگەر ئەوە ناكرێ لەوێ كۆتایی بێ (تبقى البلديات المتسحدثة قبل نفاذ هذا القانون في القرى التي لا يقل عدد نفوسها عن الحد المشار اليه اعلاه وللوزير الغائها) ئەمە بكرێتە بڕگەی (أ)، بڕگەی(ب) (وللسلطة الادارية اقتراح فقرة (أ).

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

سوپاس. تەقریبەن هەمان ناوەڕۆكەكەیە كاك حەسەن پێشنیاری كرد، ئەو وشەیە زیاد بكرێت. ئینجا ئێستا گفتوگۆیەكە تەواو بكەین دێینەوە سەر پێشنیارەكان بەڵكو لە ناو گفتوگۆدا قەناعەتمان هێنا ئەم دەقە وەكو خۆی بمێنێ. جارێ گفتوگۆ با تەواو بێ دێینەوە سەر پێشنیارەكان، ئێستا دوو پێشنیار هەیە، فەرمووو كاك جەمیل عەبدی.

بەڕێز جەمیل عەبدی سندی:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

بەڕێز كاكەرەش فەرمووی جەمیل بە (ئەلفاظەوە) بەندە ئەمە یاسایەو عەرەبی جلفی نییە(تبقى البلديات) دووەم خۆیان دانیان بەوە نا كە ئەمە لە بنچینەی یاسای عێراقی ساڵێ ١٩٦٤وەرگیراوە لە سەردەمی عەبدولرەحمان عارف كە چەند گۆڕانكاری كراوە لە عێراق ئەمە لەلایەک، لەلایەكی تر لای ئێمە شارەوانی بە یاسای هەڵبژاردنە، هی عێراق دامەزراندنە، زۆر جیاوزای هەیە لە نێوان هەڵبژاردن و دامەزراندندا. ئەگەر ئەو بخرێتە سەر(للوزير الغائها).

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

كاك جەمیل پرسیارەكە دیارە، پێشنیارەكەی كاك حەسەن و هی جەنابتە، ئێستا بێینەوە سەرخودی بابەتەكە، تەنها بۆ روون كردنەوەی ئەم ماددەیە. مامۆستا مەلا تاهیر فەرموو.

مەلا محەمەد تاهیر محەمەد زین العابدین:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

وا ئەزانم كاریگەری ئەم برگەیە كاتێک ئەبێ كە ئەم لایەی پێش(یقل) نەبێت (تبقى البلديات المستحدثة قبل نفاذ هذا القانون في القرى التي يقل عدد نفوسها عن الحد المشار اليه) ئەگەر بێ لەگەڵ برگەی دوو جیاوازێكیان هەیە، چییە مفهوومەكەی؟ ئەبێ بڵێی «تبقى» ئینجا ئەگەر دەسەلاتیش بدرێ بە وەزیر بۆ ئەوەی كە هەڵی بوەشێنێت، لەڕاستیدا دەقەكە دەقی برگەكە دەسەلاتی ناداتێ، بەلام ئەتوانرێ بڵێ (للوزير الغائها او الغاء بعض منها اذا ارتأى ذلك) یان (بناءا على) ئەگەر وای لێ بێت من پێموایە «لا»كە زیادە، چونكە لەگەڵ برگەی دوو دەست ناكەنە ملی یەک واتە جووت نابن، سوپاس.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

سوپاس. فەرموو كاك رەقیب حسێن.

بەڕێز رەقیب حسێن مەلا:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

(تبقى البلديات المستحدثة قبل نفاذ هذا القانون في القرى التي لا يقل عدد نفوسها عن الحد المشار اليه اعلاه) ئەو برگەیە زیادە پێویست نییە، دەكرێ پێی بگوترێ ئەوە بە هەڵە دارێژراوە، ئەو برگەیە هەڵوەشاندنەوەی شارەوانیەكانە (للوزير الغاء بلدية بناءاً على اقتراح السلطات الادارية) ئەوەی پێشەوە زیادە چونكە ئەوە باسی هەڵوەشاندنەوە دەكات، پێشتریش باسی بنیات كردن دەكات دەڵێ:(القرى التي لا يقل عدد نفوسها عن ثلاثة الاف نسمة بناءاً على اقتراح السلطة الادارية و موافقة الوزير) واتا بە رەزامەندی وەزیری شارەوانی بنیات دەندرێ، شارەوانی پێک دەهێنرێ، پێشتر بنیات نراوە واتە دروست كراوە (١٠٠) شارەوانی لە عێراقدا هەیە، (١٠٠٠) شارەوانی لە عێراق هەیە، ئەگەر شارەوانیەكی كە لەنوێ دروست كرا مانای وا نییە لەگەڵ كۆنەكان هەمان شت بێت، ئەو برگەیە تایبەتە بە هەڵوەشاندنەوە(للوزير الغاء بلديات) لەپێشەوەش هەر شارەوانیەک هەر شارەک هەر گوندەک (٣) هەزار نفوسی زیاتر هەبێ دەسەلاتی بەڕێوەبردن پێشنیار دەكات و بەپێی عورفو و عادەت هەر وابووە بەڕێوەبەری ناحیە پێشنیار دەكات، قایمقام پشتگیری دەكات، پارێزگار پشتگیری دەكات بەرز دەكرێتەوە بۆ وەزیر، وەزیر فەرمانی پێ دەردەینێ، شارەوانی بنیات دەنێ، ئەگەر شارەوانی هاتوو مەرجێكی كەم بوو دیسان بەڕێوەبردن دەنووسێ دەڵێ ئەوە پێویست نەماوە، لەبەر ئەوە وەزیر هەڵی دەوەشێنێتەوە، ئەوجا بەڕای من لە برگە (ب) ئەو دەستەواژەیە زیاد هاتووە(تبقى البلديات المستحدثة قبل نفاذ هذا

القانون) ئەو یاسایە پەیوەندی لەگەڵ هەڵوەشاندنەوە نییە، پەیوەندی لەگەڵ نوێ هەیە، باسی نوێ دەکات ئەوەی پێشتر هەبووە هەر مافی خۆیەتی، یەک شت هەیە ئەگەر هاتوو ژمارەی کەمتر نەبێ، ئەوەش کە ژمارەی لە (٣) هەزار کەمتر بێ هەر بۆ خۆی یاساکە تێدایە دەبێ بۆ خۆی لە (٣)ی پتر بێت ئەوەیە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

سوپاس، کاک فرەنسۆ فەرموو.

بەڕێز فرەنسۆ تۆما هەریری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من پێموایە گفتوگۆیەکی زۆری لەسەر کرا، زۆر روونە هیچ شتێک لەوە روونتر نابێت، هیچ فەرمانیان بەوەزیر نەداوە، ئەگەر دەسەڵاتی بەڕێوەبردن داوای کرد ئەبێ هەڵی بوەشێنێت، ناڵێ (علی الوزیر) دەڵێ (للوزیر) حەز بکات هەڵی دەوەشێنێت، حەز نەکات هەڵی ناوەشێنێت، نازانم ئەوەندە گفتوگۆیە بۆ چییە؟ زۆر روونە، زۆر رێکوپێکە، بە وردی تەماشا نەکراوە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

بە وردی تەماشا کراوە کاک فرەنسۆ، ئەگەر وەزیر دەسەڵاتی نییە لە خۆیەوە شت بکات، لەم ماددەیە دەسەڵاتی ئەبێ، من بۆیە لە لیژنەی یاسام پرسی ماددەیەکی تر هەیە دەسەڵات بە وەزیر بدات؟ وابزانم لەناو گفتوگۆدا رای لیژنەی یاسا دەردەکەوێت.

بەڕێز مەئمون محەمەد نور بریفکانی/وەزیری ئاوەدانکردنەوە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمە ئامانجمان ئەوەیە هەم ئاهەنگیەک لەنێوان وەزارەت ودەسەڵاتی بەڕێوەبردندا هەبێ، ئەگەر ئەو برگەیەمان زیاد کرد ئەو هەم ئاهەنگیە نامێنێ. عادەتەن ئەوەی دەسەڵاتی بەڕێوەبردن پێشنیاری دەکات وەزیر مافی دەستکاری هەیە، ئەگەر لەسەر دەسەڵاتی بەڕێوەبردن رێکەوتین، لە وەزارەت ئەو ئامانجەمان جێبەجێ نابێت، سوپاس.

بەڕێز فەرسەت ئەحمەد عەبدوڵڵا/ سکرتێری ئەنجومەن:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

سەرەتا بەدواداچونێکم لەسەر رای بەڕێز یۆنادەم هەیە، بەڕاستی نابێت تەماشای شارەوانیەکان بکەین یان شارەوانی بکەینە هۆبەیەک لە وەزارەت، چونکە جیاوازیەکی زۆر لە نێوان هۆبەیان بەشێک لەگەل شارەوانیەکدا هەیە، شارەوانی کەسایەتێکی مەعنوی هەیە بەو ئاسانییە هەڵناوەشێندرێتەوە(٢) ئەگەر بێتوو ئێمە راڤەی دەقێکی یاسایی بکەین، گۆڕینی دەقی یاسایی وەکو گۆڕینی زمانەوانی نییە، پێویستە تەماشای ماددەی پێش و پاشیش بکەین. مادەی پێش هاتووە مەرجی بنیادنانی شارەوانیەک ئەگەر بێتوو لە(٣) هەزار کەس کەمتر نەبێت، بۆ رێگای

بنیادنانی مەرجی داناوە (بناءاً) لەسەر پێشنیاری دەسەلاتی بەڕێوەبردن هەڵناوەشێندرێتەوە با ڕێگەیەکی جیاواز بێت، هەڵوەشاندنەوەی شارەوانی دەبێ بە هەمان ڕێگای بنیات نانی بێت. لێرەش بەڕای من هەڵوەشاندنەوەکە پێویستە (بناءاً) لەسەر پێشنیاری دەسەلاتی بەڕێوەبردن بێت، وەزیر ئەو دەسەلاتەی نییە، ئەوە خاڵێک. خاڵی دووەم ئەگەر دەقی دوای ئەوە بخوێنینەوە (للوزير الغائها بناءاً على اقتراح السلطة الادارية) ئەو مافەی بە وەزیر داوە بەلام بەمەرجی پابەند کردووە. مەرجی پێشنیاری دەسەلاتی بەڕێوەبردن وئەوە بابەتێکی تایبەتە لەیاسادا هەیە، بەڕای من دەسەلاتی وەزیر پابەندە بەو مەرجەوە، مەرجی پێشنیاری دەسەلاتی بەڕێوەبردن. واتە دەسەلاتی بەڕێوەبردن پێشنیار نەکات وەزیر مافی نییە ممارەسەی ئەو دەسەلاتە بکات، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

سوپاس بۆ ئەو ڕوون کردنەوەیە، وابزانم هەموو لایەنێکی ئەم برگەیەی ئەم مادە ڕوون کرایەوە، بەتێرو تەسەلیش وەکو کاک فرەنسۆ فەرمووی باس کرا وهەر دوو لایەنەکەی ڕوون کرایەوە، پێشنیار هەیە جا ئەگەر جەنابی وەزیری شارەوانی چ بەدواداچونێکی بەگشتی لەسەر قسەی ئەندامانی پەرلەمان هەیە، ئەگەر نا دێینەوە سەر پێشنیارەکان.

بەڕێز حسێن سنجاری/ وەزیری شارەوانی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بێگومان کاتێک هاودژییەک(تناقض) لە نێوان دەسەلاتی بەڕێوەبردن و وەزارەتی تایبەتمەند دەبێ لەم حاڵەتەدا وەزارەتی شارەوانی سەر ئێشەیەکی گەورەی بۆ پەیدا دەبێ وهەروەها ناتوانین ئیش وکارەکانمان بە باشی بروێنین بێگومانیش ئەوە سەبارەت بە هەموو وەزارەتەکانە. حکومەتی هەرێم یەک حکومەتە چەند حکومەتێکی جیاواز نییە، ئێمە تەواوکەری یەکترین هەم ئاهەنگی وهاریکاری لەگەڵ یەکتردا دەکەین بەهۆی ئەو هەم ئاهەنگە وهاوکاریە ئیش وکارەکان بە باشی ئەنجام ئەدەین. من جارێکی تر وای بۆ دەچم کە لەگەڵ لیژنەی یاسایی زۆر بە دوورو درێژی باسمان کردووە، بێگومان ئەگەر دەقەکە چەن ڕوون وچەن دیاریکراو بێ کە وەزیر بتوانێت ئیجرائاتی خۆی لەسەر بابەتێکی دیاری کراو بریاری خۆی لەسەر بدات، باشترە. من لایەنگیری ئەوەم کە گفتوگۆ کرا با دارشتنەکەی دیاریکراوتر بێت. لە دوای ئەویش کە دەسەلاتی بەڕێوەبردن بەرز بکاتەوە بۆ وەزارەت. وەزیریش مافی هەبێت کە ئەو بریارە بدات. بێگومان من تێبینی بەڕێز وەزیری پیشەسازی بەهەند (بنظر الاعتبار) وەردەگرم کە ئێمە زۆر جار هەیە بەڕێوبەری گشتی ئاگای لە شارۆچکەو شاری دوور نییە و دەسەلاتی بەڕێوەبردن زیاتر ئاگادار دەبێ، تێبینی دەسەلاتی بەڕێوەبردن بەهەند (بنظر الاعتبار) وەربگیرێت، چونکە زۆر گرنگە، وبێگومانیش ئەبێ ڕای کۆتایی هی وەزیری تایبەتمەند بێت، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

من حەز دەکەم خاڵێک ڕوون بکەمەوە بۆ ئەوەی کە تێکەڵاوییەک لەسەر ئەم مەسەلەیە کەم

بکرێتەوە، کە گفتوگۆی برگەیەک ئەکرێ پەیوەندی بە جۆری پەیوەندی نێوان دەزگاکانەوە نییە. ئەمە یاسایە، یاساش بەرفراوانە هی ئەورۆوە نییە پەیوەندی بە دەزگای ئەورۆ نییە، بۆیە کە هەمواری دەکەین حەز دەکەین بە فراوانتر تەماشای بکرێت پەیوەندی بەوە نییە لەڕاستیدا ئەمڕۆ بەڕێوەبەری شارەوانی یان سەرۆکی شارەوانی لە دێیەک یاخود لە ناحیەیەک ئاگای لە باری خۆی نییە یان بۆ نموونە لە وەزارات یان لایەنی تایبەتمەند ئاگای لە جێگەیەک نییە، پێویستە ئاگای لێ بێت، یاسا دانانرێت بۆ ئەوەی کە ئەو ئاگای لێ نییە یاساش پەیوەندی بەوەوە نییە. ئەوە بۆ ئەوە دائەنرێت کە جێبەجێ بکرێت، ئەگەر وابێت یاسای سزادان هەیە زۆر کەس تاوان ئەکات، بەڵام یاساکە پێش(٢٠-٣٠) ساڵ دانراوە ئەو ئیمڕۆ تاوانێک دەکات کە واتە لە دادگا بڵێ من ئەو یاسایەم نەخوێندوەوە من ئاگادار نیم بۆیە تاوانم کردووە، ئەگەر بم زانیبایە دەم گرێت من نەم ئەکرد. مەسەلەکە ئەبێ تۆزێ بە فراوانتر تەماشای بکەین، ئەگەر نادیاریەک لە برگەیەکیان هەیە با بە باشی گفتوگۆی بکەین بگەڕێین بۆ باشترین دارشتن بۆ ئەوەی چارەسەری بکەین. ئێستا دوو پێشنیار لەسەر ئەم بابەتە هەیە: پێشنیاری یەکەم ئەم دەقە لەلایەن لیژنەی خزمەتگوزارییەوە کە ئەڵێن ئەبێ وشەی بەڕێوەبەرایەتی گشتی شارەوانییەکان زیاد بکرێت، ئەوە پێشنیارێکە. پێشنیارێکی تریش مەسەلەی دەسەڵات لەنێوان وەزیرو دەسەڵاتی بەڕێوەبردنە کە وەزیر مافی ئەوەی نییە هەڵوەشاندنەوەی شارەوانی بکات، ئەگەر ئەو برادەرانە کە ئەم پێشنیارەیان کرد، بیانەوێ بیکێشنەوە ئێمە تەنها پێشنیاری لیژنەی خزمەتگوزاری ئەگەر هەر سوورن لەسەری دەخەینە دەنگدانەوە. ئێمە ئەو زیادەی(على اقتراح السلطة الادارية) دوای ئەوە(المديرية العامة للبلديات) یش داوا ئەکرێ ئەم رستەیە لەو برگەیە زیاد بکرێ(المديرية العامة للبلديات) کێ لەگەڵ ئەوەیە ئەم برگەیە زیاد بکرێت؟.. سوپاس. کێ لەگەڵ نییە؟.. بەزۆربەی دەنگ ئەو برگەیە رەت کرایەوە. دەمێنێتەوە مەسەلەی روونکردنەوەی ئەو پێشنیارەی کە زیاد کردنی «للوزير» شتێکی وا وابزانم کاک محەمەد حەسەن باڵتە کردی، فەرموو.

بەڕێز محەمەد حەسەن باڵتە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من ئەو پێشنیارەم کرد بەڵام من لەگەڵ ئەوەم کە ئەم مادەیە روونە، ئەوەی یاسای ئەم مادەیە بخوێنێت هەر وەکو کاک فەرسەت فەرمووی برگەکانی ئەم یاسایە بەیەکەوە دەبەسترێتەوە بۆیە بنچینەی دەسەڵات هی وەزیرە، بەڵام بە پێشنیاری دەسەڵاتی بەڕێوەبردن بەستراوە بە اعتبار دەسەڵاتی بەڕێوەبردن ئاگادارە. من پێشنیاری خۆم دەکێشمەوە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کەسی تر لەسەر ئەم برگەیە تێبینی هەیە؟ کاک سەعید کاک د. ناسح کاک سەعید فەرموو.

بەڕێز سەعید یەعقوبی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

سەبارەت بەو گفتوگۆیەی کە کرا کە جەنابی وەزیر بتوانێت کە شارەوانیەک هەڵوەشێنێتەوە، ئەوە لەگەڵ مادده (٦) کە لە هەموار کردنەکان داوا نەکراوە تێک ناکاتەوە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

مادە(٦) چی ئەڵێ؟

بەڕێز محەمەد سەعید ئەحمەد یەعقوبی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

مادە(٦) ئەڵێ (لغرض استحداث البلدية) پێویست وایە بنیادنان بە چ ڕێگەیەک بێت هەڵوەشاندنەوەش بەهەمان ڕێگە بێت. دەڵێ (المادة السادسة لغرض استحداث البلدية تقوم الوزارة بتهيئة الخارطة وصفة حدوده للقصبة ويعلن عن ذلك في الجريدة الرسمية ويعلق اعلان لمدة(٣٠) يوما في الاماكن العامة ويقبل خلالها الاعتراضات والملاحظات من الدوائر والمواطنين وعلى ضوء الاعتراضات الواردة يقررالوزير ما يراه مناسبا ويكون قراره خاضعا للاعتراض لدى مجلس الوزراء خلال(١٠) ايام من تأريخ صدوره ويكون قرار الوزير في حالة عدم الاعتراض خلال المدة المذكورة وقرار مجلس الوزراء عند وقوع الاعتراض بهذا الشأن نهائيا)، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

بەڵێ،ئەوە لەحاڵەتی بنیادناندا.

بەڕێز محەمەد سەعید ئەحمەد یەعقوبی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەڵێ پێویست وایە بنیادنان بە چ ڕێگایەک بێ هەڵوەشاندنەوەشی بەهەمان ڕێگا بێت، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

باشە لێرە ئەوە ئەگرێتەوە، مانای ئەوەیە ئەوە ناکۆکیەک پەیدا ئەکات لەگەڵ ئەم برگەیەدا. بنیادنان دەبێ بەو شێوەیەی کە جەنابت ئێستاکە خوێندتەوە وەک لە یاسایەکە هاتووە، بەڵام لە هەڵوەشاندنەکەش ناکۆکی هەیە کە بەهەمان ڕێگە بێت کاک فەرسەتیش هەمان ڕەئی هەبوو، ئەبێ هەمان ڕێگە بگرێت، جا گرفتەکە لێرەیە حەز دەکەین چاری بکەن بۆمان، واتا ڕوونی کەنەوە بۆ ئەوەی گفتوگۆ کورت بێتەوە، با د. ناسح بفەرمووێ.

بەڕێز د. ناسح غەفور ڕەمەزان:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەو ڕوونکردنەوەی کە جەنابی کاکەڕەش و کاک فەرەنسۆ کردیان لەگەڵ ئەوەی جەنابی سکرتێری

پەرلەمان دوو شتی جیاوازە، واتە راستیەکەی (مقرون)ـە یان (مشروط)ـە بە (بناءا) بەبڕوای من وەزیر هیچ دەسەلاتێکی نییە، ئنجا ئەبێ چارەسەری ئەو برگەیە بکرێت، چونکە ئێستا (مشروط)ـە یان ئەبێ ئەوە لابدرێت یان چارەسەرێکی بۆ بکرێت، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەوەی کە ئێستاکە کاک سەعیدو کاک فەرسەت بۆ ئەو ماددەیە باسیان کرد روونە، چۆن شارەوانیەک دادەمەزرێت لە هەڵوەشاندنەوەکە بەپێی ئەو سێ لایەنە نییە، جا بابزانین روونکردنەوەی وەزیر چییە؟ کاک حسێن فەرموو.

بەڕێز حسێن سنجاری/ وەزیری شارەوانی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

هیچ روونکردنەوەیەکم نییە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

سوپاس، کاکەرەش فەرموو..

بەڕێز کاکەرەش محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

نازانم برادەران زۆر بە قوولی سەیری بابەتەکە دەکەن، ئەوەندە قوول بوونەوەی پێویست نییە، چونکە دامەزراندن لەهەموو حاڵەتدا وەکو هەڵوەشاندنەوە نییە، دامەزراندن دەبێ نەخشە و کەسانی رابگەیەندرێ. بەلام لە هەڵوەشاندنەوە ئەمانە راناگەیەندرێ، بۆیە لە دامەزراندن نەخشە رادەگەیەندرێ، چونکە ناوچەی دێتە سەر، شتی دەکەوێتە ناو، لەوانەیە خەڵکێک هەیە تێدا زەرەرمەند دەبێ، هەیە باری تێدا دەگۆڕێت، یەکەی بەڕێوەبردنەکان شێوەی دەگۆڕێت، بەشێک لەو یەکەی بەڕێوەبردنانە دێتە ناو ئەو شارەوانیەی لەگەڵ یەکەکەی تر، پێویستە راستکردنەوەی نەخشەکانیان بکرێت، ئەمما هەڵوەشاندنەوەی شارەوانیەک، بگرە شارەوانیەک مەرجی یاسایی مەرجەکەی لەدەست دەدا و هەڵدەوەشێندرێتەوە، دوو شارەوانی پێکەوە دەمج دەکرێت کە دەمج کران یەکسەر ئەوەی دەچێتە سەر ئەوی تر هەڵدەوەشێتەوە. چ پێویستی بەو ئیجرائاتانە نییە نەخشەی رابگەیەندرێ وخەڵک بزانێ، دەق لە یاسا هاتووە لەبەر ئەوەی ئەوە شتێکی رەها نییە واتە بۆ هەموو هەڵوەشاندنەوەیەک وەکو بنیات نان بێ. بنیات نان جیاوازی زۆرە لەگەڵ هەڵوەشاندنەوە. هەڵوەشاندنەوە شتەکە پاساوی مانی نەماوە، هەڵوەشاندنەوە دەکرێ بۆچی؟ ئەمما ئەگەر دروستت کرد پێویستە زۆر بە روونی دروستی بکەی، خەڵک ئاگادار بکەی چۆن دروستی دەکەی؟ بۆ دروستت کردووە؟ چ پێویستی هەیە؟ ئەوانە دەبێ خەڵک بزانێ وخەڵک تێدا زەرەرمەند نەبێ، شارەوانیەک ئێستا ژمارەی دانیشتوانی(٣) هەزارە ئەگەر بووە هەزار نەخشەی رادەگەیەنی؟ یان یەکسەر هەڵی دەوەشێنیەوەو دەڵێی لەبەر ئەوەی مەرجەکانی مانی لەدەست داوە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

وابزانم پرسیارەکە لەسەر شکلیات نییە لەسەر دەسەلاتە.

بەڕێز کاکەرەش محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەڕێزتان واتان راگەیاند کە کاک سەعید وای فەرموو دەبێ هەمان رێگا بەکار بێت بۆ هەڵوەشاندنەوە.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

لە دەسەلات؟.

بەڕێز کاکەرەش محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

نەخێر نەک لە دەسەلات، لە ئیجرائات باسی نەخشەی کرد، باسی راگەیاندنی رەخنەی کرد لەو بڕیارە بدرێ، پاش چەند رۆژێک خەڵکی وا هەیە کە رەخنە دەکا دەبێ هەمان هەنگاوەکان بگرێتە بەر، لەهەمان کاتدا خۆی بابەتەکە پێشنیارەکەی پێشەوە هاتووە دەڵێ : شارەوانیەکە کە(تستحدث بأقتراح بقرار من الوزير أو السلطة الادارية) ئێستاش هەڵوەشاندنەوەی تێدایە دەڵێ:(بأقتراح من السلطة الادارية) وابزانم چ هاودژێکی تێدا نییە هەمان هەنگاو پەیڕەو کراوە. لێرەش دەڵێ (تستحدث) شتەکانی گوتراوە، دوایەش دەڵێ (بأقتراح من السلطة الادارية). سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کاکەرەش، ئەگەر مۆڵەت بدەی مەسەلەکە پەیوەندیدارە بە دەسەلاتی وەزیر لە (أستحداث)ی شارەوانیەک وەکو کاک سەعید خوێندیەوە ئێستاکە ماددەکە ئەڵێت بەو شێوەیە دەسەلاتی وەزیر بۆ(إستحداث)ی لە ماوەی ئەوەندە و ئەوەندە دیارە، بەلام لە هەڵوەشاندنەوە وەزیر ئەو دەسەلاتەی لەم ماددە هەیە یان نییە؟ ئەو هاودژە لە نێوان ئەوەی خوێندتەوە لەگەڵ ئەو ئیجرائاتانەی کە جەنابت دەڵێی، ئەوە شتێکی ترە، شێوەیەکی ترە. بەڵێ فەرموو..

بەڕێز کاکەرەش محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

هەمان شتە هیچ جیاوازی نییە دەڵێ (القرى التي لايقل) ئەوە(استحداث) ـە (القرى التي لايقل عدد نفوسها عن ثلاثة آلاف نسمة بناءاً على اقتراح المدير العام للبلديات) مانای وایە ئەو حاڵەتە بەڕێوەبەری گشتی شارەوانی نەیکات وەزیر ناتوانێ شارەوانیەک دروست بکات، کەوا بوو هەر هەمان ئیجرائە، لێرەش کە بەڕێوەبەری شارەوانی بووەتە دەسەلاتی بەڕێوەبردن، لە

هەڵوەشاندنەوەکەش هەمان شتە بەڕێوەبەری گشتی شارەوانی بووەتە دەسەڵاتی بەڕێوەبردن، لەبەر ئەوەی کە ئەو ئیجرائاتە شەکلیەی ئەوان گوتیان با شەکلی بێ، بەڵام (تستحدث) ـکە پێش هەر (بناءاً علی اقتراحە)، مانای وایە ئەگەر پێشنیاری نەکرد دیارە وەزیر دەسەڵاتی نییە دروستی کات، کە لێرە دەسەڵاتی نەبێ ودروستی کات مانای وایە لەخوارێش دەسەڵاتی نییە دروستی بکات ئەگەر پێشنیار نەبێ لەبەر ئەوە دووشتی زۆر ڕێکوپێکن گونجاون(منسجم) لەگەڵ یەکتریدا وەکو یەک دروست کردن وهەڵوەشاندنەوە، لەبەر ئەوەی هیچ جیاوازیان نییە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کاک سەعید فەرموو..

بەڕێز محەمەد سەعید ئەحمەد یەعقوبی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

کاکەرەش فەرمووی سەعید باسی ئەوەی کردووە کەوا ئەو یاسایە پەیوەندی بەشەکلیات و شتی وا هەیە، ئەمن مەبەستەکەم لە شەکلیاتی نییە کە بڵێین بڵاو بکرێتەوە لەرۆژنامەدا یان لەجێگایەکی دی، گرنک ئەوە نییە، ڕێگەی (استحداث)ی دەڵێ پێویست وایە بڵاو بکرێتەوە نەخشە بێ، هەر شتەکی بێ لەماوەی (١٠) رۆژ وەزیر ئەتوانێ رای خۆی بدات لەماوەی (١٠)رۆژ دانیشتوان یان فەرمانگە ئەتوانن ڕەخنە بگرن من مەبەستم ئەوەیە. باشە بۆ دروست کردنی ئەو هەموو مەراسیمە هەبێ لە هەڵوەشاندنەوەی کە پەیوەندی بە بەرژەوەندی خەڵکانەوە هەیە بۆ ئەو دەسەڵاتە نەبێت کە خەڵکێکی پەیوەندیدارو فەرمانگەکان ڕەخنە بگرن؟ سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

تکایە ئەو بڕگەیەی دوایی دووبارە بکەوە.

بەڕێز محەمەد سەعید یەعقوبی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

جەنابی کاکەرەش فەرمووی سەعید پابەندی دەکات بە شەکلیاتی مادەکەوە، من پابەندی بە شەکلیاتی ماددەکە ناکەم دەڵێم (إستحداث)ی شارەوانی بەچ ڕێگە بێ پێویست وایە هەڵوەشاندنەکەشی بە هەمان ڕێگابێ، چونکە پەیوەندی بە بەرژەوەندی خەڵکانەوە هەیە، پەیوەندی بە فەرمانگەکان و وەزارەتەکانی تریشەوە هەیە. دەڵێ ئەگەر وەزیر فەرمانێکی دەرکرد بۆ (إستحداث)پاش ئامادە کردنی مراسیم وشەکلیاتی، خەڵکانی پەیوەندیدار یان فەرمانگەکانی پەیوەندیدار دەتوانن ڕەخنە بگرن لەماوەی(١٠)رۆژ ڕەخنەکانیش پێشکەش دەکرێن بۆ ئەنجوومەنی وەزیران، باشە هەڵوەشاندنەوەکەی پەیوەندیی هەیە بە دانیشتوان و بە فەرمانگەکانەوە، باشە لە هەڵوەشاندنەوەکەی بۆ هەمان ڕێگە بگیرێ؟ ئەو ماددەیە داوا نەکراوە بگۆڕێ من بۆیە دەڵێم ئەو پێشنیارە کە کراوە بۆ هەموار کردنی ئەو ماددەیەی پێویست وایە ئەو ماددە هاودژی لەگەڵ نەبێت، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

پێشنیار چییە کاکە؟...

بەڕێز محەمەد سەعید ئەحمەد یەعقوبی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

(استحداث) بەچ رێگایەک بووە هەڵوەشاندنەوەکەشی بە هەمان رێگا بێت، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

بەڵێ سوپاس، گفتوگۆی ئەکەین. روون نییە، با روون بکرێ. مادام خەڵکی ئەیەوێ قسە بکات با ناونووس بکەین ئەوانەی کە ئەیانەوێت قسە بکەن: کاک یۆنادەم، عەبدولخالق، کاک رەقیب، کانەبی ئاغا، مامۆستا مەلا محسن، فەرموو کاک حسێن سنجاری.

بەڕێز حسێن سنجاری / وەزیری شارەوانی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پێم وایە بەڕاستی بابەتەکە درێژەی کێشا. لە دوای ئەوەندە هەموو روونکردنەوەیە دیسان دووبارەی دەکەمەوە کە ئێمە لەوەزارەتەوە لەگەڵ لیژنەی یاسایی دانیشتین و بەتێروتەسەلی باسمان کرد و پێم وایە مافی وەزیر هەیە کە رەئێ بەجێ وەرگرێت لەسەر ئەم بابەتە، زۆر بە ئاسانی رەنگە بکرێت بەڵام یاساناسەکانیش باش ئەزانن ئەگەر بگوترێ (تبقى البلديات المستحدثة قبل نفاذ هذا القانون في القرى التي لايقل عدد نفوسها عن الحد المشار اليه اعلاه وللوزير الغائها بناءا على اقتراح السلطة الادارية او عدم ذلك) بەشێوەیەکی وا یەک لای دەکەینەوە و بەڕاستی من پێم وایە کە بەم شێوەیە هیچ ناکۆکییەک دروست نابێ، سوپاس

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

مادام وایە ئەو پێشنیارەی کە دەڵێ (بناءاً على اقتراح وللوزير الغائها او بناءا على اقتراح) وشەی (او)زیاد بکرێت باشە، ئەوە بیخەینە دەنگ دانەوە کێشەکە یەک لادەبێتەوە،دەرگای گفتوگۆ کراوەیە، ئەوانەی کە ناونووسیان کراوە تەنها لەسەر ئەوەیە وەزیر بۆی هەیە، لەگەڵ ئەو ماددەی کە کاک سعید ئاماژەی بۆ کرد ، کەسی تر نییە ناونووسی بکەین؟ باشە فەرموو کاک یونادم.

بەڕێز یۆنادم یوسف کنا / وەزیری ئەشغال:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پێشەکی خالی سەرەکی نیزامی ئێمە دەنگمان لەسەردا ,وتەواو کۆتایی هات،بەڕای من ئەو برگەیە وەکو خۆی بمێنێ، سوپاس

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

نەخێر وەکو پێشنیارێک دامان نا ، زیادکردنی بەڕێوەبەری گشتی رەت کرا لەپەرلەمانەوە..

بەڕێز یۆنادم یوسف کنا/وەزیری ئەشغال:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەمەوێ یەک روون کردنەوە بدەم،دیسان ئەم ماددەیە کە هاتووە تەنها ئەو شارەوانیانە لەخۆوە دەگرێ کە بەر لە دامەزراندنی حکومەت و پەرلەمان دروست کراون، و ئەم یاسایە ئەڵێ(المستحدثة قبل نفاذ هذا القانون) ئەوە بەرهەڵا نییە بۆ ماوەیەکی دیاری کراوە، باسی ئەوان دەکات ئینجا نابێ دامەزراندن، هەڵوەشاندنەوە، شامل نییە، تەنها بۆ ئەوانەیە، کۆمەڵگا زۆرە ملێکان، تا دروست بوو. دوای گەڕانەوەی میللەتی ئێمە بۆ شوێنەکانی خۆیان ئەمە نەما جگە لەوە زۆر بڕیاری سیاسی ڕژێم لەمەڕ هەندێ ناوچەی کوردستان هەبوو، ئەوە بەرهەڵا نییە، تەنها مەبەستم ئەوە بوو، سوپاس.

بەڕێز رەقیب حسێن مەلا:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

لەسەر قسەی ئەو برادەرە مانای ئەوەیە ئەوە بکەینە دوو برگە (تبقى البلديات المستحدثة قبل نفاذ هذا القانون في القرى التي لايقل عدد نفوسها عن الحد المشار اليه اعلاه) تبقى چ لارییەک نییە، یاساش ماوەی هێشتەوە و برگەیەکی تر دابنێین (ج- للوزير الغاء البلديات بناءاً على اقتراح السلطة الادارية). سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

جا ئەوە ئەگەر مۆڵەت بدەی ئەم برگەیە وابزانم کاک یۆنادەم روونی کردەوە کۆمەڵەک شارەوانی دیاری کراوە پێش کار پێکردنی ئەم یاسایە، جا ئەوەی جەنابت ئەڵێی کە دەڵێی و کە زیادت کرد بەگشتی ئەو کاتە شارەوانی تریش ئەگرێتەوە دوای کار پێکردنی ئەو یاسایە، حەق نییە ئێوە ئەو مافە بدەن بە خۆتان، چونکە ئەوانی تر بە هەڵبژاردن کراون.

بەڕێز رەقیب حسێن مەلا:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من ئەڵێم (تبقى البلديات المستحدثة قبل نفاذ هذا القانون) لەهەر هەمان دەقدا (في القرى التي لايقل عدد نفوسها عن الحد المشار اليه اعلاه)، ئەوە جۆرێکە رازینە لەسەر ئەوەی کە بمێنێتەوە. ئەوەی دەمینێ برگەیەکی ترە ئەوها دەبێ(ج- للوزير الغاء اي بلدية او بلديات بناءاً على اقتراح السلطة الادارية)، بەڵام ئەوە دەر ئەنجامە.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەو برگەیە تەنها ئەو شارەوانیانە دەگرێتەوە کە لێرە دیاری کراوە ئێمە ئەمانەوێ ئەوە یەک لا بکەینەوە. ئەوانی تر لەجێگای تر وابزانم یەک لا کراوەتەوە، جا ئەگەر مۆڵەت بدەی کاکە شێخ ئێمە دێینەوە سەر پێشنیاری ئەوە چونکە ئەوە کێشەی گفتوگۆ هەمووی چارەسەر دەکات.

بەڕێز ڕەقیب حسێن مەلا:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

جا برگەی پێشتریش هەر ئەوهایە(القرى التي لايقل عدد) ئەوە (تستحدث القرى التي لايقل عدد نفوسها عن ثلاثة الاف نسمة بناءاً على اقتراح السلطة الادارية) کە شارەوانی دروست دەبێ (بناءاً على اقتراح السلطة الادارية وبموافقة الوزير) بەهەمان ڕێگەش هەڵدەوەشێندرێتەوە، سوپاس

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

سوپاس، فەرمووکاک کانبی..

بەڕێز کانەبی عەزیز ئەحمەد دزەیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

دروست کردن بە ڕێگەیەی هەڵوەشاندن نابێ، دروست کردن نەخشەی پێ دەوێ، فراوان کردنی سنووری پێ دەوێ، توێژینەوەی زۆری دەوێ، بۆ نموونە لێرە دەڵێ (توحيدها ببلدية ثانية) واتە کە شارەوانیەکە نەما هەڵدەوەشێندرێ یاخود(زوال شروط احداثها) حالاتی تریش هەیە لەو حاڵەتانە لەسەر پێشنیاری دەسەڵاتی بەڕێوەبردن، واتە ئەگەر لەناحیە بێ بەڕێوەبەری ناحیە پرۆژە بە ڕەزامەندی قائمقامی قەزا بۆ پارێزگار دەنووسی پارێزگار پشتگیری کرد بۆ شارەوانی بۆ وەزارەتی شارەوانی دەینێرێ، وەزارەتی شارەوانی تەبعەن پاش ڕاوێژ کردن کە بڕوای بەو ڕایە هێنا فەرمانی هەڵوەشاندن دەردەکات. ئەو داڕشتنەی کە هاتووە هەر وەکو کاک فەرسەت ئاماژەی بۆ کرد ئەوە زۆر ڕوونە بەڕای من بیخەینە دەنگدانەوە، سوپاس

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

سوپاس، مامۆستا مەلا موحسین فەرموو..

بەڕێز مەلا موحسین خالید مستەفا:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

دەربارەی ئەو دێهاتانەی کە ئێستا (٣) هەزار کەسیان تێدا نیەو پێویستەهەڵبوەشێندرێتەوە، لە پێشدا ئەڵێ ئەگەر کەمتر بێت ، ئایا دروستە بمێنێتەوە؟ یان کەمتر نەبێ و دروستە بمێنێتەوە ئەو(لا)یە زیادە لەبرگەکە، لەمەر ئەو قسانەش کە کردمان باسی ئەوەمان کرد کە ئەمە شتێکی دیاری کراوە ئایا دەسەڵاتی وەزیر هەیە یان نیەتی؟ بەڕای من دەسەڵاتی نییە، سوپاس

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەوە ئاوا چارە دەبێت ئێمە وابزانم کۆتایی بێنین بە گفتوگۆیەکە، ئەوە بخەینە پێشنیارەکەوە، زیاد بکرێتە سەر ئەوەی کە وەزیر خۆی پێشنیاری کرد، ئەوە ئەخەینە دەنگدانەوە، (للوزير او للسلطة الادارية) جا ئێمە لێرە لەڕاستیدا بۆمان دەرئەکەوێ بەو شێوەو بەم دەقە وەزیر دەسەڵاتی نییە، بۆچوونەکە بەم شێوەیەیە وەزیر ودەسەڵاتی بەڕێوەبردن دەسەڵاتی ئەو شتەیان هەبێت واتە هەموو

پێشنیارەکە ئەمەیە چۆن لێرە جێگیر دەکرێت ئەوە بابەتێکە بەڕای من بۆ لیژنەی یاسا جێماوە خۆیان سیغەیەک دەدۆزنەوە،کاک عەبدولخالق فەرموو.

بەڕێز عەبدولخالق محەمەد رەشید زەنگەنە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەراستی ئەم بابەتە ئەوەندە گرنگی پێ درا،جێگەی خۆیەتی بەڕای من شارەوانی وەک کاک فەرسەت فەرمووی بەڕێوەبەرایەتیەک یان هۆبەیەک نیبە لە وەزارەتێک. راگرتنی بڕیار پەرلەمان ئەیکا کە هەڵبژاردن کرا وئەگەر میللەت دەنگی بەئەنجومەی شارەوانی دا، نەوەزیر نە لایەنێکی تر مافی هەیە هەڵی بوەشێنێتەوە، لەبەر ئەوە با ئەو کێشەیە بۆ خۆمان درست نەکەین، بەڕای من زۆر باشترە. لەبەر ئەوەی کە بەیانی دوو بەیانی، ئەبێتە یاساو ئەو ئەنجومەنە هەڵدەبژێردرێ بایاسای ئەنجومەنی هەڵبژێردراو هەڵی بوەشێنێتەوە، من داوا دەکەم مەسەلەی هەڵوەشاندنەوە لەیاسای ئێمەدا نەبێت چونکە مافی میللەتە، هەتاکو ئێستا ئەگەر ئێمە ممارەسەشمان کردبێ هەڵەیە، من وای بۆ دەچووم کە هەموار کردنی یاساکە بۆ ئەوەیە کە ئەبێ هەڵبژاردن بکەین هەروەکو کاک مەسعود لە دوا دانیشتنی پەرلەماندا لە ٤/٦/٩٧ فەرمووی کە ئێمە بەرەو هەڵبژاردنی گشتی بەڕێوەین. شارەوانیەکان ئەبوایە پێش ساڵێک ودووساڵ هەڵبژاردنی تێدا کرابا، لەبەر ئەوە بەڕای من مەسەلەی بیرۆکەی هەڵوەشاندنەوە لەلایەن هیچ کەسێکەوە نە بەڕێوەبەری گشتی مافی ئەوەی هەیە نە بەڕێوەبەری شارەوانی و نە وەزیریش مافی هەیە. ئەوە مافێکی وەدەست هاتووی میللەتە، لەبەر ئەوە داوا دەکەم ئەو بڕگەیە هەر گفتوگۆ نەکرێ، سوپاس

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

سوپاس، فەرموو کاک محەمەد حەسەن.

بەڕێز محەمەد حەسەن باڵتە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

وەڵامی قسەکانی بەڕێز کاک عەبدولخالق مەسەلە هەڵبژاردنی شارەوانی نییە، مەسەلە (استحداث)ە و ئەگەر ئێمە بچینە یاسای ژمارە (٦)ی شارەوانیەکان دوو بڕگەیە، ئەو دوو بڕگەیە بە هەموار کردن هاتووە، بڕگەی یەکەم ئەڵێت (تستحدث البلدية)(تستحدث) نەک (تنتخب) (تستحدث البلدية في مركز المحافظة والقضاء والناحية مهما كان عدد نفوسها)، دوایی بڕگەی (٢) دەڵێت القرى التى لايقل عدد نفوسها عن ثلاثه آلاف) دروست کردنی شارەوانی بە هەڵبژاردن نییە، هەڵبژاردن بۆ سەرۆکی شارەوانیە، بۆ ئەندامانی ئەنجومەنی شارەوانیە، وئەگەر ئێمە بێینە هەمواریش ئەو شارەوانیە هەڵدەوەشێندرێتەوە ئەگەر مەرجی بڕگەی(١)تێدا نەمێنێ، کەمتر بێت لە (٣) هەزار کەس ئەوە هەڵدەوەشێندرێت، سوپاس

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئێستا من دووپاتی دەکەمەوە کە ئەم دەقە تەنها بۆ کۆمەڵێک شارەوانیە کە پێش کار پێکردنی ئەم یاسایە دەکرێ هەندێکیان ئەو ژمارەی یاساییان تێدا نەبێت تەنها بۆ ئەوانەیە بۆ ئی تر نییە. روونکردنەوە بۆکاک عەبدولخالق دیارە ئەم بابەتە زۆر حەساسە، ئەمە لەڕاستیدا لەم حاڵەتە ئەمە کورتی بکەین بوار هەیە قسەی لێ بکەین دوای ئەخەین بۆ حەفتەیەکی تر تاکو دەگەین بە دوا رەئی و دەنگی لەسەر ئەدەین، لەڕاستیدا ئەم برگەیە شایەنی گفتوگۆ کردنە وئەندامانی پەرلەمان دەست بەرز دەکەنەوە دیارە بابەتێکە ئەبێ روون بکرێتەوە. (٢) لێرە بابەتەکە بەکورتی ئەوەیە لەم برگەیە تەنها دەسەلات بدرێ بە دەسەلاتی بەڕێوەبردن یا تەنها دەسەلات بدرێ بە وەزیر یان بە هەردووکیان پێکەوە، واتە بابەتەکە بەکورتی ئەمەیە، تکایە ئەگەر ئەوەی ئەیەوێ قسە بکات لەسەر ئەم بابەتە با لە ئەمە دەرنەچێ کە ئەمە ئەم برگەیە تایبەتە بۆ کۆمەڵێک شارەوانی کە پێش دەرچوونی ئەم یاسایە دروست بووە. پێشنیارەکەش ئەوەیە ئەگەر هاتوو ئەوشارەوانییە هەڵوەشێندراوە ئەبێ لەسەر پێشنیارێکی دەسەلاتی بەڕێوەبردن بێ یان وەزیر، رایەک هەیە ئەڵێ ئەگەر ئەمە بەو شێوەیە بێت مانای ئەوەیە وەزارەت یا وەزیر هیچ دەسەلاتێکی نییە یا ئەوەتە وەزیر بەتەنها یان وەزیر لەگەڵ دەسەلاتی بەڕێوەبردن، لەڕاستیدا ئەم بابەتەیان دەخەینە دەنگدانەوە یان با یەک لا بێتەوە ئەو گفتوگۆیە بۆیە ئەمە دوایین گفتوگۆیە، با ناوەکان بنووسین، تکایە گفتوگۆ دیاریکراو بێ یان وەزیر بەتەنیا دەسەلاتی هەڵوەشاندنەوەی هەبێ یان وەزیر لەگەڵ دەسەلاتی بەڕێوەبردن ئەم بابەتە ئەگەر یەکێک (مداخلە) یەکی لەسەری هەبێ بەکورتی قسە بکا دوایی ئەیخەینە دەنگدانەوە. کاک حسێن سنجاری فەرموو.

بەڕێز حسێن سنجاری/ وەزیری شارەوانی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

من دووبارە دەڵێم (بناءا على اقتراح السلطة الادارية او عدم) بخرێتە دەنگدانەوە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

بەڵێ مەبەستی هەمان پێشنیارە یان وەزیر لەگەڵ دەسەلاتی بەڕێوەبردن یان بە تەنها، پێشنیاری ئێمەش هەر ئەوەیە. کاک د.رزگار فەرموو.

بەڕێز د.قاسم محەمەد قاسم:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

راستە بیرۆکەیەکم هەبوو بەڵام دوایی وەزیر روونی کردەوە، ئەمە بەسە، واتە بیخەینە دەنگدانەوە ئەو وشەیە زیاد بکرێ و ئەو کێشەیە چار بکات، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

جا ئەگەر برادەرانی تر هەمان قسە ئەکەن بۆ ئەوەی ئێستا من یەک لای بکەمەوە بەیەک شت پێشنیارەکە بەو شێوەیە (وەزیر لەگەڵ دەسەڵاتی بەڕێوەبردن ئەو دەسەڵاتانەی هەبێت) ئەوە دەخەینە دەنگدانەوە. کێ لەگەڵ ئەوەیە؟.. سوپاستان دەکەین. کێ لەگەڵ نییە؟.. سوپاستان دەکەین. بە زۆربەی دەنگ پەسەند کرا، (وەزیر لەگەڵ دەسەڵاتی بەڕێوەبردن)ئەم کارە دەکەن.

ئەوە لیژنەی یاسا پاشان دەقێکیان بۆ جێگیر بکات ئەو کاتە بەرچاوی دەخەین، لێرە زۆر سوپاستان دەکەین ئینجا ئەوە دوایی لە کۆبوونەوەی تر ئێمە ئەوە دەخەینە روو. کاکەرەش بڕگەیەک ئامادە بکەن بۆ کۆبوونەوەی ئاییندە سبەی ئێمە بەرچاوی برادەرانی دەخەین. فەرموو.

بەڕێز کاکەرەش محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

المادة الثالثة: تعدل المادة الثامنة وتكون كالاتي:

المادة الثامنة: تعدل حدود البلدية بقرار المجلس البلدي ومصادقة السلطة الادارية متضمنا الاسباب الموجبة للتعديل وموافقة الوزير.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

بەڵێ ماددە سێ لیژنەی خزمەتگوزاری چ تێبینیەکی هەیە؟

بەڕێز مەلا هادی خضر کوێخا:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمە هیچ لاریمان نییە، بەڵام بەو شێوەیە خۆی وابوو:المادة الثالثة: تعدل المادة الثامنة وتكون كالاتي:

المادة الثامنة:(تعدل حدود البلدية بقرار من المجلس البلدي وبأقتراح من السلطة الادارية متضمنا الاسباب الموجبة للتعديل وموافقة الوزير) لە جیاتی وشەی (تصديق) وشەی(باقتراح) بێ، چونکە بەڕێوەبەری ناحیە یان قائمقام لە قەزایە یەکسەر پەسەندی بڕیاری ئەنجومەنی شارەوانی بکا، مانای ئەوەیە ئەو کاتە هەڵوەشانەوەی لای وەزیر دەبێتە شتێکی زەحمەت، ئینجا ئێمە پێشنیار دەکەین وشەی (اقتراح)لە جیاتی (مصادقة) بگوترێ ئەوان پێشنیار بکەن و دەسەڵاتی بەڕێوەبردن و وەزیریش مافی هەبێ پەسەندی بکات یان رەتی بکاتەوە ئیتر ئەوە رای ئێمەیە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

بەڵێ دەرگای گفتوگۆ لەسەر ئەم هەموار کردنەو پێشنیاری لیژنەی خزمەتگوزاری دەکەینەوە، کێ ئەیەوێ لەسەر ئەم بابەتە قسە بکات، با ناونووس بکەین یەکجاریش ناونووس ئەکەین، تکایە دەستتان بەرزکەنەوە: کاک ئیبراهیم، کاکەرەش، کاک کانەبی، کاک ئیدریس، بەڵێ هەر ئەو چوار

برادەرە ئەیانەوێ قسـه بکەن لەسـەر ئەو بابەتە. جەنابی وەزیریش چ تێبینی هەبێ یان وەڵامی برادەران بداتەوە ئەوە دوایی بەیەکجار وەڵامیان بداتەوە. کاک ئیبراهیم فەرموو.

بەڕێز ئیبراهیم سەعید محەمەد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

لەڕاستیدا هەموار کردنی سنووری شارەوانی یان نەخشەی بنەڕەتی (اساسی) بابەتێکی گەلەک گرنگ و سەرەکیە لە بابەتەکانی شارەوانی، ئینجا بەڕای من چەند ژمارەی دەنگدەران زیاتر بن بۆ پەسەند کردنی باشتر دەبێ تاکو لا بەلا نەچێت، چونکە بابەتێکی زۆر حەساس و گرنگە لەلای من پێشنیاری دەسەڵاتی بەڕێوەبردن بەتەنها بەش نەکات واتە بوونی وەزیر پەسەندکردنەکەش بەهێزتر دەکات، برادەران دەڵێن ئەو کەسەی پێشنیاری کرد بۆ پەسەندیشی نەکات؟، وابزانم سێ لایەن بەشدار بن لە نەخشەی ئەساسی زۆر بابەتێکی باشە و لیژنەی یاسایی رەئیەکەی زۆر باشە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

سوپاس. کاک ئیدریس فەرموو.

بەڕێز د. ئیدریس هادی سالح/وەزیری پیشەسازی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئەو پێشنیارەی لە لیژنەکە هاتووە دەڵێ(متضمنا الاسباب الموجبة) دیارە هەر هەموارێک کە دەکرێ(الاسباب الموجبة)ی بەدواوەیە، واتە دەرئەنجامە پێویست ناکا لەناو یاسا(الاسباب الموجبة) باسی بکرێ دوای پەسەندکردنیشی بەهێزترە. هەمواری سنووری شارەوانی ئەنجوومەنی شارەوانی دەیکات دەبێ پەسەند بکرێ لەلایەن دەسەڵاتی بەڕێوەبردنەوە، نەک پێشنیار بکرێ، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

سوپاس، کانەبی ئاغا فەرموو.

بەڕێز کانەبی عەزیز ئەحمەد دزەیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

دەقەکە تەواوە هیچ ناتەواوی تێدا نییە، بەڵام بەڕای من لەجیاتی پەسەند بکرێ بە پشتگیری دەسەڵاتی بەڕێوەبردن، دەسەڵاتی بەڕێوەبردن جیاوازی هەیە لەگەڵ دەسەڵاتی ئەنجوومەنی شارەوانی، عادەتەن ئەو ناحیەی کە شارەوانی لێیە سەرۆکی ئەنجوومەنی شارەوانی بەبێ بەڕێوەبەری ناحیە ئەبێتە بریکاری سەرۆکی شارەوانی، بەسیفەتی سەرۆکی شارەوانی ئەگەر پەسەندی کرد دەسەڵاتی بەڕێوەبردن پێویستە پشتگیری ئەو بڕیارەی هەموار کراوە بکات و بینێرێ بۆ وەزارەتی شارەوانی، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

جەنابت ئەڵێ «پەسەند» بکرێتە «پشتگیری». کاکەرەش فەرموو.

بەڕێز کاکەرەش محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئەو پێشنیارەی لیژنەی خزمەتگوزاری لایەنی یاسایی هەندێک لەنگ دەکا، چونکە ئەگەر بریار دەرچوو معقوول نییە پاشی بریاری پێشینار هەبێ، چونکە گوترا(تعدل حدود البلدية بقرار من المجلس البلدي) واتە پاشی بریاری ئەنجوومەنی شارەوانی، هەر کەسێ پێشنیار بکا بە دەسەڵاتی بەڕێوەبردنیشش بێ وەکو پێشنیار نامێنێ، ئەو وشانە بەکار دێ (مصادقة)(تأييد) ئەوانە هەمووی شیاون، چونکە برادەران بەڕای من دەبێ ئەوە بزانن ڕەزامەندی زۆر لە پەسەند کردن گەورەترە، چونکە زۆر جار هەیە مستند پەسەند دەکرێ ئەما سەرف ناکرێ لەبەر ئەوە جێیەک ئەمر بە سەرف ناکاو ڕەزامەندی لەسەر خەرج کردن ناکا لەبەر ئەوەی ڕەزامەندی بە هێزترە لە پەسەند کردن، ئەوجا گرنگ ئەوەیە دەسەڵاتی بەڕێوەبردن ئاگادار بێ بەهەر شێوەیەک گرفت نییە، بەڵام حەز دەکەم بەڕێزتان وئەندامانی پەرلەمان بنەڕەتی دەقەکە ببینن وبزانن چەند جوان هاتبوو کاتی خۆی (تعدل حدود البلدية بقرار من المجلس البلدي ومصادقة الوزير متضمناً الاسباب الموجبة للتعديل وموافقة الوزير) واتە معقوولە توخوا جارەک وەزیر پەسەندی بکات و جارێکیش ڕەزامەندی لەسەر بکات، ئێستا ڕای برادەران ئەوەیە پەسەند کردن ببتە پشتگیری گرنگ ئەوەیە دەسەڵاتی بەڕێوەبردن ئاگاداری بێ بەڕای ئێمە لە لایەنی یاساییەوە چ گرفت نییە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

زۆر سوپاس. بەڵێ بۆ پێشنیارەکەی لیژنەی خزمەتگوزاری گرنگ ئەوەیە هاودژ نەبن ئینجا پێشینار بێت، پشتگیری بێت، پەسەند کردن بێت چی وا لە بابەتەکە ناگۆڕێ، وابزانم باویش وایە ئەگەر ئەنجوومەنی شارەوانی بریارێکی دا معقول نییە قائمقام و بەڕێوەبەری ناحیە ئاگایان لێ نەبێت یان پەسەندی نەکەن یان پشتگیری نەکەن تۆزێک وەکو بڵێین لەنگ رادەوستێ. فەرموو مەلا هادی.

بەڕێز مەلا هادی خضر کوێخا:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ناڵێین ئێمە دژی ئەمە دەوەستێن یاخود لەگەڵی نین، بەڵام کاکەرەش دەڵێت پەسەند کردن پاشی بریار نابێ، نەخێر بریاری بەڕێوەبەری ناحیەیەک، ئەنجوومەنی شارەوانی لە ناحیەکی کە بریارێک ئەدا سنووری شارەوانی فراوان بکات یان بگۆزێتەوە ئەگەر ئەوان پەسەندیان کرد بەڕێوەبەری ناحیە پەسەندی کرد دەبردرێتەوە لای پارێزگار یاخود دێتە لای وەزارەت ئەو کاتە مانای ئەوەیە ناتوانێ هەڵیوەشێنێتەوە، یاخود زەحمەتە گۆڕانی بریاری ئەنجوومەنی شارەوانی هەڵبژێردراو بکرێت، ئێمە دەڵێین ئەوانیش پێشنیار بکەن یەکسەر پەسەندی بکەن مانای ئەوەیە هیچ

گۆڕانێک بەسەر ئەو بڕیارە نابێ. ئێمە داوا ئەکەین وشەی پەسەند کردن بگۆڕێ بە پێشنیار لەبەر ئەوەی مافی ئەوە بدرێتە ئەنجوومەنی شارەوانی چ لە قەزا بێ یا لە ناحیەک، سوپاس.

بەڕێز کاکەرەش محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

من نەم گوت پەسەند کردن پاشی بڕیار نابێ گوتم پێشنیار پاشی بڕیار نابێ. بڕەک وشەکان لێک دوورن، چونکە ئەگەر بڕیارێک دەرچوو پێشنیاری چ دەکەی؟ وابزانم چ پێشنیار لەگۆڕێ نامێنێ، پێشنیار مانای ئەوەیە پێشنیارێک بکرێ بۆ ئەوەی خەڵک بڕیارێکی لەسەر دەربچوێنێ، کەچی بڕیارەکە دەرچووە ئەو بڕیارە دێتە پێش دەسەڵاتی بەڕێوەبردن کە بەڕێوەبەری ناحیە یان قائمقامە، ئەوجا رای خۆی لەسەر دەدات، پشتگیری دەکات یان پشتگیری ناکات، دەنووسێ ئەو بڕیارە دەگونجێ لەگەڵ بارودۆخی ئێرە، ناگونجێ هەموو پێکەوە بەرز دەکاتەوە بۆ وەزیر و رەزامەندی کۆتاییشی بۆ وەزیرە، وەزیر هەمووان تەماشا دەکات، بڕیاری ئەنجوومەنی شارەوانی و پشتگیری یان پەسەند کردنی دەسەڵاتی بەڕێوەبردن لەوێ وەزیریش وشەی کۆتایی بۆ ئەوە ئەگەر رەتی کرد بڕیارەکەش رەت دەبێتەوە و پشتگیریەکەش رەت دەبێتەوە و پەسەند کردنەکەش رەت دەبێتەوە، ئەگەر رەزامەندیشی لەسەر کرد ئەوە بڕیارەکە جێگیر دەبێت و شتێکی زۆر سروشتیە، ئەمما پێشنیار پاشی بڕیار نابێ پێشنیار پێشی بڕیار باشە، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

سوپاس، با ئەو بابەتە یەک لا بکەین، ئەگەر تۆزێک ئینسان بەوردی تەماشای بکا واتە زنجیرەکەی بەو شێوەیە دەبێ، پێش وەخت ئەبێ پێشنیارێک بێت، ئەو پێشنیارە ئەبێت وەزیر رەزامەندی لەسەر بکات پاشان ئەگەڕێتەوە بۆ ئەنجوومەنی شارەوانی، ئەنجوومەنی شارەوانی ئەیکات بە بڕیار، ئەو بڕیارەش ئەبێ لە دەسەڵاتی بەڕێوەبەردنەوە پەسەند بکرێت، واتە ئەو بابەتە یەک لابۆتەوە، مەلا هادی وابزانم ئەگەر تۆ تەماشای کۆتایی بکەی (متضمنا الاسباب الموجبة للتعديل وموافقة الوزير متضمنا) جا یاساناسەکان ئەوە روونکەنەوە، بەڕێز کاک فەرسەت وابزانم تێبینیەکی هەیە ئەویش روونە، با کاک فەرسەت روون کردنەوەکەی خۆی بدات، فەرموو کاک فەرسەت.

بەڕێز فەرسەت ئەحمەد عەبدوڵلا/ سکرتێری ئەنجوومەن:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئەگەر انسان بێت ئەو رستەیە بخوێنێت تەماشا دەکات وشەی (متضمنا) ئەگەر راڤەی بکەی بۆ بڕیاری ئەنجوومەنی شارەوانی دەگەڕێتەوە، واتە بڕیاری ئەنجوومەنی شارەوانی (يتضمن الاسباب الموجبة للتعديل وموافقة الوزير) نازانم من لێرە وەک دەبینم هاودژێک هەیە، لەپێش وەخت چۆن رەزامەندی وەزیر وەربگیرێ پێش بڕیار دەربچێ، ئێستا بڕیارەکەش مەبەستی ئەوە نەبێت ودوایی

ڕەزامەندی وەزیر وەربگیرێ جا وشەی (متضمناً) پێویستە بە وشەیەکی تر بگۆڕدرێت، چونکە چۆن ڕاڤەی دەکەی (تعدل حدود البلدية بقرار من المجلس البلدي و مصادقة السلطة الادارية متضمناً الاسباب الموجبة للتعديل و موافقة الوزير) پێویستە(الاسباب الموجبة) لەگەڵ بڕیارەکە بێت و ڕەزامەندی وەزیریش پێویستە لەگەڵ بڕیارەکە بێت، ئەگەر مەبەستەکە ئەوە بێت ڕەزامەندی وەزیر پاش بڕیاری ئەنجوومەنی شارەوانی وەربگیرێ ئەویش فیعلەن شتێکی ڕەوا و معقوولیشە، بەڵام وشەی (متضمناً) پێویستە بە وشەیەکی تر بگۆڕدرێت، سوپاس.

بەڕێز کاک ڕەش محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

تووشی ئەوە بووم بۆ ئەوەی سوپاسی ئەو ڕووون کردنەوەی بەڕێز سکرتێری پەرلەمان بکەم، بەڵام خۆی دەقەکە زۆر ڕوون هاتووە. ئەنجوومەنی شارەوانی کۆدەبێتەوە بڕیارێک دەردەچوێنێ بۆ هەمواری سنووری شارەوانی، لەو بڕیارە پێویستە (الاسباب الموجبة) بۆ ئەو هەموارە هەبێ، خۆ بە خۆڕا نابێ ئەو ئیشە بکات، بۆ نموونە گریمان فراوانمان کرد بۆچی فراوانی دەکەی(الاسباب الموجبة) کەی چییە؟ ئەو(متضمناً) دەگەڕێتەوە بۆ بڕیاری ئەنجوومەنی شارەوانی (ان يكون القرار متضمنا للاسباب الموجبة للتعديل) دوایی بەرز دەکرێت هەموو بۆ وەزیر، وەزیر ئەگەر ڕەزامەندی لەسەر کرد ئەوە بڕیارەکەیان جێ دەگرێ، ئەگەر وەزیریش ڕەزامەندی لەسەر نەکرد ئەوە بڕیارەکەیان دەگەڕێتەوە(کانما لم يكن) لەبەر ئەوە وشەی (متضمنا) دەگەڕێتەوە بۆ بنەڕەتی بڕیاری ئەنجوومەنی شارەوانی(ان يكون قرار بلدي متضمنا للاسباب الموجبة للتعديل) بەو شێوەیە بەرز دەکرێتەوە بۆ وەزارەت، وەزارەتیش بزانێ ڕەزامەندی لەسەر دەکات یان نا، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

بەڵێ ئەمە گفتوگۆی دەکەین دوو برادەری تر (مداخلە)یان هەیە، کاک بورهان فەرموو.

بەڕێز بورهان عەلی جاف:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

من لەسەر (بعد مصادقة)کە قسە دەکەم ئەو ماددە کە ئێستا هاتووە دەڵێ (بعد مصادقة السلطة الادارية) لەگەڵ ڕێزماندا بۆ ڕەزامەندی وەزیر مانای ئەوەیە ڕەزامەندی وەزیری ناوێ ئەگەر ئەوان پەسەندی بکەن من پێشنیار ئەکەم ببێ(بناءا على اقتراح السلطة الادارية)، زۆر سوپاس.

بەڕێز مەمەند محەمەد ئەمین بابەکر:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

یاسای باو سەبارەت بە بڕیارەکانی ئەنجوومەنی شارەوانی لەپێشا وابووە بڕیاری ئەنجوومەنی شارەوانی تەنها پارێزگار مافی پەسەند کردنی هەیە، قائمقام وبەڕێوەبەری ناحیە ئەو مافەیان نەبووە، واتە تا ئێستا پەسەند کردن تەنها لەلایەن پارێزگار و سەرۆکی شارەوانیش دەکرا، هەموو

بڕیارێکی ئەنجوومەنی شارەوانی هەموو (الاسباب الوجبة) تێدایە هەر بڕیارێکی ئەنجوومەنی شارەوانی بیدا لە(الاسباب الموجبە) بڕیارەکە شەرح دەکات وباسی دەکات، ئینجا دوایی دەینێرێ بۆ پارێزگار و پێشتر قائمقام و بەڕێوەبەری ناحیە ڕەئی دەردەبڕن ئەوەی کە بڕیارەکە بدا لەگەڵ شارەوانی بیرورا ئاڵوگۆڕ دەکەن ئەو بڕیارە ئەگەر گرنگ بێت، شتەکە گشتی بێت، پەیوەندی بەو شتانەوە هەبێ بیرورا لەگەڵ قائمقام و دەسەلاتی بەڕێوەبردن ئاڵوگۆڕ دەکەن، بەلام لێرەدا ئێوە دەسەلاتی بەڕێوەبردنتان تێکەلاو کردووە، دەسەلاتی بەڕێوەبردن ودەسەلاتی پارێزگار و قائمقام وبەڕێوەبەری ناحیە هەمووتان وەکو یەک لێ کردووە، کە دەڵێی (مصادقة السلطة الادارية) مانای هەموویان دەتوانن پەسەندی بکەن، کەچی یاسای باو لە بنەڕەتدا ئەو مافە تەنها بە پارێزگار دەدات، ئەڵبەتا دوای پەسەند کردنی پارێزگاریش دەچێ بۆ وەزیریش، سوپاس

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

کاک مامەند ئەگەر مۆڵەت هەبێت دەزانی کێشەی ئێمە لەوە نییە، کێشەکە لە دەقەکەیە، لە ڕەزامەندی وەزیرە، ئەو دەقەی کە هاتووە وا ڕاڤە ئەکرێت کە پێش وەخت وەزیر ڕەزامەندی کردووە لەسەر هەموار کردنەکە، منیش ئەڵێم نابێ، بەپێی ئەو ڕاڤەی کە ئێستاکە هەندێ برادەران ئەڵێن ئەو تێکهەڵچوونە لە بابەتەکە هەیە، ئەوە بوو ئیتر پێویست بە پەسەند کردن و بەوانی تر هەموو ناکا، کە وەزیر ڕەزامەندی لەسەر کردو سەرۆکی شارەوانی وئەنجوومەنی شارەوانی ڕەزامەندیان لەسەر کرد ئەو تێکهەڵچوونە لە بابەتەکە هەیە، فەرموو کاک مامەند قسەکەت تەواوی بکە.

بەڕێز مامەند محەمەد ئەمین بابەکر:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

تەبیعی ئەبێ پەسەند کردنی وەزیر دوایین بێت لەپێشەوە نابێ، سوپاس

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

فەرموو مەلا موحسین.

بەڕێز مەلا موحسین خالید مستەفا:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئەو هەموار کردنە هیچ کێشەیەکی تێدا نییە، هەموار کردنی سنووری شارەوانی لەسەر دوو شت بەندە: یەکەمیان ئەبێ (الاسباب الموجبة) تێدا بێت بەندی دووەمیشیان ڕەزامەندی وەزیری لە کۆتایی ئەنجامەکە بکرێ، مانای ئەوەیە سنووری شارەوانیەک کاتێک هەموار ئەکرێ ئەگەر ئەو دوو مەرجەی تێدا بێتە جێ، واتە لەپێشەوە (الاسباب الموجبة)کە هەبێ لەوانەشە پەسەند کردنی وەزیری لەسەر هەبێ لەبەر ئەوە کێشەی تێدا نییە، سوپاس

بەڕێز فەرسەت ئەحمەد عەبدوڵلا/سکرتێری ئەنجوومەن:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

نازانم ئەمن لەگەڵ ڕەئی خۆمم، ئەگەر بێت ولەلایەنی زمانەوانی ڕاڤەی بکەی وای بۆ دەچێ،

وكـأنه پێویسـته ڕەزامەندی وەزیر پێش وەخت بێت، ئەوەش شتێکی مەنطیقی وعەقلی نییە بەڕاستی بۆ لابردنی ئەو کێشەیە بەڕای من بەو شێوەیە دەبێت (متضمناً الاسباب الموجبة للتعديل ومقترن بموافقة الوزير) واتە ڕەزامەندی وەزیر(الاسبابي الموجبة)کە لێک جیاوازی بکەین، لە چوارچێوەی یەک شت نەبێت، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

سوپاس کاک فەرسەت، لیژنەی یاسایی کامتان قسە ئەکەن باشە دوایی کاک ڕەجەب کاک محەمەد ، کاک ڕەجەب فەرموو.

بەڕێز ڕەجەب شەعبان تەیب:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

وابزانم لایەنی زمانەوانی تەواوە، هیچ شتێکی کەم نییەو دروستە، چونکە منیش تایبەتمەندیم لە زمانی عەرەبیدا هەیە، سوپاس

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

سوپاس تەنیا ئێمە ئەو تێکهەڵچوونە گفتوگۆ ئەکەین تکایە کەسێکی تر ئەوە بۆ زمانەوانی نەگەڕێنێتەوە، ئەوەی کاک ڕەجەب دەڵێ ئێمە هیچ کێشەمان لێ نییە. کاک جوهر فەرموو.

بەڕێز جوهر ئەحمەد شاواز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بۆ هەموارى سنووری شارەوانی ئەبێ پێش وەخت پێشنیار بێ، بەڕای من بەوشێوەیە دابڕێژرێت (تعدل حدود بلدية بناءاً على اقتراح السلطة الادارية وبقرار من المجلس البلدي متضمنا الاسباب الموجبة للتعديل وبمصادقة الوزير) ئەوها بێ، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

سوپاس، کاک جەمیل چ زیادەت هەیە فەرموو..

بەڕێز جەمیل عەبدی سندی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

لە کێشەی(متضمنا) پشتگیری بەڕێز سکرتێری پەرلەمان ئەکەم مادده یەک ئەوها کێشەی نامێنێ (المادة الثامنة: تعدل حدود البلدية بقرار من المجلس البلدي متضمنا الاسباب الموجبة للتعديل) پاشان (ومصادقة السلطة الادارية بموافقة الوزير) واتە پاش وپێش بکرێ، سوپاس

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

لەڕاستیدا کێشەکە ئەوە بوو ئەوە لەلایەنی زمانەوانی دووسێ برادەران کە لەناو پەرلەمان پسپۆڕی زمانەوانین دەڵێن: دەق لەمەنطقی ئەو بابەتە ناگۆڕێ مادام لەسەر ئەوە کۆکن بە بۆچوونی من کاک فەرسەتیش موقتەنیعە بە ڕاڤەی برادەران کە لایەنی زمانەوانی کێشەیەک دروست ناکات ئەگەر لەسەر ئەوە بمێنێتەوە، مانای وایە ڕەزامەندی وەزیر پاش ئەو ئیجرائاتانەیە کە کراوە لە زنجیرەی

ئیشەکەدا، مادام وایە ئەو تێکهەڵچوونە نەما، تەنها پێشنیارەکەی لیژنەی خزمەت گوزاری ئەمێنێتەوە لەجیاتی «پەسەند» بکرێ بە «پێشنیار»، وابزانم کە ئەنجوومەنی شارەوانی بریارێکی وای دا ئیتر پێشنیاری چی ئەکەن! لەوەیە لەم تێکهەڵچوونە ئێوە باش تێنەگەیشتبن، روون بوو وابزانم تێکهەڵچوونەکە نامێنێ. فەرموو کاک مەلا هادی.

بەڕێز مـــەلا هادی خـــضـــر کـــوێخـــا:

بەڕێـز ســــــەرۆکی ئـەنجــــــومــــــەن.

ئەمە دەڵێن کە ئەنجوومەنی شارەوانی بریارێکی دا سەرۆکی یەکەی بەڕێوەبردن کە قائمقامێکە یان بەڕێوەبەری ناحیەکە ئەگەر هاتوو پەسەندی کرد چووە لای وەزیر مانای وەزیر چی بۆ ماوەتەوە رەت بکات نابێ، چونکە بریاری ئەنجوومەنی شارەوانی هەڵبژێردراوە رەد ناکرێتەوە، بەڕای من لەیەکەم جارەوە پێشنیار بێ و رەزامەندی کۆتایی بۆ وەزیری بمێنێتەوە، یاخود دەبێ لەپێشەوە رەزامەندی وەزیری پێ وەرگیرا بێ ئینجا ئەوە ئەگەر نا وشەی (مصادقة) نابێ پێشنیار بکرێت بۆ وەزیر، سوپاس.

بەڕێز کـاکـەرەش مـحـمـەد نەقـشـبـەندیی:

بەڕێـز ســــــەرۆکی ئـەنجــــــومــــــەن.

بەڕای من ئەگەر پێشەکی پێشنیاری بدەینە دەسەڵاتی بەڕێوەبردن مانای ئەوەیە مافی ئەنجوومەنی شارەوانی دەخۆین، واتە مانای ئەوەیە ئەنجوومەنی شارەوانی لێ ناگەرێ کۆبێتەوە. ئێستا پاشی ماوەیەک برادەران گفتوگۆی لەسەر دەکەن دەڵێن ئەگەر پێشنیارێک پەیوەندی بوو بە رەزامەندی مانای ئەوەیە وەزیری بێ دەسەڵاتی دەبێ چونکە پێشنیاری تێدایە کەواتە ئەنجوومەنی شارەوانی دەبێ دابنیشێ چاوەڕوان بکات کەی سەرۆکی یەکەی بەڕێوەبردن پێشنیارێکی بۆ دەکات، گەرچی ئەوها نییە، ئەنجوومەنی شارەوانی زۆر بابەت هەیە چارەسەری دەکاو خۆی دادەنیشی بریاری بۆ دەردەچوێنێ وبریارەکە بەرز دەکاتەوە بۆ دەسەڵاتی بەڕێوەبردن، ئەویش رای خۆی لەسەر دەدات، کە رای خۆی لەسەر دا دەنێرن بۆ وەزارەت، وەزارەتیش رای لێ بێ پەسەندی دەکات، رای لێ نەبێ رەتی دەکات، بابەتەکە یەک لا دەبێ لەبەر ئەوەی قەت ناکرێ(بناءاً علی اقتراح) چونکە نابێ ئێمە ئەوە بشارێنەوە، برادەران پشتگیری ئەوە دەکەن دەڵێن هەڵبژێردراو کە انسانێک هەڵبژێردراو چۆن دەبێ هەر چاوەڕێ بکات تا خەڵک پێشنیاری بۆ بکات ئەبێ خۆشی ئەو مافەی هەبێ، سوپاس.

بەڕێـز ســــــەرۆکی ئـەنجــــــومــــــەن:

بابەتەکە لێرەدا تەواو بوو بەتێروتەسەلی گفتوگۆ کرا ئەو تێکهەڵچوونە نەما، ئەو پێشنیارەی لیژنەی خزمەتگوزاری ئەگەر سوورن لەسەری دەخەینە دەنگدانەوە، ئەگەر بیکێشنەوە پاش ئەو روونکردنەوەیە بۆ ئەوەی ماددەکە بخەینە دەنگدانەوە، لیژنەی خزمەتگوزاری پێشنیارەکەتان

دەكێشنەوە؟ بەڵێ كێشراوە زۆر سوپاس، ماددەكە وەكو خۆی ئەخەینە دەنگدانەوە. كێ لەگەڵە؟..
سوپاستان دەكەین. كێ لەگەڵ نییە؟.. بەتێكرای دەنگ پەسەند كرا.
كۆبوونەوەكەمان لێرەدا كۆتایی پێ دێنین، رۆژی سێ شەممە جەنابی وەزیری پیشەسازی لێرەیە سەعات (١٠) ئێمە كۆدەبینەوە، ئەگەر كاتەكە گونجاو بوو بۆ ئەوان. كاك ئیدریس فەرموو.

بەڕێز د. ئیدریس هادی سالح/وەزیری پیشەسازی:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

ئەگەر بكرێ پاش نیوەڕۆ بێ چونكە سەردانمان هەیە لەگەڵ ئەنجوومەنی وەزیران، ئەگەر ئەو شتە رەچاو بكرێ ئەگەر بەربەستێ نییە، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجوومەن:

لەوانەیە رۆژی سێ شەممان ئێمە نەتوانین لێرە دوای نیوەڕۆكەی ئامادە بین ئەگەر سبەی بتوانین باشترە، باشە ناكرێ جەنابت سەعاتێك لە كاتەكەت وەرگری و زووتر بێ یت؟ سبەی سەعات (٩,٣٠) دادەنیشینەوە بۆ ئەوەی ئەم پرۆژەیە تەواو بكەین.
دانیشتنەكەی ئەمرۆمان لێرەدا دێتە كۆتایی... سوپاس.

فەرسەت ئەحمەد عەبدوڵلا
سكرتێری ئەنجوومەن

نەژاد ئەحمەد عەزیز ئاغا
جێگری سەرۆكی ئەنجومەن

جوهر نامق سالم
سەرۆكی ئەنجوومەنی نیشتمانیی كوردستانی عێراق

پرۆتۆكۆلی دانیشتنی ژماره (٦)

چوارشەممە ریكەوتی ١٩٩٧/٦/١١

كاتژمێر (١١)ی سەر لەبەیانی رۆژی چوار شەممە ریكەوتی ١٩٩٧/٦/١١ ئەنجومەنی نیشتمانیی كوردستان بە سەرۆكایەتی بەڕێز جوهر نامق سالم سەرۆكی ئەنجومەن و بە ئامادەبوونی بەڕێز فەرسەت ئەحمەد عەبدوڵلا سكرتێری ئەنجومەن دانیشتنی ژمارە (٦)ی ئاسایی خولی یەكەمی ساڵی ١٩٩٧ی خۆی سازدا. بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەنی نیشتمانیی كوردستان و سكرتێری ئەنجومەن رادەی یاسایی كۆبوونەوەكەیان چەسپاند، ئامادەبووان (٥٤) ئەندام بوون بەرامبەر بە ئامادەنەبوونی(٤٧) ئەندام.

ناوی غائیبە بەڕێزەكان:

١ـ ئازاد عبدولقادر قەرەداغی (لە دەرەوەیە)، ٢ـ بەڕێز د. حەسەن حوسێن بەفری(لە دەرەوەیە) ٣ـ بەڕێز عەدنان محەمەد نەقشبەندیی (لەدەرەوەیە)، ٤ـ بەڕێز ئەكرەم عاشوور (لەدەرەوەیە)، ٥ـ د. رۆژ نوری شاویس(مۆڵەت)، ٦ـ بەڕێز وریا ئەحمەد حەمەدەمین(غائب)، ٧ـ بەڕێز ئازاد فتاح رەشید میران (غائب)، ٨ـ بەڕێز شەمائیل نەنۆ(دەرەوە)، ٩ـ بەڕێز عوسمان حەسەن دزەیی(دەرەوە)، ١٠ـ بەڕێز نەهلە محەمەد سەعدوڵلا(غائب)

بەرنامەی كار:

**** بەردەوام بوون لەسەر پرۆژەی هەمواركردنی یاسای بەڕێوەبردنی شارەوانییەكان و گەشت وگوزار ژمارە (٦)ی ساڵی ١٩٩٣.***

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

بەناوی خوای بەخشندەو میهرەبان، دانیشتنەكەمان بەناوی گەلی كوردستانەوە دەست پێ ئەكا. بەرنامەی كاری ئەمرۆمان ١٩٩٧/٦/١١ بریتیە لە خاڵێك ئەویش بەردەوام بوونە لەسەر پرۆژەی هەمواركردنی یاسای بەڕێوەبردنی شارەوانییەكان و گەشت و گوزار ژمارە (٦) ساڵی ١٩٩٣ كە لەكۆبوونەوەی رۆژی دووشەممە دەستمان پێ كرد ئەمرۆ هەوڵ ئەدەین بەردەوام بین لەسەر ئەو پرۆژەیە. تكایە برایانی لیژنەی یاساو لیژنەی خزمەتگوزاری ئەگەر تەشریف بهێنن بۆ ئێرە. تێبینییەكمان هەیە سەبارەت بە گفتوگۆ كردنی پرۆژەكان هیوادارین برادەران كە گفتوگۆ ئەكەن دەرنەچن لەچوارچێوەی ئەو خاڵانەی لەپرۆژەكەدا هاتووە، بۆ ئەوەی ئاگامان لە كاتیش بێت، كە تەنها تەرخان بكرێ بۆ ئەو بابەتە، گفتوگۆ، یان روونكردنەوە یان چییە لەسەر خودی ئەو پرۆژەیەی كە هاتووە. وابزانم ئێمە دووشەممە گەیشتووین بە مادە چوارو، ئێستا دەست ئەكەین بەم مادەیە. فەرموو كاكەرەش.

بەڕێز کاکە ڕەش محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

المادة الرابعة:

المادة الحادية عشرة (يجوز توحيد بلديتين او اكثر ببلدية واحدة في حالة توسع حدودها واتصالها ببعضها بقرار من مجالسها ومصادقة السلطة الادارية وموافقة الوزير وينفذ من تأريخ نشر القرار في الجريدة الرسمية).

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

ماده چوار لیژنەی خزمەتگوزاری چ تێبینیەکیان هەیە لەسەر ئەم بابەتە؟ فەرموو.

بەڕێز مەلا هادی خضر کوێخا:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئەو شتەی کەگوتمان پەسەندەو دەبێ دووا شت بێت، بۆ هەموو بڕیارێک کە پەسەند دەکرێ پێشی ئەوە دەبێ وەزیر پەسەندی بکا. دەبێ دەسەڵاتی بەڕێوەبردن پشتگیری بکاو بڕیاری ئەنجوومەنی شارەوانی لە بۆ وەزارەت بنێرێ و وەزیر پەسەندی بکاو رای ئێمەش ئاوایە:

تعدل المادة الحادية عشرة وتكون كالآتي:

المادة الحادية عشرة(يجوز توحيد بلديتين أو أكثر ببلدية واحدة في حالة توسع حدودهما واتصالهما ببعضهما بقرار من مجلسها ومصادقة السلطة الادارية وموافقة الوزير). ئەوەش دوێنێ دیار بوو حسابی بۆ نەکرا. دەبێ دەسەڵاتی بەڕێوەبردن پشتگیری ئەو بڕیارە بکات کە ئەنجوومەنی شارەوانی دایتی ئینجا بەرزی بکاتەوە بۆ وەزارەت و وەزارەت پەسەندی بکات، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

روونە، چونکە ئەم خاڵە لەمادەکەی تریش دیسان باس کرا. وابزانم بە دەنگدان ئێمە ئەوەمان تەواو کرد. ئەیخەینە گفتوگۆوە. تکایە تەنها ئەوانە مافی قسە کردنیان هەیە کە ناویان نووسراوە دوایی لەسەر ئەم خاڵە بوار نادەین چی تر دووبارە بکرێتەوە، تەنها یەک جار دەرگای گفتوگۆ لەسەر ئەم بابەتە دەکرێتەوە .کێ حەز ئەکا قسە بکا لەسەر ئەم بابەتە باناونووسیان بکەین، کاک سەعید یەعقوبی، کاک یۆنادەم یوسف، کاک بورهان جاف، کاک د.قاسم، کاک مامەند ئاغا، کاک سەفەر. د.قاسم فەرموو.

بەڕێز د. قاسم محەمەد قاسم:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

تێبینی من تەنها لەسەر وشەی (يجوز)ە چونکە لەوانەیە وشەی(يجوز) باش نەبێ(توحيد بلديتين أو أكثر ببلدية واحدة في حالة توسع حدودها) ئەگەر دوو شارەوانی فراوان هەبوون سنووریان تێکەڵ بوو بە(واقع الحال) بوون بەیەک شارەوانی وشەی (يجوز)ی بۆ چییە؟ سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کاک د.قاسم ئەگەر مۆڵەت هەبێت وابزانم تێکەڵاو(دمج) دوو شارەوانی بابەتێکی ترەو هاوسنووری دوو شارەوانی شتێکی ترە، زۆر سروشتیە دوو شارەوانی تخوبیان لەسەر یەک بێت. (یجوز) لەوەیە دوو شارەوانی سێ شارەوانی تخوبیشیان لەسەر یەک بێ، بەڵام پێویست نەکات یەک بگرن. وابزانم فیکرەکە لەوەوە هاتووە، لەوانەیە لە جێگایەکی تر پێویست بکات بۆ ئەوە (یجوز) هاتووە، ئەو (لایجوز)ەکەش لەوە هاتووە لەوانەیە لە سنووری دەسەڵاتی بەڕێوەبردن وشارەوانییەکان بێ (یجوز)دوایی ببێت بە(لایجوز) جا لەوێ(یجوز)ە زۆر سوپاس کاک دکتۆر، کاک یۆنادەم فەرموو.

بەڕێز یۆنادم یوسف کنا/ وەزیری ئەشغال:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من تەنها پشتگیری رای برادەران ئەکەم، کە ئەبێ راستاندن دوای پشتگیری دەسەڵاتی بەڕێوەبردن بێت، رای کۆتایی بۆ وەزیر بێت، تەنها تێبینیەکەی من ئەوە بوو. لەوانەیە ئەمە وا هاتووە چونکە زەمانی پێشوو دەکرا، چونکە وەزیر کارتۆنی بوو لەهەرێم کاتی حوکمی زاتی، هەر تەنها پێی دەووترا رازی یان نا؟ بەڵام ئێستا ئەبێ پەسەند کردنی کۆتایی هی ئەو بێ، چونکە ئێمە هەموومان یەک دەسەڵاتین، هەم پارێزگا وهەم ئەنجوومەنی وەزیران، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کاک یۆنادەم پێشنیارەکان لەسەر دەسەڵاتی بەڕێوەبردنە ئەوان ئەڵێن یان بەپێشنیار یان بە پشتگیری دەسەڵاتی بەڕێوەبردن بێت، ئەوان لاریان نییە لەسەر رەزامەندی وەزیر، جەنابی وەزیری شارەوانی، پێم باشە تێبینیەکان بنووسێ چونکە لە کۆتایی ئەبێ ئەو هەوڵ بدات کورتەی وەڵامەکانمان بداتەوە لەگەڵ لیژنەی یاساش بۆ ئەوەی هاوکاری یەکتر بکەین لەم بابەتەدا، کاک مامەند ئاغا بابفەرمووێ.

بەڕێز مامەند محەمەد ئەمین بابەکر:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من ئەگەر مۆڵەتم پێ بدەن بەپێی هەندێ زانیاری خۆم کە ئیشم کردووە لەشارەوانی وحەز دەکەم هەندێک شت بخەمە بەرچاوی جەنابتان. من هەروەک ئەو رۆژەش وتم بڕیاری ئەنجوومەنی شارەوانی قەت نەبووە قائمقام یان بەڕێوەبەری ناحیە (تەصدیقی) بکات، لە هیچ یاسایەکی عێراقیدا ئەوە نەهاتووە. هەمیشە قائمقام وبەڕێوەبەری ناحیە بەپێی یاسای پارێزگاکان سەرپەرشتیارن بەسەر هەموو فەرمانگە حکومییەکاندا، لەجێگای لێپرسراوی یەکەمین، بۆیان هەیە لەئیش وکاری هەموو فەرمانگەکاندا (تەدەخول) بکەن، بۆیان هەیە ئیشی چاکەو خراپە بکەن، بەڵام پەسەند کردن بۆ قائمقام وبەڕێوەبەری ناحیە نەهاتووە. لێرە برادەرانی یاساش هەن کە لە بەڕێوەبردن ئیشیان کردووە، دەتوانن رای ئەوانیش وەربگرن، تەنها پارێزگار دەتوانێ

پەسەندی بڕیاری ئەنجوومەنی شارەوانی بکات، بەپێی یاسای پارێزگاکان پارێزگار دەسەلاتی بەڕێوەبردنی هەیە سەرپەرشتی لەسەر فەرمانگەکانی حکومەت بکات، بەلام بەپێی یاسای بەڕێوەبردنی شارەوانی پارێزگار بۆی هەیە پەسەندی بڕیاری ئەنجوومەنی شارەوانی بکات، بۆ قائمقام وبەڕێوەبەری ناحیە نییە. قائمقام وبەڕێوەبەری ناحیە بیروڕا ئالوگۆڕ دەکەن لەگەل شارەوانیدا پێش ئەوەی کە بڕیارەکان بدەن پێش ئەوەی کەشف بکەن هەردوو لایەن دادەنیشن بۆ خۆیان گفتوگۆ دەکەن تا بەقسە دەگەنە بڕیارێک بۆ خۆیان دوایی ئەنجوومەنی شارەوانی کۆ دەبێتەوە دەیکات بە بڕیار وەدینێرێ بۆ پارێزگار، پارێزگار پەسەندی دەکات، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

زۆر سوپاس بۆ ئەو روون کردنەوەیە. کاک سەعید یەعقوبی بابفەرمووێ.

بەڕێز محەمەد سەعید ئەحمەد یەعقوبی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

لە دانیشتنی رۆژی ٩/٦/١٩٩٧دا بەڕێز کاکەڕەش نەقشبەندیی فەرمووی ئێمە ئەو هەموارکردنە دەکەین لەبەر ئەوەی شێوەی دروست بوونی کابینەی یەکەم ودووەم جیاوازی هەیە لەگەل دروست بوونی کابینەی سێیەمدا، پێویست دەکا دەور بدرێتە دەسەلاتی بەڕێوەبردن؟ ئێمە لە لیژنەی ناوخۆی پەرلەمان لەکاتێکدا بەتەواوی پشتگیری ئەوە دەکەین کە رۆلێکی بالا بدرێتە سەرۆکی یەکەی بەڕێوەبردن، بەلام لەهەمان کاتیشدا پێویستە بەرژەوەندی گشتی کە دەکا بەرژەوەندی جەماوەر بخەینە پێش چاو پێش ئەوەی کە هەنگاو بنێین بۆ گۆڕین یان هەموار کردنی هەر یاسایەک. ئەوەی تێبینی دەکرێت کادیرەکانی فەرمانبەرو کادیرە پێشکەوتووەکانی وەزارەتی شارەوانی ئەوە رایەکی تایبەتییان هەیە لەو هەموارکردنە، لیژنەی ناوخۆ لەپەرلەمان رایەکی هەیە. پێشنیار دەکەم بۆ ئەوەی ئەمڕۆ هەموارکردن نەکەین، بەیانی هەموارکردنێکی تر بکەین یاسایەکە جێگیر نەبێ هەر رۆژێ ئێمە هەموارکردنەک زیاد بکەینە سەری، بۆ ئەوەی تۆژینەوەکان تەواوکەری یەکدی بن چونکە بۆچوون وڕا زۆرن، پێشنیار ئەکەم لیژنەیەک پێک بێ لەنوێنەرانی لیژنەی ناوخۆ ولیژنەی کارگوزاری گشتی ولیژنەی یاسایی ئەگەر پێویست بکا پسپۆڕێک لە وەزارەتی شارەوانییەکان لەگەلماندا بەشداری بکات لەماوەیەکی کەمدا تۆژینەوەی بنچینەی یاسایەکە بکەین، چونکە برادەران دەتوانم بلێم زۆربەی زۆریان یاسای ژمارە(١٦٥)شیان نەخوێندۆتەوە کە بنچینەی یاسای ژمارە(٦)سالی(١٩٩٣)یە زۆر شت هەیە باس نەکراوە، چونکە پەلە کراوە لەدروست کردنی بنچینەی یاسای ژمارە(٦)ە سالی١٩٩٣، لەبەر ئەوەی یاسای شارەوانییەکان یاسایەکە راستەوخۆ پەیوەندی بەکاروباری خەلکەوە هەیە، جا لە پێشکەش کردنی جۆری ئەو خزمەتگوزارییانە بە خەلک بۆ ئەوەی ئێمە تووشی پەشۆکان نەبین یاسایەکەش هەر رۆژی هەموارکردنێکی نەیەتە سەر، داوا ئەکەم بخرێتە دەنگدانەوە، ئەو گفتوگۆیە دوا بخرێت تاوەکو ئەو لیژنەیە پێک دەهێنرێ کە پێشنیارم کردووە، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

سوپاس کاک سەعید، کاک سەعید داوای ئەوە ئەکات ئەم بابەتە دوا بخرێ، لیژنەیەک لە لیژنەی ناوخۆ ولیژنەی کارگوزاری گشتی ولیژنەی یاسایی پێک بهێنرێ بۆ ئەوەی چاوپێخشاندێک بکرێت لەو بابەتەوە. وەکو پێشنیارێک داوای دواخستنی ئەم گفتوگۆیە ئەکات، فەرموو کاک فرەنسۆ.

بەڕێز فرەنسۆ تۆما هەریری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەمە کۆبوونەوەی دووەمە ئێمە گفتوگۆی ئەم بابەتە دەکەین ونزیکەی سێ چوار مادەشمان پەسەند کردووە، ئەمە شتێکی یاسایی نییە سەر لەنوێ دوا بخرێ لەبەر ئەوە من لەگەڵ دواخستندا نیم. لیژنەی ناوخۆ با بەتێروتەسەلی گفتوگۆی بکات، ئێستا لێرە بوار هەیە سێ سەعات، چوار سەعاتی تر دابنیشین گفتوگۆی بکەین. ئێمە دەستمان پێ کردووەو سێ مادەشمان پەسەند کردووەو تەواو بووە، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

زۆر سوپاس. فەرموو کاک حسێن.

بەڕێز حسێن سنجاری/وەزیری شارەوانی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمە لە وەزارەتدا زۆر پێویستیمان بەوە هەیە کە لێرە بڕیار لەسەر هەموو شتەکان بدرێ هەتاکو بەرێک وپێکی دەست بەئیشەکانی خۆمان بکەین ولەبەر ئەوە هەر دواخستنێک لەبەرژەوەندی وەزارەتدا نییە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

سوپاس، فەرموو کاک حەسەن.

بەڕێز محەمەد حەسەن باڵەتە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەڕێز کاک سەعید فەرمووی دوای بخەین وبچینەوە سەر یاسای ژمارە(١٦٥)ەی ساڵی ١٩٦٤کە بنچینەی یاسای شارەوانییەکان و یاسای ژمارە(٦)ی ساڵی(١٩٩٣) لەو یاسایە وەرگیراوە، تەماشای هەردووکیان بکەین، یاسای ژمارە (٦)ی ساڵی(١٩٩٣)لە (١٦٥)وەرگیراوە لەوانەیە هەندێ جیاوازی کەمی تێدا هەبێت، لەبەر ئەوە پێویست نییە ئێمە جارێکی تر بگەڕێینەوە یاسای ژمارە(١٦٥) پاشان ئەو هەمووارکردنەش لەگەڵ یاسای ژمارە(٦)دا بەتەنها جیاوازیەکی کەمی هەیە، ئەویش دەسەڵاتی بەڕێوەبردنمان داناوە. کاک سەعید بۆ گفتوگۆی نەکرد، کاتێ یاسای ژمارە(٦) ساڵی ١٩٩٣ لەم پەرلەمانە، لەم هۆڵەدا پەسەند کرا؟ بۆ ئەو کاتە ئەو پێشنیارەی نەکرد؟ لەبەر ئەوە من هیچ بە پێویست نازانم دوا بخرێت و ئێمە ئامادەین وەکو کاک فرەنسۆ فەرمووی تا ئێوارە دابنیشین گفتوگۆی بکەین، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

سوپاس. فەرموو کاک کاکەڕەش.

بەڕێز کاکەڕەش محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

کاک سەعید وتی کاکەڕەش دەڵێ جیاوازی هەیە. من دوێنێ و پێرێ روونم کردەوە وتم ئەو یاسایە تەنیا بۆ ئەوە دانراوە و بنەمای هاوبەش وەرگیراوە کەوا دەزگاکانی بەڕێوەبردن بتوانن لەگەڵ دەزگاکانی شارەوانی بگونجێن وپێکەوە ئیش بکەن، ئامانجەکە لە یاساکەدا ئەوەیە. دووەم ئەو پرۆژەیەی کە ئێستا لەدەستمانە برادەران وا گفتوگۆی دەکەن کە گوایا لیژنەی یاسایی پرۆژەکەی داناوە، خۆی پرۆژەکە پرۆژەی حکومەتە، لیژنەی یاسا هیچ گۆڕانکاری لەسەر نەکردووە، چۆن لە ئەنجوومەنی وەزیرانەوە هاتووە بەو شێوە خستوومانەتە روو وهیچمان لێ نەگۆڕیوە، حەزدەکەم پرۆژەکە بە هی ئێمە تێ نەگەن، ئێمە پشتگیری پرۆژەکەمان کردووە، بەڵام ئێمە دامان نەناوە. دووەم لیژنە دروست بکرێ، حکومەت خۆی دەتوانێ لیژنەک وپسپۆڕان دابنێ، ئەوانەی کاک سەعید هێمایان پێ دەکا کە هاتوونەو داوا ئەکەن رایەکیان هەبێ. ڕای ئەوان پەسەند نییە، چونکە ئەوانە لەگەڵ جەنابی وەزیر کە گفتوگۆیان کرد وهاتنە ئێرە رایەکی جودایان هەبوو، هەق نییە ئەو بوارە بدرێتە فەرمانبەر لەپشتەوەی وەزیر بێ رای دەربڕێت لەدژی وەزیر. ئەبێ بچێ لەگەڵ وەزیرەکەی خۆی گفتوگۆ بکات ئەگەر وەزیرەکەی رای وەرنەگرێ دەتوانێ نووسراوێک بنووسێ بۆ ئەنجومەنی وەزیران داوای دووبارە بوونەوەی پرۆژەکە بکات وداوای دواخستنی بکات، داوای کێشانەوەی پرۆژەکە بکات، ئەنجوومەنی وەزیران دەتوانێ ئەوە بکات. بەڵام فەرمانبەرێک لە فەرمانگەیەک وەزیریش ئاگادار نەبێ بێتە پەرلەمان بڵێ من رام جیاوازە لەگەڵ ئەم پرۆژەیە، ئەوە بەڕای من راست نییە وهەقیش نییە برادەرانی پەرلەمان لەو ئاستە بن گوێ بدەنە فەرمانبەرێکی فەرمانگەیەک لەخۆڕا بێ، پێویستە هەر پەیوەندییەک هەبێ راستەوخۆ ئەو فەرمانبەرە لەگەڵ وەزیردا بیکات. ئینجا بەڕای من جۆرە بەرەڵڵاییەک پەیدا ئەبێ ئەگەر ئێمە ئەو بوارە بدەین. وەزیر خۆی دەتوانێ نووسراوێک بۆ لیژنەی یاسایی بنووسێ بڵێ ئێمە ئەو تێبینیەمان هەیە حەز ئەکەین لەبەرچاو بگیرێ لەسەرمان رۆیشتووە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

من تێبینیەکم هەیە لەسەر قسەکەی کاکەڕەش، هەموو هاووڵاتییەک، هەموو کارمەندێک بۆی هەیە بێتە پەرلەمان، بۆی هەیە سەردانی لیژنەکان بکات، بۆی هەیە راو بۆچوونی خۆی باس بکات، ئەرک وفەرمانی ئەندامی پەرلەمانە گوێی لێ بگرێ، بەڵام مەرج نییە وەکو ئەو بکات، لەڕاستی ناکرێ لە ناو ئەم هۆڵەدا بەو شێوە ئێمە بۆچوونەکانی خۆمان پیشان بدەین بەرامبەر بابەتێکەوە. لەگەڵیدا ناکۆکین ئەوە شتێکی ترە. ئەگەر ئەندامی پەرلەمان دەرگای نەکاتەوە بۆ خەڵک فەرمانبەریش لەلایەکەوە هاووڵاتییە، لەلایەکەوە لە ئیش وکاری خۆی پسپۆڕە، مافێکی

زۆر سروشتییه چ لیژنەکان ئیستیشارەیان پێ بکەن، چ خۆیان بێن وەکو هاوولاتیەک، وەکو مراجعێک، بەلام دیسان دووپاتی ئەکەمەوە ئەمەیە ئەرکی ئەندامی پەرلەمان ئەبێت ئەو رِایانە گەلالە بکات، رێک وپێکی بکات وبگەرێتەوە بۆ سەرچاوەکانی ئەگەر لەبەرژەوەندی بوو، بەباشی زانی تەبەنی ئەکات ئەگەریش نەتوانێ، وەلامی بداتەوە، ئەوە تەنها روون کردنەوەیەک بوو فەرموو، کاک سەعید.

بەرێز محەمەد سەعید ئەحمەد یەعقوبی:

بەرێز سەرۆکی ئەنجومەن.

کاک حەسەن فەرمووی کاتی خۆی سەعید بۆ لەیاسای ژمارە(٦)ی ساڵی١٩٩٣ رایەکەی وا نەبوو؟ ئەگەر تەماشای پرۆتۆکۆلی دانیشتنەکان بکەین ئەوکاتە لەدەرەوە چارەسەرم دەکرد لە پەرلەمان نەبووم، سوپاس.

بەرێز سەرۆکی ئەنجومەن:

من حەز ئەکەم لەخودی بابەتەکە دەرنەچین، بابەتەکە گفتوگۆی چەند هەموار کردنێکە لەسەر یاسایەکی دیاریکراو، کاتی خۆی لەم پەرلەمانە یاسا دەرچووە ورەزامەندی لەسەر کراوە، ئەمرۆ لەوەیە پرۆژەیەک بێتە پێشەوە هەمووی هەڵئەوەشێتەوە، بەراستی ئەوە پەیوەندی بەوە نییە کاتی خۆی چی بووە ئێستا چییە؟ ئێمە تەنها گفتوگۆی چەند بەندێکی ئەو هەموار کردنە دەکەین کە لەسەر پرۆژەیەک هاتووە تکایە لەو بابەتە دەرنەچینە دەرەوە. فەرموو کاک ئیدریس.

بەرێز د. ئیدریس هادی سالح/وەزیری پیشەسازی:

بەرێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەو پرۆژەیەی کە ئێستا لەبەر دەستمانە پرۆژەی ئەنجومەنی وەزیرانە. لە راستیدا ئەوە لەوێ گفتوگۆ کرا کە خەلەلێک هەیە دەڵێن یاسای شارەوانیەکان ناگونجێ لەگەڵ بارودۆخ وئەو بەرنامەی کە کابینەی سێیەم دایناوە بۆ خزمەتگوزاری وجێبەجێ کردنی ئیش وکارەکان. ئەوە بوو لە ئەنجومەنی وەزیران باسی لێ کرا، لیژنەیەکی بالا لە سێ وەزیر بۆ توژینەوەی ئەو بابەتە پێکهات. ئەم لیژنەیە زیاتر لە(٤٥)رۆژ خەریکی توژینەوەی ئەو بابەتە بوون، بەتێرو تەسەلی ئەو تێبینیانەمان نووسی ودامانەوە ئەنجومەنی وەزیران، بەرێز سەرۆکی ئەنجومەنی وەزیران حەوالەی پەرلەمانی کرد، شتەکە هەروا نەهاتووە، پاش ماوەیەکی زۆر کە پێوە خەریک بووینە بەرژەوەندی گشتی و ئیش وکارەکان چۆن دەڕوا لەبەرچاو گیراوە تەنها گۆرانکارییەکەش لێرە ئەوەیە کە دەسەلاتی بەرێوەبردن لەجێگای بەرێوەبەری گشتی داندراوە. دوایی یاسا لێرە دەردەچێ، بۆ ئەو رۆژە چ باشە ئەوە بکرێ بۆ جێبەجێ کردنی ئیشەکان. ئەگەر لێرە هۆیەکان کە گفتوگۆی دەکەن نارێکیەکی تێدایە بابیخەینە روو. بلێین ئەوە نارێکە وئەوە ناگونجێ ئەوکاتە دەڵێین ئا یان نا، بەلام هەر ئەوها رەخنە بگرین بلێین ئەوە پێویست ناکاو دوا بخرێت وابزانم پاساوێک بۆ ئەوە نییە، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

سوپاس، فەرموو کاک د.ناسح..

بەڕێز د. ناسح غەفور رەمەزان:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەڕاستی منیش پێشنیاری ئەم دواخستنە پەسەند ناکەم. هەر گفتوگۆیەک هەبێ نەک سەعاتێک ودوو سەعات وچوار سەعات چەندێک ئەخایەنێ با لێرە گفتوگۆی بکەین و وابزانم پرۆژەکەش بەباشی ئامادە کراوە. برادەرانی لیژنەی ناوخۆ ولیژنەی کارگوزارییەکانیش ئەگەر هیچ تێبینیەکیان هەیە با گفتوگۆ بکەن، ئێمەش لێرە هەر یەکە وگفتوگۆی بکەین وابزانم درێژە بە کۆبوونەوەکە بدرێت باشترەو، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

سوپاس. پێشنیاری کاک سەعید ئەگەر پاش ئەو روونکردنەوانە لەسەر ڕای خۆیەتی یاخود بخەینە دەنگدانەوە ئەبێت ئەو مەسەلەیە ببڕێنینەوە.

بەڕێز محەمەد سەعید ئەحمەد یەعقوبی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من لەسەر رای خۆمم..

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

واتە ئەیخەینە دەنگدانەوە. پێشنیاری کاک سەعید یەعقوبی بۆ دواخستنی گفتوگۆی ئەم پرۆژەیە بۆ کۆبوونەوەیەکی تر ئەخەینە دەنگدانەوە. بەپێی ئەو روون کردنەوەیەی کە کردی، بەپێی ئەو تێبینییانەی کە برادەران وەڵامیان دایەوە.

کێ لەگەڵ ئەوەیە کە ئەم گفتوگۆیە دوا بخەین؟.. سوپاس. کێ لەگەڵ نییە؟.. بەزۆرینەی دەنگ پێشنیارەکەی کاک سەعید پەسەند نەکرا، زۆربەیان رایان ئەوەیە کە گفتوگۆیەکە بەردەوام بێت، زۆر زۆر سوپاستان ئەکەین. بەردەوام ئەبین، دێینەوە سەر ناونووسی برادەرەکان دوا کەس کە قسەی کرد مامەند ئاغابوو، کاک سەعیدیش قسەی کرد ئێستا نۆرەی کاک بورهان جافە با بفەرمووێ پێشنیارەکە کە لەم برگەیە خۆی دەنوێنێ، ئەوەیە لیژنەی خزمەتگوزاری تێبینییەکی هەیە ئەویش ئەوەیە کە بکرێ بەپێشنیار یان بە پشتگیری ئەگەر ئێوە چ تێبینییەکتان لەسەر ئەوە هەیە بۆی زیاد بکەن، تەنها لەو چوارچێوەیەدا بێت.

بەڕێز بورهان عەلی جاف:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

هەر یاسایەک یان هەر بڕیارێک لەلایەنێکی رەسمییەوە دەربچێت بەپێی یاسا پیادە ناکرێ هەتا لە رۆژنامەی رەسمیدا بڵاو نەکرێتەوە، جا من ئەوەی کۆتایی بەزیاد دەزانم ئەڵێ(وینفذ من تاریخ نشره في الجريدة الرسمية). زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

باشە سوپاس بۆ ئەو ڕوونکردنەوەیە، پاشان برادەرانی لیژنە لەگەڵ وەزیر ڕوونی بکەنەوە، فەرموو کاک سەفەر..

بەڕێز سەفەر محەمەد حسێن:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

پەسەند کردن بۆ بەرزترین سەرچاوەی پەیوەندیدارە، بەرزترین مەرجەعیش وەزیرە، وابزانم پەسەند کردن هەر بۆ وەزیر بێت. ئەگەر سەیری بکەین مادە(٥)ی ئەو کێشەیەی هەیە. لە مادە(٥)دا هاتووە ئەڵێ:(بناءاً علی اقتراح السلطة الادارية) وابزانم پەسەند کردن هەر بۆ وەزیر بێت بگوترێ(تأیید باقتراح من السلطة الادارية)، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

سوپاس. ئەوە برادەران وەڵام ئەدەنەوە، ئەوە ئەو برادەرانە بوون کە تێبینیان هەبوو لەسەر ئەم بابەتەوە. جەنابی وەزیر چ ڕوونکردنەوەیەکی لەسەر ئەو تێبینییانە هەیە؟ بابفەرمووێت.

بەڕێز حسێن سنجاری/وەزیری شارەوانی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

تێبینیەکی وام نییە جگە لەوەی کە ئەو دوو وشانەی ڕەزامەندی وپەسەند کردن پێم گرنگە ڕای کۆتایی بێگومان ڕای وەزیر بێ، تا پەسەند کردنەکە توندتر وبەهێز تر بێ من پێم وایە پەسەند کردنەکە ئی وەزیر بێ، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

وابزانم جەنابی وەزیر هەر ئەوەندە تێبینییەی هەیە، لیژنەی یاسا فەرموو..

بەڕێز کاکەڕەش محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

لە ڕووی یاساییەوە وەکو پێشنیار لیژنەی کارگوزاری گشتی کردی لەجیاتی(مصادقة) (تأیید - السلطة الادارية) چ لە بارەکە ناگۆڕێ پشتگیری دەسەڵاتی بەڕێوەبردن ورەزامەندی وەزیر، ئەو بابەتە ناگۆڕێ. وەکو کاک مامەند ئاغا فەرمووی بەڕێوەبەری ناحیەو قائمقام وپارێزگار، پارێزگار پەسەندی بڕیار دەکا ئەوانەی تر نایکەن، ڕاست دەفەرمووێ چونکە کاتی خۆی پارێزگار ئەو دەسەڵاتەی هەبوو لەبەر ئەوە وەزارەتی شارەوانییەکان نەبوو، شارەوانییەکان بەشێک بوو لە وەزارەتی ناوخۆ، ئەو دەسەڵاتە درابووە پارێزگار بەتەنیا ئەو پەسەندی دەکرد، بابەتی وەزیر لەگۆڕێ نەبوو. ئێستا وەزیر لەگۆڕێیە، هەر یەکەیەکی بەڕێوەبردن تەقریبەن سەربەخۆیە بەئیش وکاری خۆی، چونکە ئەنجوومەنی شارەوانیەکەی سەربەخۆیە. بەرزی دەکەنەوە بۆ وەزیر مادام ڕەزامەندی کۆتایی لە بۆ وەزیرە. لەوانەیە بەڕێوەبەری ناحییەکە لەپارێزگاریش باشتر باری ناحییەکەی خۆی بزانێ، لەگەڵ ئەنجوومەنی شارەوانی پێشنیار بەرز دەکا ئەوە بۆ وەزارەت، ڕای کۆتایی بۆ وەزارەتە. سەبارەت بە

قسەکەی کاک بورهان جاف کە دەڵێ: ئەگەر نەگوترێ(ينفذ من تاريخ نشره في الجريدة الرسمية) ئەو بڕیارە لەرۆژنامەی رەسمی بڵاو ناکرێتەوە، چونکە مەرج نییە هەموو بڕیارێک لە رۆژنامەی رەسمی بڵاو بکرێتەوە. بڕیارێک لەرۆژی دەرچوونی کاری پێ دەکرێ ئەو شیمانەیە کراوە بۆ ئەوەی ئەو بڕیارە بڵاو بکرێتەوە تاکو خەڵک ئاگاداری لەسەر هەبێ ئەگەر زەرەرمەندەک لەو بڕیارە هەبوو بتوانێ موراجعەت بکا یان رەخنە لەسەر ئەو بڕیارە بگری. سەبارەت بە کاک یۆنادەمیش، هەر وای فەرموو بابەتی پشتگیری ئەوا لاریمان نییە. سەبارەت بە کاک د.رزگار، وای فەرموو(يجوز) ئەگەر بکەینە(إجبار)مانای ئەوەیە ئەو کاتە ئەنجوومەنی شارەوانی دەوری نامێنێ. ئەگەر بڵێینت(توحيد) مانای ئەوەیە کە ئەنجوومەنی شارەوانی ئەگەر پێویستی هەبوو کۆ ئەبێتەوە بڕیار بدا تێکەڵیان بکا یاخود سنووریان بگۆڕی وبڕیارەکەش تایبەتە بە راستاندن. ئەگەر راستەوخۆ وتمان(توحد) مانای ئەوەیە اعتیادییەن تەوحید دەبێ و ئەنجوومەنی شارەوانیش دەوری نامێنێ، ئەنجوومەنی شارەوانیش بە هەڵبژاردنە وەکو یاسایەکە پێویستە ئەو ئەنجوومەنانە هەر دووکیان ئەو دەورەیان هەبێ بتوانن ئەگەر بەپێویستی بزانن بیکەن، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

سوپاس کاکەڕەش. کاک بورهان پێشنیارەکەی جەنابت(نشر القرار) وابزانم لیژنەی یاسایی روونی کردەوە سوپاست ئەکەین، وابزانم روونکردنەوەکانی کاکەڕەش روون بوو، فەرموو.

بەڕێز مامەند محەمەد ئەمین بابەکر:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

سەبارەت بە قسەکەی کاکەڕەش کە دەفەرمووێ کاتی خۆی وەزارەت نەبووە، وەزارەتی شاوەانییەکان زۆر دەمێکە لەعێراق هەیە، وابزانم هەر لە زەمانی حوکمی زاتی کە درا بەکورد یەکێک لە وەزیرەکانی ئێمە وەزیری شارەوانییەکان بوو. زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئەوە تەنها روونکردنەوەیەک بوو. ئێستا ئەو پێشنیارەی لیژنەی کارگوزاری گشتی وبرادەرانی تر کە لەگەڵی بوون ئەخرێتە بەرچاو. رای لیژنەی یاسا لەگەڵ ئەو هەموارەی کە ئێستا کراوە لەسەر ئەو مادەیە ئەخرێتە دەنگدانەوە. کێ لەگەڵە؟..سوپاستان دەکەین. کێ لەگەڵ نییە؟.. بەزۆربەی دەنگ پەسەند کرا، زۆر سوپاس. تەنها (مُصادقة) دەبێ بە (تأييد السلطة الادارية) (تبقى موافقة الوزير فوق الكل)، سوپاس.

بەڕێز کاکەڕەش محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

المادة الخامسة: تعدل المادة الثانية عشرة وتكون كالآتي:

المادة الثانية عشرة: على الوزير ان يلغي البلدية بناءاً على اقتراح السلطة الادارية او مدير البلديات العام في الحالات التالية:

١- زوال شروط إحداثها.
٢- توحيدها ببلدية ثانية.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

مادە پێنج ئەو هەموارەی ئەخرێتە سەری، لیژنەی خزمەتگوزاری هیچ تێبینیەکتان نییە؟.. نیانە، سوپاس. کێ تێبینی هەیە باناونووسیان بکەین. کاک جەمیل، مامۆستا مەلاتاهیر، کاک عەبدولخالق، کاک سەفەر، تکامان وایە تەنها تەرکیز بکرێ لەسەر خاڵەکە تۆزێک ئاگاتان لە کات بێ. کاک جەمیل عەبدی فەرموو..

بەڕێز جەمیل عەبدی سندی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەداخەوە برادەرانی لیژنەی یاسا هەر چ شتێک لەئەنجومەنی وەزیران بۆی هات هەتا هەڵەی چاپیش بێ، پابەندی دەبن.

المادة الثانية عشرة.. پێویستە(للوزير) نەک(علی الوزير) بێ، (علی الوزير) مانای ئەوەیە ئیجباری جەنابی وەزیر ئەکات. لە جێگای (علی الوزير) دەبێ(للوزير ان يلغي البلدية بناءا علی اقتراح السلطة الادارية او مدير البلديات العام في الحالات التالية). وشەی (علی الوزير) ببێتە(للوزير). زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

سوپاس، جەنابی وەزیر تێبینیەکانی خۆت بنووسە بۆ ئەوەی وەڵامی هەموویان بەیەکجار بدەیتەوە، فەرموو کاک عەبدولخالق.

بەڕێز عەبدولخالق محەمەد ڕەشید زەنگەنە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەڕای من ئەو بڕگەیە بەو شێوەیە هەموار بکرێ (علی الوزير ان يلغي البلدية بناءاً علی اقتراح) یەکەمین(المجلس البلدي) زیاد بکرێ یان(او السلطة الادارية او مدير البلديات). بۆ؟ لەبەر ئەوەی ئەمە یاسایە، ئەنجومەنی شارەوانیش پێویستە بەهەڵبژاردن بکرێ لە داهاتوودا. لەبەر ئەوە ئەبێ (علی اقتراح المجلس البلدي) زیاد بکرێ ئەگەر نا ئەوە مافێکی بەدەست هاتووە باش نییە زیادەی(المجلس البلدي) بکرێ، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

سوپاس. فەرموو مامۆستا مەلا تاهیر.

بەڕێز مەلامحەمەد تاهیر محەمەد زین العابدین:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

لەگەڵ ئەو وشەی(علی)دا نیم، تەبعەن(علی)زیادە،(علی)سەپاندنە بۆ وەزیر، وەزیر پێویست ناکا ئیجبار بکرێ بە(علی). (لام) مافی خۆیەتی(للوزير) وەکو کاک جەمیل فەرمووی. بەڵام

مادەکە خۆی هەر بەزیاد دەزانم، چونکە لەمادە دوو برگە(ب)مافی هەڵوەشاندنەوە دراوە بە وەزیر. لەپێشەوە وتوومانە مافی هەڵوەشاندنی دراوە بە دەسەڵاتی بەڕێوەبردن ئەمە دووبارەیە، ئەگەر مەبەستی ئەوە نەبێ کە بەڕێوەبەری شارەوانی لەگەڵە. ئەگەر زیاد نەبێت ئەو بارانەی کە باس دەکات حەق وایە کەمی ژمارەی دانیشتوان وەک ئاماژەی بۆ کراوە بخرێتە ناو حاڵەتێکەوە (قلة العـــدد) چونکە ئەگەر هاتوو شوێنێک شارەوانییەکەی تازە دروستکراو بێت ژمارەی ئەگاتە(٣٠٠٠)نسمە، دەق نییە لەوە کە ئیلغای کەین. بەڵام حەق وابوو ئەم حاڵەتەش زیاد بکرێ لـە(في الحالات التالية). حاڵەتی سێیەمیان (قلة عدد النفوس عن الحد المشار اليه في المادة الثانية ضمن حدود البلدية)، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

سوپاس. فەرموو کاک سەفەر..

بەڕێز سەفەر محەمەد حسێن:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من (للوزير) بە چاکتر لە (على الوزير) دەبینم، چونکە(على الوزير) پابەندی تێدایە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

سوپاس، کاک فەرسەت ڕوونکردنەوەیەکی هەیە.

بەڕێز فەرسەت ئەحمەد عەبدوڵلا/سکرتێری ئەنجومەن:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەڕاستی دیارە برادەران تێبینی برگەی یەک ودووەمیان لە مادە پێنج نەکردووە، کاری وەزیر فعلا پابەندیە، دەبێ هەڵی بوەشێنێتەوە هۆی چییە؟ بڕیاردانی وەزیر ئاشکرایە،دانەر نییە تەنها دیاری ئەکات کە ئەو شارەوانیە هەڵوەشایەوە. هۆی هەڵوەشاندنەوەی چییە؟ برگەی یەکەم(زوال شروط إحداثها) ئەگەر مەرجەکانی دروستکردنی (إحداثی) نەمێنێ چۆن شارەوانی بمێنێ یان هەڵواسراو دەبێ لەسەر ڕەزامەندی وەزیر، وەزیر ڕازی بێت یان ڕازی نەبێت، ئەڵێت(زوال شروط إحداثها) دووەم(توحيدها ببلدية ثانية) ئەگەر بێت وشارەوانی لەگەڵ شارەوانیەکی تردا یەکی گرت شارەوانی یەکەم کیانی نامێنێ، ئەگەر کیانی نەما پێویستە وەزیر کارێکی یاسایی بکات نەمانی ئەو کیانە بۆ ئەو خەڵکە دیاری بکات، لەبەر ئەوە فعلەن مادەکە سەپێندراوییە(وجوب)یيە، نە(مجازيیە)(على الوزير) لە پرۆژەی حکومەت(للوزير) هاتبوو دەستەی سەرۆکایەتی پێشنیاری کرد بۆ لیژنەی یاسا کە تۆژینەوەی ئەو پیتە بکات، چونکە کاریگەری زۆرە(على الوزير) بێت یان(للوزير) بێت، ڕای دەستەی سەرۆکایەتی ئەوە بوو(على الوزير) بێت چونکە شتەکە پێویستە سەپێندراو بێت نەک جەوازی بێت، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

سوپاس کاک فەرسەت. وابزانم روونکردنەوەکەی کاک فەرسەت روون بوو، بۆ ئەوانەی ئیلتیباسیان هەبوو. وەزیری شارەوانی ئەگەر شتێکی هەیە با بفەرمووێت.

بەڕێز حسێن تەها سنجاری/وەزیری شارەوانی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

سوپاس. لەمادەی پێنج کە گفتوگۆی لەسەر کرا نووسراوە(للوزیر ان یلغي البلدیة بناءا على اقتراح السلطة الاداریة او مدیر البلدیات العام) پێم باشە(مدیر البلدیات العام)بسڕێتەوە وتەنانەت ئەو دەستەواژەیە هەمووی بسڕدرێتەوە، چونکە بەڕێوەبەری گشتی دەسەڵات لە وەزیرەوە وەرئەگرێ وهیچ پێویست بەوە ناکا. وەزیر خۆی هەموو جار گفتوگۆی خۆی لەگەڵ بەڕێوەبەری گشتی تایبەت بەردەوامە و ئاڵوگۆڕی بیرورا لەگەڵ جێگر بەردەوامە، پێویست ناکا کە ناوی فەرمانبەر یان ناوی پایەی فەرمانبەر لە یاسادا بێ، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

سوپاس. لیژنەی یاسا فەرموو.

بەڕێز محەمەد حەسەن باڵەتە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

پرسیاری کاک جەمیل کاک فەرسەت جوان رووني کردەوە من دووبارەی ناکەمەوە، بەڵام یەک برگە دەڵێت لیژنەی یاسا هەڵەی چاپ یان هەڵەی تری ئەنجوومەنی وەزیران بەسەری تێپەڕیووەو هەر بە هەڵەوە گواستویەتیەوە، ئێستا هەندێ برگە دێ هەڵەی تێدایە لیژنەی یاسا چاکی کردووەتەوە و بەهەمان هەڵە نەقلی نەکردووە ئەوە یەک، دووەم جەنابی وەزیری شارەوانی فەرمووی ئەو بەڕێوەبەری گشتی هەر لاببردرێ، ئێمە بە پێویستی نازانین بسڕێتەوە، چونکە ئەوە لکاندنی شارەوانییە واتە مەرجی خۆی لەدەست داوە، بەڕێوەبەری شارەوانی بەحەق ئاگای لەوە هەیە، لەگەڵ، یان ئەو، یان دەسەڵاتی بەڕێوەبردن، بەڕێوەبەری شارەوانی گشتی، پێشنیار لای کامیان بێت؟(على الوزیر) وجوبییە هەڵوەشاندنەوەی ئەو شارەوانییە بکات، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

سوپاس. کاکەڕەش فەرموو.

بەڕێز کاکەڕەش محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بەڕێز کاک عەبدولخالق فەرمووی چونکە کە پێشنیارێک هات (ئەنجوومەنی شارەوانی) زیاد بکەین، ئەصڵەن ئەنجوومەنی شارەوانی بریاری لەسەر (توحید بلدیتین) داوە، مادەی پێش ئەوە دەڵێت (بقرار من مجلس بلدیتیهما) کە تەوحیدیش کران مانای ئەوەیە ئەنجوومەنی شارەوانیەکان بریاری داوە، شارەوانی یەکەم وەکو کاک فەرسەت فەرمووی دەوری نامێنێ، واتە

ئەنجوومەنی شارەوانییەکە خۆی بریاری داوە. سەبارەت بە (زوال شروط إحداث) زۆر جاری وا هەیە شارەوانیەک بریاری (أستحداث) ی رادەگەیەنێ لەوانەیە هێشتا نەگەیشتبێتە قۆناغی دەست پێ کردن یەک لە مەرجەکانی (أستحداث) لە دەست دەدا، لەوانەیە هێشتا ئەنجوومەنی شارەوانی کە دروست نەبووە دەکرێ سنووری بەرێوەبردنی شارەوانی باری بگۆرێ، نەخشەی بەرێوەبردن دەگۆرێ، یەک لەمەرجەکانی دروست کردنیان یان نفووسیان کەم دەبێتەوە لەو حاڵەتە ئەنجوومەنی شارەوانی پێ ناوێ، چونکە لەبنەرەتدا مەرجەکانی دروست کردنی نییە، چی بکا؟ دەبێ لەو حاڵەتەدا هەڵبوەشێندرێ، لەبەر ئەوە بە بۆچوونی من پێویست بە بریاری ئەنجوومەنی شارەوانی ناکا، زۆر سوپاس.

بەرێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

زۆر سوپاستان ئەکەین. گفتوگۆی ئەم خاڵە کاک عەبدولخالق بەدواداچوونی هەیە، فەرموو.

بەرێز عەبدولخالق محەمەد رەشید زەنگەنە:

بەرێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

کێشەیەکی وا گەورەم لەو بابەتەوە نییە. تەنها ئەوەندە دەزانم ئەگەر ئەنجوومەنێکی شارەوانی هەڵبژێردرا بێ ئەبێ رای هەبێ کە پێشنیارێک دێ بۆ نەمانی، سوپاس.

بەرێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

سەبارەت بەوە وەلام درایەوە. وابزانم لەمادەی تردا هەیە کاک عەبدولخالق مۆڵەت بدە کە دەڵێیت بۆ من کافی نییە، بەلام کە مادەیەکی یاسایی پێش وەخت هەبێت جازم بێت، بە قسەی تۆ کافی نییە؟..

بەرێز عەبدولخالق محەمەد رەشید زەنگەنە:

بەرێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

لەبەر ئەوەی کە مەرجەکانی دروستکردنی نەماوە، کێ دەڵێ بگەرێینەوە بۆ ئەو لایەنەی کە لەلایەن میللەتەوە هەڵبژێردراوە، سوپاس.

بەرێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

وابزانم روونکردنەوەکەی بەرێز کاکەرەش لەجێگای خۆیەتی بۆ ئەو بابەتە، چونکە مادەی تر هەیە. لەگەڵ ئەوەشدا ئەگەر حەز بکەی ئەیخەینە دەنگدانەوە، تەنها مەبەستم ئەوەی کە جەنابت باست کرد لەمادەیەکی تردا چارە کراوە، ئەو مافە پارێزراوە، جا بۆ ئێمە دووبارەی بکەینەوە؟ یاسایە. جا ئەگەر پێشنیارەکەت لایەنی شێوەییە ئەیخەینە دەنگدانەوە، باشە زۆر سوپاس.

ئەمێنێتەوە پێشنیاری کاک حسێن وەزیری شارەوانی. لە راستیدا پرۆژەی حکومەت خۆی ناردوویەتی بۆ ئەنجوومەنی وەزیران، کە بەرێوەبەری شارەوانی تێدا هەیە، لیژنەی یاسا وەکو خۆی نووسیویەتیەوە وهیچ دەستکاری نەکردووە. ئەگەر رەخنەیەک هەبووایە ئەبووایە لەوێدا بکرایە، بۆیە ئەم مادەیە وەکو خۆی ئەمێنێتەوە ئەیخەینە دەنگدانەوە. کێ لەگەڵە؟.. سوپاستان ئەکەین،

کێ لەگەڵ نییە؟.. بەزۆرینەی دەنگ پەسەند کرا، سوپاس.
ئەگەر مۆڵەت هەبێت بۆ دووشت، لە راستیدا خاڵێک رۆیشت، ئێمە دەنگدانمان لەسەر کرد بۆ ئەو شارەوانیانەی کە پێش ئەم یاسایە هەبوون وابزانم مامۆستا مەلاتاهیر ئاماژەی پێکرد، یاسای ژمارە(٦)ی ١٩٩٣ی شارەوانیەکان کە دەرچووە لەکۆبوونەوەی رابردوودا ئێمە گفتوگۆمان کرد چۆن هەڵدەوەشێنرێت وچی ئەکرێت، چ لە هەڵوەشاندنەوەو چ لە بەردەوام بووندا، بە مادەیەکی تر چارەسەر کراوە، لێرە پێویست ناکا مرۆڤ مەترسی هەبێ لەسەر ئەو بابەتە. جا دووپاتی ئەکەمەوە بۆ ئەوەی کاک عەبدولخالق کە پێشنیاری کرد لە مادەی تری هەمان یاسادا چارەسەری ئەو گرفتە کراوە و مافی ئەنجوومەنی هەڵبژێردراوی شارەوانییەکان لەحاڵەتی وادا دەستەبەر کراوە. زۆر سوپاستان ئەکەم. مادەی شەش کاکەڕەش فەرموو..

بەڕێز کاکەڕەش محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

المادة السادسة:

تعدل الفقرة(٢) من المادة الثامنة عشرة وتكون كالآتي:

٢- للوزير بناءاً على طلب السلطة الادارية زيادة عدد الاعضاء على ان لايتجاوز عن واحد وعشرين عضوا وذلك قبل الشروع بالانتخابات بمدة لاتقل عن ثلاثين يوماً.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

سوپاس. مادە شەش ئەو بڕگەی کە داوا کراوە بڕگە دوو لەمادە دوانزەدا هەموار بکرێ. لیژنەی خزمەتگوزاری ئەگەر شتێکیان هەیە لەسەر ئەم بابەتە.

بەڕێز مەلاهادی خضر کوێخا:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئێمە پێشنیارێکمان هەیە گۆڕان لەو مادەیەدا بکرێ. المادة السادسة:

تعدل الفقرة(٢) من المادة الثامنة عشرة وتكون كالاتي:

للوزير بناءاً على اقتراح السلطة الادارية زيادة عدد الاعضاء بنسبة زيادة عدد السكان وبحسب اصنافها في المجلس البلدي على ان لايتجاوز عن واحد وعشرين عضواً بالنسبة للصنف الخاص والممتاز وزيادة عضوين بالنسبة للاصناف الاخرى وذلك قبل الشروع بالانتخابات بمدة لاتقل عن ثلاثين يوماً. وكالآتي:

بالنسبة الى الصنف الرابع تكون الزيادة من خمسة اعضاء الى سبعة اعضاء، وبالنسبة الى الصنف الثالث تكون الزيادة من سبعة اعضاء الى تسعة اعضاء، والصنف الثاني من تسعة اعضاء الى أحدعشر عضواً، والصنف الاول من أحد عشر عضواً الى ثلاثة عشر عضواً، والصنف الخاص والممتاز من سبعة عشر وتسعة عشر عضواً الى واحد وعشرين عضواً، سوپاس. ئەوە رای ئێمەیە، بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن. ئەگەر ئێمە بواری ئەوە بدەین کەوا لە(٢١)کەس زیاتر

دەسەڵات بدەینە دەست دەسەڵاتی بەڕێوەبردن، فرە لایەنی لەناو حکومەتی ئێمەدا هەیە، لە داهاتوودا دەشێ حزبێک لەحزبەکان قائیمقامیکی بدرێتێ یاخود بەڕێوەبەری ناحیەیەکی لە شوێنێکی دوور ئەدرێتێ، ئەو بەڕێوەبەری ناحیە، ئەو قائمقامە مافی هەیە کە صنفی ئەو پێنج کەسە لەپێنج کەس بکاتە(٢١)کەس، کە واتە دووشت ئێستا بەرەو رووی ئەو یاسایە دەبێتەوە کە پێشیلکاریە، یەکەم دەرماڵەی ئەندامانی ئەنجوومەنی شارەوانی ئەگەر مانگانە بدرێ، ئەوە دەرماڵەی(٢١)کەس لەسەریەتی بدات کە لە یاسا مافی(٢١) کەسی نییە، چونکە(٣)هەزار نفووسی هەیە،(٣)هەزار نفووسەکە بەگوێرەی نفووس مافی پێنج کەسی هەیە لەلایەکی تریش مافی هەیە چونکە دەنگی ئەوە، لایەنی سیاسی دەنگ بەدەست هێنان لەو ئەنجوومەنی شارەوانی بکات لەبۆ خۆی، لەوانەیە خەڵکەکە دەهێنێ ئەو کەسانەی کە ئەو دەیەوێ دایبنێ لەو ئەنجوومەنە شارەوانییەدا بە بڕیار لەپێنج دەیکاتە(٢١) کەس کەواتە ئەو توانای هەیە کەسبی دەنگەکانی ئەنجوومەنی شارەوانی بکات بۆخۆی. ئێمە پێشنیار دەکەین سەبارەت بە زیادەی ژمارەی ئەندامان لەسەر ژمارەی دانیشتووانەوە بێت. سەبارەت بە صنفی ممتاز وخاص کە دەکا پارێزگا مافی هەیە لە(١٩)ولە(١٧)بکرێتە(٢١)بەڵام قەزاو ناحییە ئەو بوارەی نەدرێتێ لەپێنج کەس بکاتە(٢١)، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

سوپاس. ئێمە روونکردنەوەیەکی بچوکمان هەیە، ئەم یاسایە کاتی خۆی دەرچووە یەکێک بوو لەو یاسایانەی کە ئێمە لەهەرێمی کوردستان شانازیمان پێوە ئەکرد، یەکەم جار بوو شارەوانییەکان بەهەڵبژاردن پێک بهێندرێ، بەڵام گومان لەوەدا نییە کە لەوانەیە لەکاتی یاسادانان(تشریع)ولە بێ ئەزموونیمان ولە پەلەییمان کاتی ئیش کردنمان هەندێ شت دەرباز بوو بێ بەحوسنی نییەو یا بەو بۆچوونەی کە لەسەرەتاوە هەبووە، کە دێین هەمواری مادەیەک دەکەین، وبوار هەیەو مادام حکومەت پێشنیارێکی پێشکەش کردووە وەکو پرۆژەیەک باسی دەکەین، لەبیریشمان نەچێ مەسەلەی هەڵبژاردنەکە سەرچاوەی سەرەکی ئەو یاسایەیە. چۆن ئەم مادەیە چارەسەر بکەین؟ بەرای ئێمە ئەوە بەو شێوەیە بێ کە کار نەکاتە سەر کاکڵی مەسەلەی هەڵبژاردنی ئەنجوومەنی شارەوانییەوە، بۆیە لە راستیدا بەو کراوەیەی کە لەخودی بنەڕەتی مادەکەدا هاتبوو ئێستاش ئێمە بێین ئەم هەموارە بخەینە سەری بەو شێوەیە لەوانەیە گومان بخرێتە سەر یاساکەمان لەرووی مەسەلەی هەڵبژاردنەکەیەوە، لەوانەیە مرۆڤ بیریش بکاتەوە، لەوەیە وەکو لیژنەی کارگوزاری باسی کرد دەکرێ فەرمانبەرێک لەجێگایەک لەبەر هەندێک هۆ لەئیشێک تەدەخول بکا کە لەوانەیە ئەو بەحوسنی نییە، بەڵام ئەنجامەکەی کار بکاتە سەر سەرجەم ناوەرۆکی بنەڕەتی یاساکە خۆیەوە. بۆیە ئەگەر بکرێت ئەو زیاد بوونە مادام ئەنجوومەنەکە ئەو هەڵبژاردووە ئەگەر پێویست بکرێ زیاد بکرێت ئەو دەسەڵاتە پەیوەیست بێ بەهەندێک مەسائلی بڕیاردراوەوی، واتە لەنێوان ساڵێک دوو ساڵ، سێ ساڵ چوار ساڵ لەوانەیە هەڵبژاردن نەکرێ، بارودۆخە، خەڵک زیاد دەکا،

خەڵک دەگوازێتەوە لە جێگایەک بۆ جێگایەکی تر. ئەگەر ئەو زیاد بوونە بەراورد بکرێ لەگەڵ ڕێژەی دانیشتوواندا شتێکی خراپ نییە. واتە زیادەی دانیشتووان ڕادەی بەرزی ونزمی بۆ دابندرێ، بۆ نموونە ئێستا یەکێک لەو صنفانە لە حەوت ئەندام یان پێنج ئەندام بۆ (٢١)، واتە مافی زیاد بوون ئەدەیە سنووری(١٦)تەقریبەن، واتە سێ بەقەد خۆی زیاتر تۆ مافی زیاد بوونی پێ ئەدەی. ئێوە بێننە پێش چاوتان بەڕێوەبەری ناحیەیەک مافی ئەو پێشنیارەی ئەبێ کە زیاتر لە(١١)ئەندام زیاد بکات، بۆ یەک ئەنجوومەنی شارەوانی هەڵبژێردراو، واتە ئەگەر بکرێت ئەمە بەڕێژەی دانیشتووان زیاد بوونی دیاری بکرێت، ئەگەر زانیتان ئەو هەموارکردنە پێویستە بکرێ با بکرێ، واتە بۆ ئێوە بەجێماوە، تەنها ئێمە ئەو ڕوونکردنەوەیەمان هەبوو، ئێستاش دەرگای گفتوگۆ ئەکەینەوە، کێ ئەیەوێ لەسەر ئەم مادەیە قسە بکات تکایە با ناونووسی بکەین، ئەوانەی کە ناونووس کران، موداخەلەیان هەیە، د.قاسم، مامەند ئاغا، جەمیل عەبدی، کانەبی ئاغا، د.ئیدریس، کاک فرەنسۆ، کێی تر؟ هەر ئەمانە قسە ئەکەن زۆر سوپاس. کاک د.قاسم فەرموو.

بەڕێز قاسم محەمەد قاسم:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئەو ڕوونکردنەوەیەی جەنابت لەجێگای خۆیەتی، پاساوەکەشی زۆر ئاشکرایە بەڵام ئەگەر هاتوو مادەکە وەکو خۆی بمێنێتەوە، ماوەکەی کە داندراوە کە(٣٠)سی ڕۆژ بێ بەر لە هەڵبژاردن، بەبۆچوونی من ئەم ماوەیە کەمە، بۆ ئەوەی ئەو ئەندامەی کە دەیەوێ لەنوێوە ببێتە ئەندامی ئەنجوومەنی شارەوانی تێدا کار بکات لەلایەن ئەو خەڵکە بناسرێ، لای ئاشکرا بێ کە مرۆڤێکی چالاکەو بەتوانایە، کارێکی باش دەکات یان نا لەبەر ئەوە من پێشنیار دەکەم ئەو(٣٠)ڕۆژە بکرێ بە(٦٠)ڕۆژ، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

سوپاس. فەرموو کاک مامەند ئاغا..

بەڕێز مامەند محەمەد ئەمین بابەکر:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

هەروەک باس کرا پلەکانی شارەوانی کە دیاری دەکرێ لەسەر بنەمای ژمارەی دانیشتوانی ناوچەکە، قەزاکە یاخود ناحیەکە یا ئەو شوێنەی کە دەیانەوێ دروستی بکەن دیاری دەکرێ. پێویستە بەهەمان شێوەش تێبینی بکرێ بۆ زیادەی ئەندامی ئەنجوومەنی شارەوانی ئەگەر پێویست بوو، ئەگەر ژمارەی دانیشتوان زیاد بوو بەپێی ژمارەی دانیشتوانی زیاد بکرێ نەک بە (تەحدید). بە دەستنیشان بڵێی شارەوانی پلەی ئەوەندە، ئەوەندەی بۆ زیاد بکرێ، دەکرێ تۆ دیاری بکەی، بەڵام ژمارەی دانیشتوانەکەی ئەوە هەڵناگرێ کە بۆی زیاد بکەی جا لەبەر ئەوە من ئەو دیاریکردنە بەباش نازانم، وەزیریش وا بە ڕەها بۆی هەبێ لە پێنج ئەندام بیکاتە(٢١)ئەندام هەر شتێکی

پەسەند نییە. جا پێویستە ئەوە دیاری بکرێ بەپێی ژمارەی دانیشتوانی شارەوانییەکە، وەکو پلەکان، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

پێشنیاری جەنابت تەنها بەستریتەوە بە ژمارەی دانیشتوان، ئاخر بەچەند؟ بۆ نموونە بڵێین(٢٠٠٠)مان زیاد کرد، چەند ئەندام زیاد بکەن؟.

بەڕێز مامەند ئاغا ئەمین بابەکر:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئینجا ئەوە خۆی پلەی هەیە وسەبارەت بە پلەکانیش، پلەکانی تایبەتی هەیە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

بەڵام ئەبێ ژمارەیەک هەبێ بۆ ئەوە، بۆ نموونە لەوانەیە بڵێین(٢)هەزار دانیشتوان زیادی کرد(١٠)کەس زیاد بکرێ، لەوانەیە هەیە بڵێت با دوو کەس زیاتر بکرێت؟ کە دەسەڵاتی زیاد کردنەکەیە، بزانێ چەند مافی هەیە زیادی بکات؟ ئەگەر هاتوو دانیشتوان هەزار کەس زیاد بووە یان (٢) هەزار کەس زیاد بووە وا نەبێ بە ڕێژەی یەکەمی، واتە هاوڕێژەیەک هەبێ لەنێوان دانیشتوان و زیادبوونی ئەندامی شارەوانیدا.

بەڕێز مامەند محەمەد ئەمین بابەکر:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

جا لێرەدا پلەکان وا دەڵێن، بۆ نموونە پلەی تایبەتی لە (٧٥) هەزار بەرەو سەروو داویەتی، ئێستا پلەی (١٧) ئەندامی هەیە کە هەولێر دەگرێتەوە ئەوجا هەولێر کە پلەی تایبەتیە (١٧) ئەندامی هەیە، بۆی هەیە ئەگەر مەسەلەن بوو بە (٢١) جائیزە بیکات بە (٢٢).سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئاخر نابێ دەست نیشانی کەین بڵێین بیکە بە(٢١).

بەڕێز مامەند محەمەد ئەمین بابەکر:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

دیاریکردنەکە، ئەبێ بەپێی پلەکان دیاری بکرێت، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

بەڵێ جا بەپێی پلە یان بە پێی دانیشتوان بێ، ئەگەر بە پێی ژمارەی دانیشتوان بێ خۆ ئەبێ بۆ ئەوەش ڕادەیەک هەبێ، باشە من تێبینی جەنابت تێگەیشتم.

بەڕێز جەمیل عەبدی سندی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ڕوونکردنەوەی جەنابت زۆر لەجێگای خۆیدا بوو، دەبوایە ئێمە پشتگیری بکەین، دەبوایە ئەم مادەیە لەو پرۆژە بڕیارەدا ڕەوانەی لیژنەی دارایی وئابووری بکرێ، لەبەر ئەوەی پەیوەندی بە باری

ئابوورییەوە هەیە، بۆ نموونە دەرچووی کولیژێک بەپێی یاسا مووچەی(١٤٨)دینارە، پاداشتی ئەندامی ئەنجوومەنی شارەوانی(١٥٠)دینارە واتە لە مووچەی دەرچووی کۆلیژەکە زیاترە... باشە ئەگەر وابێ بیست ویەک ئەندام مووچەکەیان لەسەر شارەوانی چەند دەوەستێ؟ ئەگەر شارەوانی ئەو پاداشتەیان نەداتێ لەوەزارەتی دارایی، یان لە گەنجینەی حکومەت وەری دەگرن، ئەویش بارێکی قورسە لەسەر شانی حکومەت. بۆ نموونە شارەوانیەک دانیشتوانی(٥٥٤)کەسە، بەڕێوەبەری ناحیە دەیەوێ ژمارەی ئەم ئەنجوومەنە بکاتە(٢١)ئەندام. لەهەمان کاتدا شارەوانیەکی وەکو دهۆک کە پلەی ممتازە لە یاساکە(١٣)ئەندام هاتووە، لەکاتێکدا جەنابی پارێزگار قانیعە بەم ژمارەیە کە نەیگۆڕێ، کەچی جەنابی بەڕێوەبەری ناحیە بەهۆی پەیوەندی کەسایەتی دەیەوێ ژمارەی ئەندامانی شارەوانی لە(٥)ئەندام بکاتە(٢١)ئەندام. واتە نەگونجانێک لە یاساکەدا هەیە بەتایبەتی مادەی یەکەم، بۆیە ئەگەر بکرێت زیادەی ئەندامانی شارەوانی لە(١) یان (٢) تێپەڕ نەبێ، واتە پلە یەک(١١)، پلە ممتاز(١٣)،مەبەستم ئەوەیە لە یەک یان دوو تێپەڕ نەبێ تا لە پلەی بەرزتر لەخۆی تێپەڕ نەکا نەبادا لەگەڵ مادەی (١) یەک نەگرتەوە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

کاک کانەبی ئاغا با بفەرموێ.

بەڕێز کانەبی عەزیز ئەحمەد دزەیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

دەقی مادەکە وەکو ئەوەی خوارەوە ئەبێ:

(للوزير بناءاً على قرار المجلس البلدي وتأييد السلطة الادارية تحديد عدد الاعضاء على الوجه التالي: مراعية عدد السكان في كل مدينة أو قصبة، الصنف الخاص لا يتجاوز عن (٢١) عضواً، الممتاز لا يتجاوز عن (١٧) عضوا، الأول (١٣) عضواً، الثاني (٩) عضوا، الثالث (٧) عضوا، الرابع (٥) أعضاء.

وەکو لێرەدا هاتووە مانای ئەوەیە تایبەتەکە(٢١) ئەندامە، صنفی ممتاز کە دووەمە قەت ناگاتە (٢١) (لایتجاوز) ئەوەی تر صنف اول لە (١٣)ڕەت ناکات واتە زیاتر نابێ لە (١٣)، ثانی نابێ لە (٩) زیاتر بێ وبەم شێوەیە.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

واتە جەنابت رایت وایە کە ببەسترێتەوە بەزیادەی دانیشتوان ئەمە یەک، دوو رایت وایە کە رادەیەک دابنرێ بەرزترین رادە بۆ هەر پلەیەک لەوە لە زیاد بوونەکە زیاتر نەبێ.

بەڕێز کانەبی عەزیز ئەحمەد دزەیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بێگومان بە بڕیاری ئەنجوومەنی شارەوانی دەکرێت، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

سێیەمیش لەسەر پێشنیاری ئەنجوومەنی شارەوانی بێت.

بەڕێز کانەبی عەزیز ئەحمەد دزەیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بڕیاری ئەنجوومەنی شارەوانی وپشتگیری دەسەڵاتی بەڕێوەبردن، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

بەڵێ سوپاستان دەکەین. د. ئیدریس فەرموو.

بەڕێز د. ئیدریس هادی سالح/وەزیری پیشەسازی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

منیش هەر پشتگیری ئەو پێشنیارەی کانەبی ئاغا دەکەم، بەڵام لێرەدا نزمترین رادە دیارە لە دروست کردنی شارەوانیەکە، دەکرێت لە گوندێکی سێ هەزاری بکرێ، دەڵێ ئەگەر ژمارەی دانیشتوانی (٣) هەزار کەس بێ بەرزترین رادە ئەوە دیارە کە پلەی ممتازە چەندە لە (٢١)ی تێی نەپەڕاندووە دەتوانێ ڕادە بەرزەکە لەگەڵ جۆری پلەکە لێرە دیاری بکەی وابزانم زیاتر روونتر دەبێت، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

کاک فرەنسۆ دواکەسە کە ناومان نووسی بوو، فەرموو.

بەڕێز فرەنسۆ تۆما هەریری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

پێویست بوو برادەرانی یاساناس رای خۆیان دەر بڕیبا، بۆ ئەوەی پێش چاومان روون بێ، ئەو قسانەی جەنابتان کردتان زۆر مەنتیقیە، ئەو قسانەی کە کانەبی ئاغا و ئەو برادەرانە دەیکەن مەنتیقین، بەڵام پێویست بوو پێشتر ڕای لیژنەی یاسامان بزانیبا چییە؟ بزانین بۆ وایە، چۆنە؟ ئایا ئەم شتە دانراوە دەستنیشان دەکرێ کە فلان شارەوانی لەوە زیاتر نەبێ یان هەر هەموویان لە گوندیش دەتوانن ببنە (٢١)ئەندام، یان ئەبێ هەندێ شتی تێدا بێ؟ سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئەوەی ئێمە تەنها بۆ رەئیەکەی خزمەتگوزاری بوو، بەڕاستی تەنها بۆ روونکردنەوەی ئەو شێوەیە بوو بۆ ئەوەی روون بێت رایەکە چۆنە، چونکە پێشنیارەکە دیارە بە زیادەی دانیشتوانی بەستۆتەوە٠ رادەی بەرزی ونزمی تێدایە. وەزیر چ تێبینی نییە؟ لیژنەی یاسا با بفەرموێ.

بەڕێز کاکەڕەش محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

شارەوانییەکان لەسەر بنچینەی پلەکان هاتووە بەگوێرەی ناحیەو قەزاو گوند، ناحیەو قەزاو ژمارەی دانیشتوانی هەر چەند بێ ئەوە شارەوانی لێ دادەنرێت، دیاریش کراوە ئەنجوومەنی

شارەوانیەکەی چەندە، چونکە زۆر زەحمەتە بیبەستیەوە بە زیادەی ژمارەی دانیشتوانەوە، چونکە دەبێ هەر جارەی ئەنجوومەنی شارەوانی سەرژمێریەکەی لابێ، بزانێ ئەو قەزایە چەندی خەڵک لێیە، ئەو ناحیە چەندی زیاد کردووە، قسەکەی جەنابتان زۆر لە جێگەی خۆی بوو، چونکە بابەتی هەڵبژاردنەو پێشنیارێک بەو زیادەی هەیە لەوانەیە کێشەیەک دروست بکات، بەڵام بەرەئی من و بەرەئی لیژنەی یاساش ئێستا پاش ئەو گفتوگۆیانە بۆمان دەرکەوت رێژەیەک دیاری کراوە(على ان لا يتجاوز) ئەو رێژەیە بە رەئی منیش دەکرێ زیاد بکرێت ژمارەی ئەندامانی ئەنجوومەنی شارەوانی(على ان لا يتجاوز ٥٠٪ من عدد أعضائها الاصليين) ، بۆ نموونە ئەوی (٥)ی هەیە کابرا هەر دەتوانێ دووان زیاد بکات ئەوەی (٧)ە دەتوانێ سێیان پێشنیار بکات، لەبەر ئەوە بەو رێژەیە وەربگیرێ باشترە، چونکە زەحمەتە پێوانەی ژمارەی دانیشتوانی وەربگیرێ، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

سوپاس، فەرموو کاک یۆنادەم.

بەڕێز یۆنادەم یوسف کنا/ وەزیری ئەشغال:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

لەوانەیە ئێمەش خۆمان کۆک بین لەگەڵ رەئی برادەران کە بەرەڵلا نەبێ، بەڵام بەیەک رستە بەرەئی من هەمان (صیاغە)ی لیژنەی یاسایی دەمێنێتەوە و بەرەڵلاش نابێتەوە ئەڵێین (للوزير بناءاً على طلب السلطة الادارية بعد توفر الشروط وفق الضوابط والاصول المرعية) رستەیەکی وا بنووسرێ، واتە ئەو بنەمایانە و مەرجانە پیادە دەکرێت، واتە کراوە نابێت (عند توفر الشروط والمبررات) و ئەو شتەی زیادە بکرێت وەکو خۆی دەمێنێ، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

کاک یۆنادەم ببوورە ئەگەر قسەکانت دەبرم، ئێمە کێشەکەمان لەسەر ئەم ئەنجوومەنە هەڵبژاردراوەیە، واتە ئێمە ئەبێ ئەوەمان لەبەرچاو بێ.

بەڕێز یۆنادەم یوسف کنا/ وەزیری ئەشغال:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

گریمان ئۆردوگایەکی ناوچەیەک(٤٠) هەزار یان(٣٠) هەزار مرۆڤە، لەناکاو خەڵک گەڕانەوە لە ئێران یان لە شوێنێکی ترەوە شوێنەکە بووە(١٠٠) هەزار کەس، لێرە قسەی کاکەڕەش ناخوات، چونکە زیاتر لە دوو بەرابەری ئەو خەڵکە زیاتر بوون، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

جا ئەمەک ە نائاسایی یە نەکرێ بە دەستوور. ئێمە بەگشتی تەماشای دەستوور بکەین حاڵەتەکە بەو شێوەیەیە: ئەنجوومەنێکی شارەوانیمان هەیە بەهەڵبژاردن هاتوون، دەکرێ جولانی دانیشتوانی ئەوە هەبێت نەمانەوێت ئیش بەرەو باشی بروات، دەسەڵاتی دەزگای بەڕێوەبردن وئەنجوومەنی شارەوانی هەبێت لەکاتی پێویستدا پاساو بێت تا یاساکە بتوانێت زیاد بکات، بۆ ئەوەی ئیش

وكارەكان بەباشی بڕوات، واتە مەبەستم بنچینەكە لەو چوارچێوەیە بێ. فەرموو كاك محەمەد حەسەن.

بەڕێز محەمەد حەسەن باڵەتە:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجوومەن.

(صیغە)ی هەموارەكە یاسایی یە و هیچ هەڵەی تێدا نییەو، هیچ هەمواری پێناوێت، ئەگەر ئێمە بگەڕێینەوە بۆ یاسای بنچینەی مادە(١٠)دەڵێ(اصناف البلديات على اساس عدد النفوس وفق آخر إحصاء رسمي) دەبینین (بلدية المركز عاصمة الاقليم من الصنف الخاص بلديات مركز محافظات الاقليم من الصنف الممتاز، البلديات التي لا يقل عدد نفوسها عن (٧٥) الفاً من الصنف الاول). بەم جۆرە بەپێی ژمارەی دانیشتوان دەبێت ئەگەر بێین بڵێین بەڕێوەبەری ناحیەك لە (٥) ئەندام بیكاتە (٢١) ئەندام بەرای من ئەوە نابێ بۆ؟ چونكە دەبێ پلەی شارەوانیەكەشی بگۆڕین لە مادە (١٠) ژمارە بنچینەی ئەنجوومەنی شارەوانی بەپێی دابوونەریت دیار كراوە ئەگەر بەڕێوەبەری ناحیە لە(٥) بكاتە (٢١) ئەوە یاسا نازانێت، ئەوە نابێت ببێتە بەڕێوەبەری ناحیە، دەبێ پلەی شارەوانیش ئەوكاتە بیگۆڕین، پلەی شارەوانی كێ دەیگۆڕێت؟ وەزیر دەیگۆڕێت (بناءاً على إقتراح السلطة الادارية) ئەوكاتە تێبینی ژمارەی دانیشتوان دەكەن لەبەر ئەوە بەڕێوەبەری ناحیە پێویستە لەسەری و ناچارە تێبینی ژمارەی دانیشتوانی ناحیەی خۆی بكات، ئینجا ئەندامێك یان دوو ئەندام زیاد بكات، سوپاس.

بەڕێز فەرسەت ئەحمەد عەبدوڵلا/سكرتێری ئەنجوومەن:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجوومەن.

بەڕاستی من لەگەڵ رای بەڕێز محەمەد حەسەن باڵەتەدا نیم، چونكە ئامانجی دەقەكە زۆر روونە هیچ رایەكی جیاواز هەڵناگرێت، دەسەڵاتی رەهای بە وەزیر داوە مافی هەیە پێشنیاری دەسەڵاتی بەڕێوەبردن بەپێی رەزامەندی وەزیر (٥) ئەندام بكاتە (٢١) ئەندام، من وەك ئەندامێك هاودژی ئەو دەقەم لەبەر یەك شت، بەرەئی من تێكدانی بنەمای هەڵبژاردن،ە من هاودژی ئەو دەقەم، چونكە ئەگەر بێتوو ئەنجوومەنێكی هەڵبژێردراو هەبێ بۆ بوار بە دەسەڵاتی بەڕێوەبردن یان دەسەڵاتی جێبەجێ كردن بدرێت چەند ئەندامێكی دیاریكراو زیاد بكرێنە سەر ئەو ئەنجوومەنە، ئەگەر وابێت بۆ ئێمە هەڵبژاردن بكەین؟ بەرای من ئەو دەقە كرداری دیموكراتیەت دەشێوێنێ، ئەزموونەكە دەشێوێنێ وبنەمای هەڵبژاردن تێك دەدات، ئەوەی لە یاسای بەڕێوەبردنی شارەوانیەكاندا كە پەرلەمانی بەڕێز بڕیاری لەسەر داوە، من وەكو ئەندامێك پێشنیاری ئەوە دەكەم لە بنەڕەتدا ئەو دەقە هەڵبوەشێندرێت، سوپاس.

بەڕێز شێروان ناسح عەبدوڵلا حەیدەری:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجوومەن.

من هەتا رادەیەك لەگەڵ رەئیەكەی كاك فەرسەتم جگە لە رستەی كۆتایی نەبێ. سەبارەت بە

رستەی کۆتایی لەگەڵ پێشنیاری کانەبی ئاغام، لەبەر کۆمەڵەک هۆ (جملة اسباب) یەکەمیان پلەکانی شارەوانی کە لەسەر بنچینەی ژمارەی دانیشتوان دانراوە پێویست وایە ژمارەی ئەندامانی ئەنجوومەنی شارەوانی هەر لەسەر هەمان بنچینە دابنرێت، لەبەر ئەوە من لەگەڵ رایەکەی کانەبی ئاغام، وئەو پلەی کە دایناوە هەمووی فەردیە هۆی دانانی فەردیەکەش ئەوەیە لەبەر زۆرینەو کەماتیە کە، ئەگەر بڕیارە عەجەبا زۆرینە دەربچێ یان کەمینە؟ بۆیە پشتگیری کانەبی ئاغا دەکەم، سوپاس.

بەڕێز ئیبراهیم سەعید محەمەد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

زۆر جار دەگوترێ چاودێری بڕگەی فلان بکەن، ئەوەی کاک حەسەن باسی کرد مادەی (١٠) بۆ ئێمە ئەڵێین لێرە بۆ نموونە (مع مراعاة ما جاء في الفقرة) یان (على ان لا) واتە شتی ببەستین بە مادەیەکی ترەوە، سوپاس.

بەڕێز عەبدولخالق محەمەد رەشید زەنگەنە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

مادام بوار هەیە مرۆڤ تێبینی بدات بەڕاستی من پشتگیری تەواوی قسەکانی کاک فەرسەت ئەکەم و، هەروەهاش پشتگیری قسەکانی د.قاسم لەبەر ئەوەی کە (٣٠) رۆژ کەمە بکرێتە (٣) مانگ، بەڵام من لەگەڵ هەڵوەشاندنم چونکە بەڕاستی ئەوە دژی دیموکراتیەتە وە دژی مافێکی میللەتە بۆیە ئەو بڕگەیە لەو یاسایە نەبێ زۆر باشترە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

لە راستیدا دیارە بابەتەکە تۆزێ فراوان بوو، با کورتی بکەینەوە. ئێستاکە کاک فەرسەت ئەگەر زەحمەت نەبێ روونکردنەوەکەت بکە.

بەڕێز فەرسەت ئەحمەد عەبدوڵلا/سکرتێری ئەنجوومەن:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بەڕاستی بابەتێک هەیە حەز دەکەم بۆ برادەران روونی بکەمەوە، یاسای بەڕێوەبردنی شارەوانییەکان بڕیاری لەسەر بنەمای هەڵبژاردن کردووە، بەڵام درێژەی پێ نەداوە، لە هەمان یاسادا هاتووە پێویستی بە دەرکردنی پێڕەوێکە بەشێوەی هەڵبژاردن، چۆن هەڵبژاردن بکرێت؟ پێویستە لەوێ روون بکرێتەوە، هەر ئەندامێکی ئەنجوومەنی شارەوانی نوێنەری چەند هاوولاتی ئەبێت؟ ئەو درێژیە لەو یاسایەدا نەهاتووە، بڕیاردەر ئەو درێژ کردنەوەی بۆ پێڕەوی هەڵبژاردن بەجێ هێشتووە، بە رای من با خۆمان نەخەینە نێو داهات وخەرجی(إيرادات ومصروفات)، یان جەدەلەکی بێزەنتی لەسەر بابەتەکە نەکەین وبنەمای هەڵبژاردن نەشێوێنین ولەغوی دەقەکە بکەین و هەر درێژکردنەوەیەک، هەر رایەک هەر رێژەو هاورێژەیەک لە نێوان ئەندامانی ئەنجوومەنی شارەوانی و ژمارەی هاووڵاتیان با ئەو درێژەییە لە پەیڕەوی هەڵبژاردندا روونی بکەینەوە، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

واتە پەیڕەوی هەڵبژاردن (نظام الأنتخابات)؟

بەڕێز فەرسەت ئەحمەد عەبدوڵڵا/سکرتێری ئەنجومەن:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

واتە پەیڕەوی هەڵبژاردن تاکو ئێستا دەرنەچووە ئێمەش ناتوانین هەڵبژاردن بکەین تاکو پێڕەوەکەی دەرنەچێت، هەر کاتێ دەرچوو دەتوانین هەڵبژاردنی ئەنجوومەنی شارەوانی بکەین، سوپاس.

بەڕێز محەمەد حەسەن باڵەتە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من لەگەڵ رای بەڕێز کاک فەرسەت دا نیم، ئەو دەقە وەکو خۆی بمێنێ، من پشتگیری کاک ئیبراهیم دەکەم کە لە کۆتاییەکەی بڵێین (مع مراعاة احكام المادة العاشرة من قانون ادارة البلديات رقم) ئەوەندە زیادە بکرێت، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کاک جەمیل، با ناوەکان بنوسین. کاک فرەنسۆ و کاک ئیدریس.

بەڕێز جەمیل عەبدی سندی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

لەگەڵ رێزمدا بۆ بەڕێز محەمەد حەسەن باڵەتە خۆی دانی بەوە دانا، یەکەم جار گوتی ئەم دەقە دەقێکی یاسایی و رێکوپێکە هەر لە قسەکانی خۆی دانی بەوە دانا ئەگەر بەڕێوەبەری ناحیەیەک (٥) کەس بکاتە (٢١) کەس ئەوە مانای پێڕەوی دابەشەکانی شارەوانییەکان بۆ صنفی ممتاز یان صنفی تایبەت یان پلەیەکە ئەمە تێک دەدات، کە لێرە زۆر هاودژایەتی پەیدا ئەبێت، لەبەر ئەوە من پشتگیری بەڕێز سکرتێری پەرلەمان دەکەم کە ئەم مادەیە هەرە زۆری زیادە بنەمای هەڵبژاردن تێک دەچێت، دووەم زۆر لەسەر گەنجینەی وڵات دەوەستێ، سوپاس.

بەڕێز د. ئیدریس هادی ساڵح/وەزیری پیشەسازی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من پشتگیری رایەکەی کاک ئیبراهیم دەکەم لەگەڵ زیادەی ئەوەی (للوزير بناءاً على طلب السلطة الادارية زيادة عدد الاعضاء وحسب الاصناف)، سوپاس.

بەڕێز فرەنسۆ تۆما هەریری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من بەدواداچوونێکم لەسەر قسەکانی برای بەڕێز کاک مەلا هادی هەبوو کە وتی ئێستا حکومەتەکە بەرفراوانە، ئەگەر بەڕێوەبەری ناحیەکی حزبێک دانرا و ئەو پێشنیارەکەی کرد. ئێمە بروامان بەفرە حزبی هەیە، ئێمە کە شت دەکەین تەنیا بۆ پارتی نایکەین بۆ میللەتی خۆمانە، هەر حزبێک قایمقام بێ بەڕێوەبەری ناحیە بێ هەرچی دەکا دەستی خۆش بێ و بروامان پێیەتی، واتە

نابێ لەبەر ئەوە ئەوە بکەن، دوو: منیش پشتگیری قسەی کاک ئیبراهیم دەکەم پێشنیارەکەی کاک ئیبراهیم و لیژنەی یاساش پشتگیری کرد، من پێم باشە پێشنیارەکەی ئەو بخرێتە دەنگدانەوە، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئینجا ئێمە کۆمەڵێ پێشنیارمان هەیە لەسەر ئەم بابەتە تەنها پێشنیاری کاک ئیبراهیم نییە، بەڵێ (٣-٤) پێشنیارمان هەیە، هەڵوەشاندنەوەمان هەیە و هەمواریشمان هەیە، باشە هەڵوەشاندنەوەکە ئەخەینە دەنگدانەوە، دوای ئەوە ئەگەر ڕەزامەندیتان لەسەر هەڵوەشاندن بوو پێویست ناکات چیتر لەسەر ئەم بابەتە گفتوگۆی بکەین، ئەو کێشەیە چارە دەکرێت. ئەگەریش هەموار بوو دوای ئەوە سیغەی هەموارەکە گفتوگۆ ئەکەین، جا ئێستا ئێمە بۆ بابەتی هەڵوەشاندنەوەکە برادەران باسیان کردووە کاک فەرسەت ڕوونکردنەوەی دا، بۆیە یەکەم پێشنیار ئەخەینە دەنگدانەوە. کێ لەگەڵ ئەوەیە لەبنەڕەتدا ئەم برگەیە هەڵبوەشێنینەوە؟.. سوپاستان دەکەم. کێ لەگەڵ نییە؟..ئەو مادەیە بە زۆرینەی دەنگ هەڵوەشێندرایەوە. ببوورن مادە حەوت فەرموو کاکەڕەش.

بەڕێز کاکەڕەش محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەوە برگەی(٢) خۆی لە بنەڕەتی یاسایەکەش هەڵوەشاو بوو، چونکە ئەوە هەموار کراوە لە بنەڕەتی برگەکە مانای ئەو جارە دەڵێین :(تلغى الفقرة (٢) من المادة الثامنة عشر) ئەوە هەر مادەکە وەکو خۆی دەمێنێ.

المادة السابعة:

تضاف الفقرة التالية الى المادة الخامسة والعشرين ويكون تسلسلها الثالثة أما الفقرة الثالثة فيها فيصبح تسلسلها (٤) وكالآتي:

٣- تكون قرارات المجلس البلدي التي تتعلق بإعداد التصاميم الأساسية و التفصيلية وتعديلها او الغائها وتقسيم المدينة الى مناطق سكنية وتجارية وصناعية خاضعة للأعتراض من قبل السلطة الادارية خلال خمسة عشر يوماً من تأريخ وصولها اليها وترفع الاعتراضات الى الوزارة للبت فيها.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

مادە (٧) بابەتێکی تەکنیکیە، مۆڵەت بدەن با جارێ لیژنەی خزمەتگوزاری با بفەرمویٚ.

بەڕێز مەلا هادی خضر کوێخا:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمە مادەی (٧) پێشنیار دەکەین بەو شێوەیەی خوارەوە وەکو خۆی بمێنێتەوە چونکە هیچ کەم وکورتیەکی تێدا نییەو پاساویش هەیە بۆ مانەوەی (المادة السابعة):

(تبقى المادة الخامسة والعشرون على حالها وكالآتي:
المادة الخامسة والعشرون: على المجلس ان يعلن بالطرق المتيسرة التصاميم الاساسية المعدة من قبل التخطيط العمراني لاطلاع المواطنين وذوي العلاقة والدوائر وغيرها عليها خلال مدة ستون يوماً من تاريخ الاعلان و تقبل الاعتراضات والاقتراحات التي تقدم بشأنها خلال المدة المذكورة الى المجلس.
ب- أما بالنسبة للتصاميم التفصيلية والمعدلة والافرازات فتعلن لمدة ثلاثون يوما وإتباع نفس الطرق الواردة في الفقرة (أ) اعلاه.
بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن لەبەر (٣) پاساو ئێمە پێشنیار دەکەین وەکو خۆی بمێنێتەوە، یەکەمیان ئەوە شتێکی تەکنیکیەو پەیوەندی بە نەخشەکێشانی عمرانی هەیە، ئەوان یاسایەکی تایبەتیان لەبەر دەستە ئێستا ناردراوە بۆ ئەنجوومەنی وەزیران ئەگەر ئەو یاسایە بگاتە جێ ڕەزامەندی لەسەر بکەین ئەبێ ئەوە لێرە هەڵبوەشێندرێتەوە، چونکە پەیوەندی بە بەڕێوەبردنی شارەوانییەوە نامێنێ، تایبەت دەبێ بە نەخشەکێشانی عمرانی و تەصمیمی بنەڕەتییەوە. دوو: بڕگەی (١) لە مادەی (٢٥) هیچ کەم وکوڕی تێدا نییە لەبەرئەوەی مافی ڕەخنەی داوەتە هاوولاتیان و پەیوەندیداران وفەرمانگەکانی تر کەواتە دەسەلاتی بەڕێوەبردنیش یەکێکە لەو کەسانەی لەو فەرمانگانەیە لە(ذات العلاقة)ش ئێمە شتی گشتی وەربگرین و ئەوە بکەینە شتێکی تایبەتی ئەوە بە ڕای ئێمە باشتر وایە وەکو خۆی بمێنێتەوە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:
مامۆستا بەڕاستی من خۆم تێنەگەیشتم، ئێوە چیتان ئەوێ لە لیژنەی خزمەتگوزاری؟.
بەڕێز مەلا هادی خضر کوێخا:
بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.
ئێمە دەمانەوێت وەکو خۆی بمێنێتەوە.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:
کامە وەکو خۆی بمێنێتەوە، ئەوەی ئێستاکە خوێندرایەوە؟
بەڕێز مەلا هادی خضر کوێخا:
بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.
ئەوەی کە من خوێندمەوە.
بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:
ئاخر تۆ چیت خوێندەوە، کە تۆ ئەڵێی وەکو خۆی بمێنێتەوە واتە تۆ گفتوگۆی ئەوە ئەکەیت کە ئێستاکە لیژنەی یاسا ئەیخوێنیتەوە. مەبەستت وەکو خۆی ئەوەیە کە ئەوان ئەیلێن؟

بەڕێز مەلا هادی خضر کوێخا:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

نەخێر، ئەوانەی ئەوان دەیڵێین جیایە لەگەڵ ئەوەی ئێمەدا.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئەی ئێ ئێوە لەکوێوە هاتووە وەکو خۆی؟

بەڕێز مەلا هادی خضر کوێخا:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

خۆی مادەی(٢٥) لە یاسا بنەڕەتیەکەدا هاتووە .

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

مادەی(٢٥) لە یاسا بنەڕەتیەکەدا چی ئەڵێیت زەحمەت نەبێ؟.

بەڕێز مەلا هادی خضر کوێخا:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

على المجلس ان يعلن بالطرق المتيسرة التصاميم الاساسية المعدة من قبل التخطيط العمراني لإطلاع المواطنين وذوي العلاقة والدوائر وغيرها عليها خلال مدة ستون يوماً من تاريخ الاعلان وتقبل الاعتراضات والاقتراحات التي تقدم بشأنها خلال المدة المذكورة الى المجلس.

ب- اما بالنسبة للتصاميم التفصيلية والمعدلة والافرازات فتعلن لمدة ثلاثون يوما وإتباع نفس الطرق الواردة في الفقرة (أ) اعلاه.

کەواتە لێرە کە دەستی لێ دراوە مافی ڕەخنەی داوەتە دەسەڵاتی بەڕێوەبردن، بەڵام لە یاسا بنەڕەتیەکەدا مافی ڕەخنەی داوەتە خەڵک وفەرمانگەکانی ترو کەسانی پەیوەندیدار، دەسەڵاتی بەڕێوەبردنیش یەکێکە لەوانە، ئەمە وەکو خۆی بێنێتەوە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

زۆر روونەو با ناونووسی برادەران بکەین ئەوانەی کە دەیانەوێ قسە بکەن، پێشەکی گوێمان لە رای لیژنەی یاساو کارگوزاری گشتی بێ، دوای ئەوە ئەندامانی پەرلەمان ئەوەی ئەیەوێ قسە بکا چونکە ئەوان دوو لیژنەن ئەبێ رای خۆیان بدەن بۆ ئەوەی لاتان دیار بێت.

بەڕێز محەمەد حەسەن باڵەتە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئەنجوومەنی وەزیران ولیژنەی یاسا دەستیان لەمادە (٢٥) نەداوە هەروەکو خۆی ماوەتەوە، ئەم برگەی کە لە هەموارکردنەکەدا هاتووە زیاد کراوەتە سەر مادە(٢٥)، مادەی(٢٥) دەستی لێ نەدراوە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئەوەی کە مەلا هادی خوێندیەوە وەکو خۆی ماوەتەوە؟

بەڕێز محەممەد حەسەن باڵەتە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

وەکو خۆی ماوەتەوە ئێمە دەستمان لێ نەداوە، بەڵام مادەی هەمواركراو ئەڵێت: تضاف الفقرة التالية الى المادة الخامسة والعشرين ويكون تسلسلها الثالثة اما الفقرة الثالثة فيها فيصبح تسلسلها(٤). واتە ئەم هەموارە کە هاتووە بووەتە برگە(٣) برگەکانی تری مادە (٢٥) هەر وەکو خۆی ماوەتەوە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئەوی تر وەکو خۆی ماوەتەوە. سوپاس کاک محەممەد حەسەن. وابزانم روونە، کاکەڕەش فەرموو.

بەڕێز کاکەڕەش محەممەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئەوەی لە مادەکەدا هاتووە مافی داوەتە هاوولاتیان و فەرمانگە رەسمی و نیمچە رەسمیەکان (والدوائر الرسمية و شبه الرسمية)، لیژنەی خزمەتگوزاری وای بۆ دەچن کە ئەو ئیعتباری بۆ هەموو فەرمانگەیەک کردووە دەسەڵاتی بەڕێوەبردنیش بەشێکە لەو فەرمانگانە، لەبەر ئەوە پێویست نییە ئەو مافەی بدرێتێ، کەچی ئەو برگەی زیاد کراوە لەسەر ئەو بنچینەیە کە بڕیارەکە لە ئەنجوومەنی شارەوانییەوە دەردەچێ بۆ هەمواركردنی تەصامیم، ئەو شتانە دەنێردرێتە دەسەڵاتی بەڕێوەبردن کە ئێمە مافی دەسەڵاتی بەڕێوەبردنمان کەم کردۆتەوە، خەڵکی فەرمانگەی تر مافی (٦٠) رۆژی هەیە قسەی لێ بکات، بەڵام لێرە مافەکەی کەم کراوەتەوە بۆ(١٥) رۆژ، ئەگەر رای خۆی لەسەر بدات، ئەوەش بابەتەکەی بۆ پەلەکردنە بۆ ئەوەی خەڵک ئیشوکاری نەوەستێت، بۆ ئەوەی وەزارەتی شارەوانی رای دەسەڵاتی بەڕێوەبردن لەو بابەتە بزانێ چییە؟ بۆ ئەوەی بتوانێ بەشی بکات بەو شێوەیەی بیروڕای هەموو لایەک بێ، کەچی ئەو مافە لێرەدا لە دەسەڵاتی بەڕێوەبردن کەم کراوەتەوە بە(١٥)، بەرای ئێمە(٦٠) رۆژە. لە بنەڕەتی مادەکەدا هەر وەکو خۆی ماوەتەوە، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

با ئەم کێشەیە روون بێتەوە، ئینجا ئێمە گفتوگۆی لەسەر بکەین.

بەڕێز مەلا هادی خضر کوێخا:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئەو دەقەی کەوا لیژنەی یاسا دەڵێن دەستی لێ نەدراوە، بەڵێ دەستی لێ دراوەو گۆڕاوە، ئەوەش دەقە ئەصڵیەکەیە کە بۆ بەڕێزتانی دەخوێنمەوە.

تكون قرارات المجلس التي تتعلق بإعداد التصاميم الاساسية والتفصيلية وتعديلها و الغائها وتقسيم المدينة الى مناطق عمرانية وسكنية و تجارية وصناعية خاضعة للإعتراض من قبل السلطة الأدارية خلال خمسة عشر يوماً من تأريخ وصولها إليها وترفع الاعتراضات الى

والوزارة للبت فيها.
ئەو دەسەلاتی لە فەرمانگەکان وکەسایەتی پەوەندیدارو هاوولاتی وەرگرتوتەوە تەنیا مافی رەخنەگرتنی داوەتە دەسەلاتی بەرێوەبردن، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کاک مەلا هادی ئەگەر مۆڵەت هەبێ کاک محەمەد حەسەن روونی کردەوەو گوتی ئەوەی کە ئێوە رەخنەتان لەسەری کردووە وەکو خۆی ماوەتەوە، ئەو رای وایە.

بەڕێز محەمەد حەسەن باڵەتە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

کاک مەلا هادی دەقی هەموارەکە دەخوێنێ کە نووسراوە(٢) بەلام (المادة السابعة) با لێرەوە بخوێنێتەوە.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

بەڵێ مادەی حەوت چی لی دێت دوای ئەم دەستەواژەیە؟

بەڕێز محەمەد حەسەن باڵەتە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

مادەی حەوت ئێمە چیمان لێ کردووە (تضاف الفقرة التالية الى المادة الخامسة والعشرين)، واتە مادەی(٢٥) لە بنچینەی یاساکەدا سێ برگەیە، ئێستا بووە بە(٤)برگە.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

واتە ئێوە برگەیەکتان زیاد کردووە، دەسەلاتتان داوە بە دەسەلاتی بەرێوەبردن بۆ رەخنە گرتن.

بەڕێز محەمەد حەسەن باڵەتە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەڵێ ئەو سێ برگەیە وەکو خۆی مایەوە دەستمان لێ نەداوە.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کامەیان گفتوگۆ بکرێ؟ فەرموو مەلا هادی.

بەڕێز مەلا هادی خضر کوێخا:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەو برگەی زیادمان کردووە لە باتی برگەیەکی تریان رەش کردۆتەوە، چونکە برگەی بنچینەییەکە دەڵێ (تکون قرارات المجلس المتعلقة بالتصاميم الاساسية والتفصيلية وتعديلها وإلغائها وتقسم المدينة) لێرەش هەمان شت(على المجلس ان يعلن بالطرق المتيسرة التصاميم الاساسية المعدة من قبل التخطيط العمراني لاطلاع المواطنين وذوي العلاقة والدوائر وغيرها خلال مدة ستون يوماً) لێرە ئەوەی هێناویەتیەوە لە جیاتی ئەوەیە (تكون قرارات المجلس التي تتعلق بأعداد التصاميم)، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

مۆڵەت بدە مامۆستا بابزانین، فەرموو کاکەڕەش تکایە هەندێ بەوردی روونی بکەوە.

بەڕێز کاکەڕەش محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێستا فەرمووی برگە لە جیاتی برگە دانراوە، ئێمە دەڵێین (تعدل المادة الخامسة والعشرين ويكون تسلسل الفقرة الاخيرة الرابعة) یەعنی مادە(٢٥) سێ برگەیە برگەی أولی (أ).

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

وەکو خۆی ماوەتەوە.

بەڕێز کاکەڕەش محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

٢- (ب) علی المجلس دراسة اعتراضات) وەکو خۆی ماوە ٣- (تكون التصاميم نافذة المفعول من تأريخ مصادقة الوزير عليها) وەکو خۆی ماوەتەوە ٤- دەڵێین ئەو بریارانە رەچاو بکرێن.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەو بریارانە رەچاو بکرێ بە رای من روونە، کاک سەعید یەعقوبی فەرموو.

بەڕێز محەمەد سەعید ئەحمەد یەعقوبی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

لە یاسای ژمارە(٦) ی ساڵی(٩٣) لە مادە(٢٥) برگە(١)دا لە کاتی دەرچوونی بریاری ئەنجومەنی شارەوانی لە بارەی رەنگ ریژی دەڵێ فەرمانگەی تر یان هاوولاتیان لە ماوەی(٦٠) رۆژ یان(٣٠) رۆژ مافی رەخنەیان هەیە، باشە وشەی (دوائر) لێرە کە بە رەهایی هاتووە، ئایا دەسەلاتی بەڕێوەبردن ناگرێتەوە؟ ئەگەر دەی گرێتەوە، زیادەی ئەو برگەیە پێویست ناکات، چونکە لە برگەیەکی سەرەوە هاتووە دەڵێ (للدوائر وذوي العلاقة حق الاعتراض) باشە ئەگەر سورن لەسەر ئەوەی کە زیادەی لە هەموارەکە بکرێت لەو حاڵەتەشدا رەخنەیەکم هەیە، دەڵێ بۆ هاوولاتی وفەرمانگەکان لە ماوەی(٣٠) رۆژ یان(٦٠) رۆژ مافی رەخنە گرتنیان هەیە، کەچی ئەو برگەیە مافی رەخنە گرتنی دابێتە دەسەلاتی بەڕێوەبردن لە ماوەی(١٥) رۆژ لەو حاڵەتەدا با ماوەکان بکرێنە یەک، چونکە معقول نییە هەندێ فەرمانگە لە ماوەی(٦٠) رۆژ و(٣٠) رۆژ مافی رەخنە گرتنی هەبێ، دەسەلاتی بەڕێوەبردن لە ماوەی(١٥) رۆژ ئەو مافەی هەبێ، پێم وایە دەسەلاتی بەڕێوەبردنیش فەرمانگەیەکە وەکو فەرمانگەکانی تر کە مافی داوەتێ لە ماوەی(٣٠) یان(٦٠) رۆژ رەخنە بگرێت بۆیە من پێشنیار دەکەم ئەو برگەیە زیاد نەکرێتە سەر ئەسڵی مادەکەوە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

تکایە تەنها ئەوانە قسە بکەن کە ناونووس کراون، لەمەو دوا بەمەوە پابەند بن.

بەڕێز د. قاسم محەمەد قاسم:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من نادیاریەک لەو مادەیە دەبینم، جا نازانم هەر بەنسبەت منەوە نادیارە یان هەر نادیارە، حەز دەکەم لیژنەی یاسا بۆمان روون بکاتەوە، سوپاس.

بەڕیز سەرۆکی ئەنجومەن:

مۆڵەت بدەن من حەز دەکەم روونی بکەمەوە. ئەم پێشنیارە ئەوەی ئێمە تێگەیشتوین لە راڤەی برادەران ئەوەی کە خوێندرایەوە یەک زیادە کراوە، ئەو زیادەیەش برگەیەکە زیادکراوەتە سەر ئەو مادەیە. ئەو برگەیەش دەسەلاتی داوەتە دەسەلاتی بەڕێوەبردن کە لەو ماوەی دیاری کراوە مافی رەخنەی هەیە، لەسەر ئەوەی کە باسی کراوە کە ماوەی(١٥) رۆژ رەخنەی خۆی بگرێ و بگاتە دەستی وەزیر بۆ ئەوەی وەزیر بریاری لەسەر بدات. تەنها ئەم برگەیە زیاد کراوە باقی تری برگەکانی ئەو مادەیە وەکو خۆی ماوەتەوە. ئێوە گفتوگۆی ئەو برگەیە بکەن پێویستە یان پێویست نییە؟ بۆ ئەوەی زیاد نەرۆین لە بابەتەکە.

بەڕێز د. قاسم محەمەد قاسم:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ببوورە جەنابی سەرۆک، پرسیاری من ئەوەیە، ئەگەر هاتوو ئەنجوومەنی شارەوانیی بریاری دەرکرد بۆ رەنگ رێژی سەرەکی و دەسەلاتی بەڕێوەبردن رەتی کردەوە، ئایا وەزارەت بریاری کامیان پەسەند دەکات، پشتگیری دەسەلاتی بەڕێوەبردن دەکات یان ئەنجوومەنی شارەوانی، سوپاس.

بەڕیز سەرۆکی ئەنجوومەن:

حەز دەکەم ئەگەر یاسا دەقێکی نەبێ ئیجباری خەڵک بکات ئەو مافی رەخنەی هەیە، رەخنەی قبووڵ ئەکرێت یان قبووڵ ناکرێت (وللوزير البت في الموضوع) واتە هیچ دەقێک نییە ئیجباری بکات، وەزیر ئەبێ بەقسەی دەسەلاتی بەڕێوەبردن بکات(وللوزير البت في الامر سلبا أو ايجابا)، بەو یاساوانەی کە هاتووە، با من شتێکی تر روون بکەمەوە، بۆ نموونە ئێستاکە ئەیانەوێت نەخشەی شاری هەولێر بگۆڕن، گریمان ئەنجوومەنی شارەوانی دانیشتن و ویستیان ئەو کارە بکەن، خۆ پرۆژەیەکی وا هەبوو ئەگەر لە بیرتان بێ. پارێزگار وقائمقامی مەرکەز دەشێن هیچ رەئیەکیان نەبێت؟ شارەکە هەموو بگۆدرێت و تێک بدرێت؟ کە ئەوان بەرپرسی راستەوخۆی شارەکەن رەئیان نەبێ لە مەسەلەکەدا، مافیان نەبێ بڵێن بابە ئەمە وا لێ بکرێت ئەوەش وا لێ بکرێت، وابزانم ئەو مادەیە تەنها مافێکە دراوە بە دەسەلاتی بەڕێوەبردن جا بەڕێوەبەری ناحیەیە، قائمقامە مافێکی رەخنەگرتنی هەبێت بە موحەددەدی وەکو باسیان کرد برادەرانی لیژنەی یاسا. مادەکانی تر وەکو خۆی ماونەتەوە، لێرەدا کێشەیەک هەیە لیژنەی خزمەتگوزرای سوورە دەڵێ نەماوەتەوە یان گۆڕدراوە، ئەوە دوایی با ئەم برادەرانە گفتوگۆیەکە تەواوکەن.

بەڕێز حەمید سەلیم میران:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

بە رای من ئەم بڕگەیەی كە هاتووە نەبێت چاكترە، پاساویشم بۆ لادانی ئەو بڕگەیە بۆ بەڕێزتان دەیخەمە روو. لە بنەڕەتی یاسایەكە كە هاتووە چ هاوولاتی چ فەرمانگەی حكومی چ كەسایەتی مەعنەوی وغەیری مەعنەوی مافی هەیە كەوا رەخنە بگرێت لەو بڕیارانەی كەوا ئەنجومەنی شارەوانی دەری دەكات، بەلایەنی نەخشەی فراوانی با بڵێین نەخشەی شار ئەمە كە رەخنە ئەگرێت، بڵێین هاوولاتیەك خانوەكەی بەر شەقامێك ئەكەوێت كە بەوێ تێپەڕ دەبێ، مافی هەیە رەخنە بگرێت، ئەم رەخنانە هەمووی لە ماوەی دیاركراودا كە دانراوە لە ئەسڵی یاساكە ئەڕواتە لای ئەنجومەنی شارەوانی لەوێش بۆ وەزارەت دەڕوات، علی اساس ئەم رەخنانە هاتووە، باشە ئەم مافە ئەدەن بە دەسەلاتی بەڕێوەبردن لە پاش ئەوەی هاوولاتیان رەخنەیان گرت ورەخنەكەیان قبووڵ كرا یان نەكرا دەسەلاتی بەڕێوەبردن مافی هەبێت جارێكی كە رەخنە بگرێتەوە، لەو رەخنانە قبووڵ كراوە یان نەكراوە وئەو هاوولاتیانە ئەو لایەنانەی تر پێنازانێتەوە لەچ لایەك ئەو مافە فەوتێندرا؟ بە رای من ئەو بڕگەیە زیاد نەكرێ پارێزگاش وەكو فەرمانگەیەك لە فەرمانگەكانی تر هەمان مافی هەیە لە(٦٠) رۆژی یەكەمدا رای خۆی راگەیەنێ وداوای گۆڕینێ بكات، سوپاس.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

واتە جەنابت داوای هەڵوەشاندنەوەی ئەو هەموارە دەكەی، باشە سوپاس، كاك جوهر شاواز فەرموو.

بەڕێز جوهر ئەحمەد شاواز:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

ئێمە پێشنیارەكەمان دیاریكراو بوو بەلام كاك مەلا هادی تۆزێ درێژی كردەوە، مادەی(٢٥) زۆر بەرێك وپێكی هاتووە، واتە هیچ پێویست ناكات هیچ بڕگەیەك زیادە بكرێت، مافی رەخنەگرتنی داوەتە هەموو فەرمانگەیەك وهاوولاتی و لە بڕگەی(٢)و(ب)ش هەمان شێوە هاتووە ئەوانی تریش گشتیی رێك وپێكە، واتە هیچ پێویست ناكا ئەو بڕگەیە زیادە بكرێ، واتە پێشنیارەكەمان دیاریكراوە كە زیادە نەكرێت، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

واتە ئێوە لەگەڵ زیادە كردنی ئەو بڕگەیە نین. فەرموو كاك ئیدریس.

بەڕێز ئیدریس هادی سالح/ وەزیری پیشەسازی:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

لێرە زۆر روونە كە ئەو مادەیە مادەیەكی زیادە، سەبارەت بە كاك مەلا هادی ئێمە تەئكید دەكەینەوە بڕگەكانی وەكو خۆی ماونەتەوە، ئەو شتەی كە ئەمان پێشنیاریان كردووە هەمووی تێدایە، واتە شتێكی تازەی تێدا نییە ئەمە یەك، دووەم دەسەلاتی بەڕێوەبردن كە لە بڕگەكانی

پێشی دا هاتووه دەوری دراوەتێ مافی خۆیەتی کە رەخنە بگرێ لەسەر رەنگ رێژی هەر شتەکی یان ئامادەکردنی رەنگ رێژی تەفصیلی یان هەموارکراو بێت، بۆ نموونە ئێستاکە ئەو رەنگ رێژیە لە ئەنجوومەنی شارەوانی هاتووە ئەوان دەیانەوی شەقامێک لە شوێنێکی نیشتەجێ دا بیکەنە شتێکی بازرگانی، دەسەلاتی بەرێوەبردن مافی خۆیەتی بلێ ئەوە بۆ شوێنی بازرگانی بەکەلک نایەت، لەبەر ئەو هۆیانە یەک ودوو سێ، ئەو کاتە وەزیر کە دەگەرێتەوە لای لێ دەتۆژێتەوەو دەبینێ فعلا ئەو شتە وایە دووبارە چاوی پێدەخشێنێتەوە. یان ناوچەیەکی کشتوکالی هەیە دەیانەوێت پرۆژەیەکی پیشەسازیی لێ بکەن، دەسەلاتی بەرێوەبردن دەلێ ناوچەی پیشەسازی بەو شێوەیە دەبێ لە فلان جێ بێ. مەرج نییە ئەو رەنگ رێژییەی ئەوان دایدەنێن کە قابیل نەبێ بۆ رەخنە، ئەوە مەسەلەیەکی فەردی نییە کەسێک خانوەکەی بەر شەقامێک دەکەوێت رەخنە دەگرێت کەسانی پەیوەندیدار(٦٠) رۆژیان داوەتێ ئەو شتە پاش تۆژینەوە کۆتایی پێ هاتووە.

بەرێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

(٣٠) رۆژەکەش تەنها بۆ پەلەکردنی بە هاناوە هاتنە.

بەرێز ئیدریس هادی سالح/ وەزیری پیشەسازیی:

بەرێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بەلێ ئەوەشی تێدایە، بەلێ ئەو(١٥)رۆژەی رەخنەگرتنە بۆ ئەوەیە ماوەیەکی زیاتر دوانەخرێ بۆ ئەوەی کردارەکە بەخێرایی بڕواتە پێش، واتە ئەوە هەر لەبەر ئەوەیە مانەوەشی.هیچ خراپیەکی تێدا نییە، بەپێچەوانەوە شتێکی زیادە هێزێکی دەداتە ئەو تەصمیمانە تا بەزووترین کات جێبەجێ بکرێت، زۆر سوپاس.

بەرێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

سوپاس بۆ کاک ئیدریس. کاک ئیبراهیم سەعید فەرموو

بەرێز ئیبراهیم سەعید محەمەد:

بەرێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

تقریبا هەموو شتێ تەواو بووە تەنها دەمێنێتەوە ئەو(١٥) رۆژە لەچوارچێوەی(٦٠)رۆژەکەوەیە یان دوای (٦٠) رۆژەکە کە دەسەلاتی بەرێوەبردن رەخنە دەگرێت؟ دوایی کە رەخنەی هاوولاتیان هەمووی تەواو دەکات، ئینجا دێ ئەو دەست پێ دەکات؟ یان لەچوارچێوەی ئەو(٦٠) رۆژەدایە کە لەسەر خەلکیش دابەشی دەکات؟ سوپاس.

بەرێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئەوەی من لەدەقەکە تێ بگەم، دوایی برادەرانی لیژنەی یاسا لەوانەیە ئەوە باشتر روون بکەنەوە، لەو ساتەی بە دەستی ئەگات، ئینجا مەعقول نییە ئەو ساتەی ئەگات بەدەستی، بەدەستی هاوولاتیان بگات. مانای ئەوەیە لەو رۆژەوەیە کە رەنگ رێژییەکە رادەگەیەندرێ، مانای وایە دەسەلاتی بەرێوەبردن کەمتر لە(١٥) رۆژ مافیان هەیە، ئەویش وابزانم وەکو برادەران باسیان کرد

بۆ ئاسان کردنی ئیشەکەیە بۆ ئەوەی بەزوویی بڕوات تا پڕۆژەکە دوانەکەوێت. لەگەڵ ئەوەدا هاوولاتیان وفەرمانگەکانی تر(٦٠) رۆژیان هەیە. وابزانم برادەران رەئی خۆیان بە درێژی دەربڕی. ئێستاش لیژنەی یاسا ئەگەر کەرەم کات رونکردنەوەیەکمان بۆ بکەن، فەرمووکاکەڕەش.

بەڕێز کاکەڕەش محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕیز سەرۆکی ئەنجوومەن.

برادەران وای بۆ دەچن کە بابەتەکە تەنیا بابەتێکی تایبەتمەندە کە ئەنجوومەنی شارەوانی ئەگەر پەیوەندی بە تەصامیمەوە بوو بڕیار بدا وبنێردرێتە دەسەلاتی بەڕێوەبردن بۆ ئەوەی بیبینی و بۆچوونی خۆی لەسەر بنووسێ، واتە وەکو فەرمانگەکانی تر مامەڵەی لەگەڵدا نەکرێت. شتێک هەیە بڕیاری ئەنجوومەنی شارەوانی دەچێتە دەسەلاتی بەڕێوەبردن رەئی خۆی لەسەر دەدات لەماوەی(١٥)دا رۆژ وەکو جەنابی سەرۆک فەرمووی لە مێژووی گەیشتنە وێ، کە وارید دەکرێت لە فەرمانگەکەی وێندەر هەتا(١٥) رۆژ ئەبێ وەلامی بداتەوە، ئەگەر وەلامی نەداتەوە مافەکەی دەسوتێ، احتفاظ بە(٦٠) رۆژەکەی ناکات، چونکە ئەوە هەمواری(٦٠) رۆژەکەیە سەبارەت بە دەسەلاتی بەڕێوەبردن لە ماوەی(١٥) رۆژدا ئەبێ وەلامی بداتەوە بەلام بەبۆچوونی من نازانم چ زەرەرێکی هەیە ئەگەر ئاگاداریەکی دەسەلاتی بەڕێوەبردن بکرێتەوە، لەلایەنی یاسایی؟ دووەم برادەران تەصامیمی بنچینەیی تێ دەگەن، بەرەئی من وای بۆ دەچم برادەرانی ئەندازیاریش پشتگیریم دەکەن گۆڕینی تەصامیمی بنچینەیی کۆمەلایەتی و سیاسیەو ئەمنییە. لە هەمان کاتدا هەموویەتی، تەنانەت ئابووریشە لەوانەیە کاک جەمیل پشتگیریمان بکات بە اعتبار پارەی دەوێ دەبێ ئەوانە هەمووی لەبەرچاو بگیرێت، ئەوجا بۆیە زۆر پێویستە ئەو بڕیارە بچێتە دەسەلاتی بەڕێوەبردن ورەئی خۆی لەسەر بدات، مادەم رای کۆتاییش بۆ وەزیرە لە هەموو حاڵەتێکدا نازانم بە بۆچوونی من هیچ زەرەرێک لە مادەکەدا نییە، زۆر سوپاس.

بەڕیز سەرۆکی ئەنجوومەن:

کاک فەرسەت روونکردنەوەیەکی هەیە بابفەرموێ.

بەڕێز فەرسەت ئەحمەد عەبدوللا/سکرتێری ئەنجوومەن:

بەڕیز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بەمۆڵەتی لیژنەی یاسا ولەگەڵ ئەوەی بۆ خۆیان روون کردنەوەیەکی باشیان کرد بەلام وا دیارە بۆ برادەران جۆرە نادیارییەک هەیە جیاوازی سەرەکی نێوان ئەو برگەو مادەی بنەڕەتی دوو جیاوازیە من حەز دەکەم برادەران ئاگادار بن، یەک ناوی دەسەلاتی بەڕێوەبردن، بە راشکاوی لە مادەی کۆندا نەهاتووە ناوی فەرمانگە هاتووە ئەو دەستەواژەیە دەسەلاتی بەڕێوەبردنیش دەگرێتەوە، لێرە لە هەموارەکەدا ناوەکە ضمنا هاتووە، بە راشکاوی چەسپی سەر ناوی دەسەلاتی بەڕێوەبردنیان کردووە ئەوە جیاوازی یەکەمە. دووەم ئەوەیە مافی دەسەلاتی بەڕێوەبردن کەم کراوەتەوە لە(٦٠)

ڕۆژ بۆ(١٥)ڕۆژ دەسەڵاتی بەڕێوەبردن لەگەڵ زاراوەی فەرمانگەکان مافی(٦٠) ڕۆژیان هەبووە، خاوەن ڕەخنەکان ئێستا مافیان بوو بە(١٥) ڕۆژ بەرەئی من شتەکە روونە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

بەڵێ زۆر سوپاستان دەکەین ئەگەر کاک فرەنسۆ شتێکی هەبێ... بابفەرموێ.

بەڕێز فرەنسۆ تۆما هەریری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من دوای قسەکانی کاکەڕەش هیچم نییە تەنیا پرسیارم ئەوەیە، ئایا چ زەرەرێک هەیە ئەگەر ئەمە هەبێ؟ حەز دەکەم کەسێ هەبێ بڵێ زەرەرەکەی ئەوەیە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

تەنیا زەرەرەکەی ئەوەیە لەوانەیە برادەران وا بۆی دەچن مادەم فەرمانگە تایبەتەکان وفەرمانگەی تر و هاوولاتیان بەگشتی هاتووە، مانای وایە دووبارەیە لە کاتێکدا ئەو روونکردنەوەی برادەرانی لیژنەی یاساو ئەوەی کاک فەرسەت کردی تەنها بۆ تەئکید بووە، لە بیریش نەکەن یاسا لە هەموو دونیادا تا هەتایە نییەو بۆ قۆناغێکی دیاری کراوە، هەموو قۆناغێکی دیاریکراویش بۆچوون ومەرجی خۆی هەیە، لەوانەیە قۆناغێکی تر دابێ لەبنەڕەتیدا پێویستمان بەم دەقە هەر نەبێ، بارودۆخ بۆ بارێکی تر بچێ، چونکە وەکو ئێستاکە کە برادەران باسیان کرد مسائیلی تەکنیکی هەیە لەوانەیە زۆر کەس ئاگادار نەبێ، مەسائیلی رووکەشی هەیە، مەسائیلی مێژوویی هەیە. ئێستاکە لەوانەیە بۆچوونی هەندێ برادەر لەمەڕ قەڵا جیاوازی لەگەڵ بۆچوونی برادەرێکی تردا هەبێ، باشە ئێمە لە بارێکی تایبەتدمەند مەسائیلی ئەمنی هەیە وهەموو دونیاش ئەوە ئەزانن مەسائیلی ئەمنی عادەتەن دەسەڵاتی بەڕێوەبردن لە ناحیەو قەزاو پارێزگاکان راستەوخۆ بەرپرسن لەو مەسائیلانە، لەوانەیە تەصمیمێک یاخود هەندێک پرۆژە بکرێ لایەنی ئەمنی تێدا بێ ئەمڕۆ ئێمە سوودی لێ وەرنەگرین لە بەرژەوندا نەبێ بەڵام لەوانەیە سبەی ئەو بارودۆخە بگۆڕێت لە بەرژەوەندی دا بێ، بۆیە لە راستیدا ئەگەر بۆچوونی برادەران بەو شێوەیە بێ چ کێشەیەکی وا دروست ناکات، بەپێچەوانەوە وەکو کاک فەرسەت وتی ماوەکەش کەم کراوەتەوە لە(٦٠) بۆ (١٥) ڕۆژ، کاک محەمەد حەسەن دوایین کەسە بۆ ئاخافتن پاشان گفتوگۆی بابەتەکە کۆتایی پێ دەهێنین وئەیخەینە دەنگدانەوە، فەرموو کاک محەمەد.

بەڕێز محەمەد حەسەن باڵەتە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمە دێین دوو دەق دەخوێنینەوە برگەی(أ) یان برگەی(١) لە مادە(٢٥)ی یاسای ژمارە(٦) دەڵێت (على المجلس ان يعلن بالطرق المتيسرة التصاميم الاساسية المعدة من قبل التخطيط العمراني لاطلاع المواطنين وذوي العلاقة الى آخرا لمادة من خلال مدة (٦٠) ڕۆژ، دێینە سەر مادە زیادەکە(تكون قرارات المجلس التي تتعلق باعداد التصاميم الاساسية والتفصيلية وتعديلها

والغائها) ئەو هەمواركردن وهەڵوەشاندنەوە لە بنەڕەتی مادەکەدا هاتووە نەهاتووە ئەوە پەیوەستە بە هەمواركردن وهەڵوەشاندنەوەی تەصمیم لە بنەڕەتی مادەدا نەهاتووە، ئەو هەمواركردن وهەڵوەشاندنەوە لە زیادە هاتووە (بتعديل التصميم بالاساس والغاء التصميم الاساسي) ئەو مادەیە بۆ ئەم دوو بڕگەیە هاتووە لەماوەی(١٥) ڕۆژ دەسەڵاتی بەڕێوەبردن مافی هەیە لەبەر ئەوە پەلە لەکارەکە بکرێت، هەڵوەشاندن وهەمواركردنەکە بۆ ئەوە هاتووە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

برادەرانی لیژنەی یاسا وابزانم لەو ڕەئیەن کە ئەو بڕگەیە زیادە کراوە پەیوەندی بە بڕگەکانی ترەوە نییە، لەبڕگەکانی تردا ئەو مافانە دەستەبەر کراوە بەمافی خەڵکیشەوە، فەرموو مەلاهادی.

بەڕێز مەلا هادی خضر کوێخا:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

برادەرانی لیژنەی یاسا بڕگەی(١) کیان کردۆتە بڕگەی(٣) مافی هاوولاتیان و خەڵکانی پیوەندیدار سوتا، لێرە هیچ هاوولاتیەک یان کەسانێکی پەیوەندیدار مافی نەما ڕەخنە بگرێ، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

تکایە جارێ مۆڵەت بدە، کاکەڕەش ئەگەر زەحمەت نەبێ مادەکە هەمووی بخوێنەوە بەو هەمواركردنەشەوەو یەک لەدوای یەک، تکایە هەموو ئەندامانی پەرلەمان گوێ بگرن بایەک لای بکەینەوە.

بەڕێز کاکەڕەش محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ثانياً: وظائف المجلس: المادة الخامسة والعشرون:

١-أ- على المجلس ان يعلن بالطرق المتيسرة التصاميم الاساسية المعدة من قبل التخطيط العمراني لاطلاع المواطنين وذوي العلاقة والدوائر وغيرها عليها خلال مدة ستون يوماً من تأريخ الاعلان وتقبل الاعتراضات والاقتراحات التي تقدم بشأنها خلال المدة المذكورة الى المجلس.

ب- اما بالنسبة للتصاميم التفصيلية والمعدلة والافرازات فتعلن لمدة ثلاثون يوماً وباتباع نفس الطرق الواردة في الفقرة (أ) اعلاه.

فقرة(٢) على المجلس دراسة الاعتراضات والاقتراحات المقدمة ان وجدت وفي حالة رفضها أو قبولها يجب ان يعزز القرار بأسباب معقولة وفي كل الاحوال يرفع المجلس هذه التصاميم مع الاعتراضات والاقتراحات المقبولة والمرفوضة الى مديرية التخطيط العمراني خلال أسبوع من إنتهاء الاعلان بتعديل التصميم على ضوئها أو إقرارها.

٣- تكون قرارات المجلس التي تتعلق باعداد التصاميم...

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەمە زیادەکەیە؟

بەڕێز کاکەڕەش محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەڵێ ئەوە زیادەکەیە، بڕگە(٣)یە: تکون قرارات المجلس التي تتعلق باعداد التصاميم الاساسية والتفصيلية وتعديلها والغائها وتقسيم المدينة الى مناطق سكنية وتجارية وصناعية.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

(عمرانية) یان (سكنية)؟

بەڕێز کاکەڕەش محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەڵێ عمرانیەکە نەهاتووە لە چاپەکە جێی بەتاڵ ماوەتەوە..

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

جا بخوێنەوە وەکو خۆی چۆنی ئەخوێنیتەوە با بزانین.

بەڕێز کاکەڕەش محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

(مناطق عمرانية وسكنية) خۆی (عمرانية) خاڵ (سكنية، تجارية، صناعية) چونکە (عمرانية) ئەو سێیە دەگرێتەوە(سكنية، تجارية، صناعية خاضعة للاعتراض من قبل السلطة الادارية خلال خمسة عشر يوماً ومن تأريخ وصولها اليها وترفع الاعتراضات الى الوزارة للبت فيها).

٤- تكون التصاميم نافذة المفعول من تأريخ مصادقة الوزير عليها.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

جا لێرە من دیسان تەئکید دەکەمەوە ئەو خاڵەی(١)و(٢)روونە لەو مەسائیلانەی کە ئێستا گفتوگۆی دەکەین چ ڕەخنەیەک لەسەر بڕگەی چوار هەیە جگە لەو(١٥) ڕۆژە کە بۆ ڕەخنە داندراوە؟ چ کێشەیەکی تر هەیە لەو بابەتە کەس دەیەوێ قسەبکات؟ کاک سەفەر، کاک مامەند ئاغا، کاک سەعید یەعقوبی، کاک سیروان کاکەیی، کاک سەفەر فەرموو.

بەڕێز سەفەر محەمەد حسێن دۆسکی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

هەتا ئێستا باش تێ نەگەیشتووین تۆ لەگەڵ کاک محەمەد روونت کردەوە، باسی هەموارکردن کرا، هەموار لە بنچینەی مادەکەدا هەیە، هەموار لە چێوە(تعديلها والغائها وتقيسم المدينة الى مناطق سكنية وتجارية وصناعية) ئەوە هەمووی زیادەیە. لە دواتر وای تێگەیشتین کە ئەو بڕگە زیادەیە بنەڕەتی مادەشی هەمواری کردووە، هەموارو هەڵوەشاندنەوەو بەش کردن ئەوە هەمووی لە مادەی بنەڕەتیدا هاتووە.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

داواکاریت چییە ئێستا کاک سەفەر؟

بەڕێز سەفەر محەمەد حسێن:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

روونکردنەوە، ئێستا هاودژی هەیە لە مەسەلەکەدا، ئەو بڕگەیە زیادەیە.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

هاودژیەکە چییە ؟

بەڕێز سەفەر محەمەد حسێن:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئەو بڕگەی تازە کە مەلا هادی گوتی، مافی رەخنەی هاوولاتیان نە لەهەموارکردن و نەلە هەڵوەشاندنەوەدا نەما.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئەگەر مۆڵەت بدەن ئەمە پەیوەستە بە هەندێ لایەنی تەکنیکی و نەخشەی عمرانی و شتی ترەوە، واتە تەصمیمی شتێ ئەکرێت یان هەموار ئەکرێت یان هەڵدەوەشێندرێتەوە لەمە زیاتر هەیە؟ باشە ئەمە لە بڕگە(١)و(٢)ی مادە(٢٥) نەهاتووە، ئەوەی من دەی بینم لە(ب) سەبارەت بە (للتصاميم التفصيلية والمعدلة) هەموار واتە چی؟ هەموارە یان زیادەیەکی ترە یان هەڵوەشاندنەوەیە؟

بەڕێز سەفەر محەمەد حسێن:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

هەموار هەڵوەشاندنەوە ناگرێتەوە.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

واتە ئێستا ئەگەر بمانەوێت پارچە زەویەک هەموارکەین چی لێ ئەکەین؟ یا تۆزێکی لێ ئەبڕین یان تۆزێ ئەدەین بە دەمیەوە، زیاتر هەیە؟

بەڕێز سەفەر محەمەد حسێن:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

(الغائها ـ مناطق تجارية وصناعية) ئەو بڕگەیە لابدرێ.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئەگەر لاماندا چی لێ بکەین، شتێ نەخەینە جێگای؟

بەڕێز سەفەر محەمەد حسێن:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بەڵێ گرنگ ناوەڕۆکە لە مادە، تۆ ناوچەیەکی بازرگانی بکەیە پیشەسازی یان پیشەسازی بکەیە

بازرگانی ئەوە زۆر گرنگە لەبەر ئەوە....

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەمە هەموارکردن نییە، واتە ئەمە چییە؟

بەڕێز سەفەر محەمەد حسێن دۆسکی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەتوانی هەمواری بکەی وئەتوانی هەڵیشی بوەشێنیتەوە، واتە بازرگانی بکەیە عادی، کشتوکاڵی بکەیە عادی وەهەروەها، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کاک مامەند ئاغا فەرموو.

بەڕێز مامەند محەمەد ئەمین بابەکر:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

سەبارەت بە کاک مەلا هادی نازانم بۆ وا لە بابەتەکە گەیشتووە، ئێمە وەکو لیژنەی کارگوزاری نەمان گوتووە مادە هەموار بووە، یان مادە گۆڕاوە وەکو لیژنەی یاسایی دەڵێ زیادەی مادە کراوە واقعی وایە ئەو مادەیە زیادە کراوەتە سەر ئەو مادانەوە، لە واقع دا ئەگەر زیادەکەش نەکرێت هەمان دەسەڵات وهەمان توانایان هەیە.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

(٦٠) رۆژیشە؟

بەڕێز مامەند محەمەد ئەمین بابەکر:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

(٦٠) رۆژیشە ئەگەر نەشکرا بایە، بەڵام کردنەکەی تەئکیدە بۆ ئەوەی کە دەسەڵاتی بەڕێوەبردن بەدڵنیایی ئەو شتەیان بدرێتێ جا ئەگەر ببێ هەر باشەو ئەگەر نەشبێ هەر باشە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کاک سەعید یەعقوبی با بفەرمووێ.

بەڕێز محەمەد سەعید ئەحمەد یەعقوبی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

سەبارەت بەو پانزە رۆژەی کە هاتووە کە داوا کراوە هەموار بکرێت سەبارەت بە تەصامیمی بنەڕەتی دەڵێ مافی رەخنە هەیە بۆ فەرمانگەو بۆ خەڵک لە ماوەی(٦٠) رۆژدا بۆ تەصمیمی تەفصیلی، مافی رەخنە هەیە لە ماوەی(٣٠) رۆژ بۆ فەرمانگەو بۆ کەسانی پەیوەندیدار، فەرمانگەکان دەسەڵاتی بەڕێوەبردن دەگرێتەوە، باشە مەعقولە دەسەڵاتی بەڕێوەبردن لە برگە(١) لە مادە(٢٥) لە ماوەی(٦٠) رۆژدا مافی رەخنەی هەبێت، لە برگە(٢) لەو ماوەیە سنووورداری کەین، لە ماوەی(١٥) رۆژەکە؟ مادەیەکی یاسای کە دادەڕێژرێ پێویست وایە هاودژی تێدا نەبێت

پابەندی تێدا هەبێت، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

واتە جەنابت ڕەخنەت لە (١٥)ڕۆژەکە هەیە؟

بەڕێز محەمەد سەعید ئەحمەد یەعقوبی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەڵێ، خۆی(٦٠) ڕۆژ و(٣٠) ڕۆژ بوو، (٦٠)ڕۆژ بۆ بنەڕەتییە، (٣٠) ڕۆژ بۆ تەفصیلیە، لێرە سنوورداری کردووە بە(١٥) ڕۆژ، واتە پێویست وایە یان(٣٠) بێت یان(٦٠) بێت چونکە لەسەرەوە هاتووە دەڵێ (لذوي العلاقة والدوائر) فەرمانگەکان دەسەڵاتی بەڕێوەبردنیش دەگرێتەوە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

بەڵێ سوپاس، کاک سیروان کاکەیی فەرموو.

بەڕێز سەرتیپ محەمەد حسێن:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بە ڕای من زیادکردنی ئەو برگەیە هیچ زەرەرێکی تێدا نییە، چونکە یەکێ لە ئیشەکانی ڕۆژانەی دەسەڵاتی بەڕێوەبردن ڕوو بەڕوو بوونەوەیە لەگەڵ سکاڵای هاووڵاتیاندا واتە خەڵک دێتە پارێزگا، دێتە لای قائیمقام، دەچێتە لای بەڕێوەبەری ناحیە سکاڵای خۆی دەکات ئەگەر کێشەیەکی وای ڕوو بەڕوو بۆوە، مافی پای ماڵ کرا لە حاڵەتێکی وادا دەچێ سکاڵا لای پارێزگار دەکا، واتە مانەوەی ئەو برگەیە پاڵپشتییەکە بۆ هاووڵاتی، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

سوپاس، فەرموو کاک مەلا محسن.

بەڕێز مەلا موحسین خالید مستەفا:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

داواکاری خەڵک وهاووڵاتیان بە ڕای من لەبەرچاو بگیرێ، زۆر سوپاس.

بەڕێز د. ئیدریس هادی سالح/وەزیری پیشەسازی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەسیفەتی ئەوەی لە لیژنەی باڵا بووم لە وەزارەت، داوای لێبووردن دەکەم ئەگەر ڕوونکردنەوەئەدەم. ئەو شتە لەگەڵ دەسەڵاتی بەڕێوەبردندا جیاوازیەکی زۆری هەیە.. ئەو هەر فەرمانگەیەک بەپێی تایبەتمەندیەتی خۆی ناڕەزایی نیشان دەدا، بۆ نموونە فەرمانگەی کارەبا ڕەخنە دەگرێ، بەڕێوەبەرایەتی ئاوو ئاوەڕۆکان ڕەخنە دەگرێ، ئەوانە هەر یەکەو بەپێی تایبەتمەندیەتی خۆی ڕەخنە دەگرێ. جیاوازی هەیە لەگەڵ ڕەخنەی دەسەڵاتی بەڕێوەبردندا. ڕەخنەی دەسەڵاتی بەڕێوەبردن گشتگرە، لایەنی سیاسی تێدایە، لایەنی دارایی وئابووری تێدایە، لایەنی

تەکنیکی تێدایە، واتە ئەوە دوو شتی جیاوازن دوایی باقی شتەکانی تر ڕێچکەی یاسایی خۆی گرتووە، ئەوە شتێکی زیادە لەسەر ئەو شتانەی کە کرا، بەڵام ئەوە لە کردارەکە کەم نەکراوەتەوە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

سوپاس. کاک یۆنادەم چ زیادەیەکت لەسەر ئەوە هەیە؟ فەرموو.

بەڕێز یۆنادم یوسف کنا/ وەزیری ئەشغال:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بەشێوەیەکی گشتی قسە ئەکەم، جێگای داخە، ئێمە لێرە نابێت وای بۆ بچین کە گوایە بەرەو دکتاتۆریەت دەچین وپەرلەمانتاران لەگەڵ ڕژێم بۆیان زیاتر دیموکراتیخوازن لە برادەرانی حکومەت. ئێمە یەک گروپین، کە ئیش چۆن ڕێک بخرێ فەرمانگەی پەیوەندی تایبەتی کارەبایە، ئاوە، تەلەفۆناتە، فلانە، ئەوان لە ئەنجوومەنی شارەوانی شوێنیان هەیە ولێ دەتۆژنەوە شتێ ئەکەن، بەڵام پارێزگار ئەندام نییە لە دەستەی بەڕێوەبردن یان وەزیر ئەندام نییە لەوێ تا بزانێ سیاسەتی گشتی دارایی حکومەتی هەرێم چییە؟ فەرمانگە تایبەتمەندەکان نازانێ چییەو چەندە؟ جگە لەو هۆیانەی تر هەر ئەوەیە بۆ بەهێزکردنی ئەو داڕشتنەو بە باشی بەڕێوەبردنی ئیشەکانە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

سوپاس کاک یۆنادەم. فەرموو کاک حسێن وەزیری شارەوانی وگەشت وگوزار.

بەڕێز حسێن سنجاری/وەزیری شارەوانی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

مۆڵەت بدەن بەکورتی باسی وەزارەتی شارەوانیەکانتان بۆ بکەم. دروشمێکمان هەیە لە وەزارەت ئەڵێ:(تحسين الاداء الاداري والخدمي والمالي) لە ماوەی ئیشی رۆژانەی وەزارەتدا ئێمە ئەبینێ کە راوەرگرتن وهەماهەنگی لەگەڵ دەسەڵاتی بەڕێوەبردن جێبەجێ کردن وپیادەکردنی ئەو دروشمەیەو ئیش وکارەکان باشتر ئەکات، راپەڕاندنی کاری بەڕێوەبردن وخزمەتگوزاری ودارایی وئابووری باش دەکات) وپێمان زۆر گرنگە کە دەسەڵاتی بەڕێوەبردن رەئی خۆیانیان هەبێ وراوەرگرتن وهەماهەنگی لەگەڵیاندا بەردەوام بێت وئێمە دوو حکومەتی جیاواز نین، یەک حکومەتین تەواوکەری یەکترین، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

سوپاس. ئەم بابەتە بە تێروتەسەلی گفتوگۆ کرا، ئێستاکە ماوەتەوە دوو رای، بەشێک لە برادەران وای بۆ دەچن ئەو مادەیە زیادە نەبێت، بەشێک لە برادەران بە پێویستی ئەزانن هەبێت. پێشنیاری یەکەم ئەخەینە دەنگدانەوە بۆ هەڵوەشاندنەوەی ئەو مادەیە، واتە زیاد نەبێت، کێ لەگەڵە؟.. سوپاس. کێ لەگەڵ نییە؟.. بەزۆربەی دەنگ مادەکە ئەمێنێتەوە..، ئەو مادەیە داوای هەموارکردنی ئەکرێ ئەیخەینە دەنگدانەوە، کێ لەگەڵ ئەوەیە وەکو خۆی بمێنێت کە خوێندرایەوە؟..

سوپاس، کێ لەگەڵ نییە؟..ئەمەی کە خوێندرایەوە هەموارە زۆربەی ئەندامانی پەرلەمان لەگەڵ هەموارەکەن، بەڵام ئەو هەموارە وەکو خوێندرایەوە ئێستاکە وەکو خۆی بمێنێتەوە یان هەموار بکرێت ئێمە ئەوە ئەخەینە دەنگدانەوە. کێ لەگەڵ ئەوەیە وەکو خۆی بمێنێتەوە؟.. سوپاستان ئەکەین. کێ لەگەڵ نییە؟.. بەتێکڕای دەنگ وەکو خۆی مایەوە سوپاستان ئەکەین، فەرموو کاکەڕەش بەردەوام بە.

بەڕێز کاکەڕەش محەمەد نەقشەبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

المادة الثامنة: تعدل الفقرة الاولى من المادة الرابعة والثلاثين وتكون كالآتي:

١- تكون قرارات المجلس في استعمال وظائفه المنصوص عليها في هذا القانون والتي لاتتطلب صرف مبالغ من البلدية قابلة للاعتراض خلال خمسة عشر يوماً من قبل الوزير او السلطة الادارية اعتباراً من وصول القرار اليها وللوزير حق توقيف تنفيذ هذه القرارات لمدة لاتتجاوز خمسة عشر يوماً لغرض دراستها وتقدير ما يلزم بشأنها.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

سوپاس بۆ لیژنەی یاسا، لیژنەی خزمەتگوزاری چ تێبینیتان نییە؟

بەڕێز مەلا هادی خضر کویخا:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمە لاریمان نییە بەڵام یەک برگە بگۆڕێ کە دەڵێ:(خلال خمسة عشر يوماً من قبل الوزير أو السلطة الادارية) بکرێتە یان وەزیر یان دەسەڵاتی بەڕێوەبردن هیچ مەعقوول نییە دەسەڵاتی وەزیر وەکو دەسەڵاتی ـ دەسەڵاتی بەڕێوەبردن ـ بێت لە کاتێکدا کە دەسەڵاتی بەڕێوەبردن لێکدراوەتەوە بە قائمقام یان بەڕێوەبەری ناحیە وپارێزگار، واتە دەسەڵاتی بەڕێوەبەری ناحیەکە نەیەتە تەرازووی وەزیرێک، جا یان ئەو بێ یان ئەو بێ، نووسراوە(من قبل الوزير أو السلطة الادارية) رای ئێمە وایە یەکێکیان نەبێ، جا کامیان رێک کەوت، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

سوپاس. لیژنەی یاسا ئەگەر چ روونکردنەوەیەکیان لەسەر ئەو پێشنیارە هەیە؟ فەرموو.

بەڕێز کاکەڕەش محەمەد نەقشبنەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پێمان باشە هەردووکی وەکو خۆی بمێنێ لەبەر یەک شت، چونکە وەکو بەڕێز مەلا هادی فەرمووی ئەگەر یەکیان بیکەینە دەسەڵاتی بەڕێوەبردن مانای ئەوەیە مافی وەزیر ناهێڵین. ئەمە لەو حاڵەتەی کە ئەنجومەنی شارەوانی بریارێک بدا. ئەگەر بشی دەینە وەزیر لەوانەیە بریارەکانی ئەنجومەنی شارەوانی لە هەندێک ناوچەی دوور نەگاتە دەست وەزیر بۆ رەخنەگرتن، واتە ئیشەکە تەواو نابێ لەبەر ئەوە ئەو بوارەمان داوە هەردووکیان کە مافی ئەو رەخنەیەیان هەبێ وهەر وەزیریش بەتەنیا

مافی راگرتنی هەبێ، تەنیا هەر رەخنەکەش پێشکەشی وەزیر دەکرێ، شتەکە بگاتە وەزارەت بۆ ئەوەی بزانێن رایبگرێ یان رای نەگرێ، مانەوەی هەردووکیان چ زەرەری نییە ومانای ئەوەش نییە لە تای تەرازوویەک داندراون، تەواوکەری یەکترین، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

من یەک ئیلتباسی گچکە دەبینم ئەگەر مۆڵەت هەبێ، ئەو رەخنەی وەزیر کە هەیە لە ئەنجامی کۆتایی مافی راگرتنیشی هەیە ئیتر بۆ مافی رەخنەگرتنی پێش وەخت پێ دەدەن؟ واتە لایەنی یاسایی بۆمان راڤە بکەن مادام ئەو بتوانێت رای بگرێ بۆ هەر دەسەڵاتی بەڕێوەبردنەکە رەخنەنەگرێ؟ وئەگەر وەزیر پەسەندی کرد رەخنەکەی قبووڵ بکات، ئەگەر زانی باش نییە رای بگرێت، چونکە خۆی مافی راگرتنی هەیە. لە بنەڕەتدا ئەتوانێ رای بگرێ ئیتر بۆ ئێمە ئەو تێبینیە رەچاو نەکەین! کاکە محەمەد فەرموو.

بەڕێز محەمەد حەسەن باڵەتە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

رەخنەگرتن لای وەزیر چ ئەبێت؟ ئەو بڕیارەی ئەنجوومەنی شارەوانی هەڵەی مادی یان هەڵەی دی هەبێت دەیگەڕێنێتەوە بۆ ئەنجوومەنی شارەوانی بۆ ئەوەی چاوی پێ بخشێنێتەوە، هەڵەکەیش لەوانەیە رابگەیەنێ جەنابی وەزیر یان دەسەڵاتی بەڕێوەبردن، بەڵام ئەگەر ئەو رای گرت لەوانەیە هەمان وەزارەت خەتاکەی بکەوێتە ئەستۆ، واتە بڕیارەکەی هەموو هەڵدەوەشێندرێتەوە. مانای ئەوەیە ئەنجوومەنی شارەوانی لەم حاڵەتەدا ناتوانێ بە بڕیاری خۆی چاو بخشێنێتەوە، بەڵام رەخنە لەسەر هەڵەکە، لەسەر بەشێک لەو بڕیارە دەگرن دەگەڕێتەوە بۆ ئەنجوومەنی شارەوانی، ئەنجوومەنی شارەوانی چاو بەو بەشەدا ئەخشێنێتەوە کە وەزارەت یان دەسەڵاتی بەڕێوەبردن تەماشای کردووە، سوپاس.

بەڕێز کاکەڕەش محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

خۆی ئەگەر شتێک رابگرێ دەبێ رەخنەیەکی لەسەر هەبێ، چونکە هەر لە خۆڕا راگرتنی بڕیار هەر مەعقوول نییە، وەزیر بڕیاری پێشکەش دەکرێ راستە ئەمە رەخنە لە بڕیارەکە دەگرێ دەڵێ رەخنەم هەیە لەسەر ئەوبڕیارە لەبەر ئەوە بڕیارم دا رامگرت، واتە راگرتن نابێ بەبێ رەخنەگرتن، بڕیارەکەی رەخنەکەی روون دەکاتەوە، ئەوجا رای دەگرێت، بۆیە وشەی رەخنە(أعتراض) بەکار هاتووە بەتەنیا، بەو واتایەی ئەنجوومەنی شارەوانی وەکو برادەران باسیان کرد هەڵبژێردراون، هەر لە گۆڕێ بڕیارەکەی راگرت بەبێ پاساو مەعقوول نییە بۆیە ئیشەکە وا هاتووە، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

سوپاس. تەنها ئەو روونکردنەوەیە بوو ئێستاش کێ دەیەوێ لەسەر ئەو مادەیە قسە بکات ناوەکان ئەنووسین. کێ موداخەلەی هەیە؟ تەنها کاک شێخ رەقیب وکاک بورهان جاف وکاک د. ناسح وکاک سەعید یەعقوبی، کاک شێخ رەقیب فەرموو.

بەڕێز شێخ ڕەقیب حسێن مەلا:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

من وا دەبینم(تکون قرارات المجلس في «استعمال») بکرێ بە(اداء)، چونکە وشەی (اداء) جوانترە لە وشەی(استعمال)، دووەمین شت (وظائفه المفروض) بوەتە(المنصوص عليها في هذا القانون) وئەو ئیعتیبارەش مافی (توقيف تنفيذ)ی ئەو بڕیارانە، چونکە وشەی(توقيف) زۆر لای من گونجاو نییە (ايقاف تنفيذ هذه القرارات)، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

بەڵێ دوو سێ وشە با بڵێین هەڵەی چاپە زۆر سوپاس بۆ کاک شێخ. کاک بورهان فەرموو.

بەڕێز بورهان عەلی جاف:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

وەکو مامۆستا مەلا هادی ئاماژەی بۆ کرد ئەو مافە دراوە بە وەزیرو بە دەسەڵاتی بەڕێوەبردن، جا مافەکە بدرێ بەیەکیان، بە رای من چاکترە بدرێ بە وەزیر چونکە لە کۆتاییشدا جەنابیشتان ئاماژەتان بۆ کرد کە وەزیریش ئەتوانێ راپەڕاندنی ئەم بڕیارانە رابگرێ، جا هەردوو شتەکە مافی رەخنەگرتن ومافی راگرتن هەر بدرێ بە وەزیر، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

تکایە پێشنیارەکەت دیاری بکە کامیان؟

بەڕێز بورهان عەلی جاف:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

وەزیر بەتەنها مافی رەخنەگرتنی هەبێ چونکە لەکۆتایشدا هاتووە (وللوزير حق توقيف) هەر چەندە مامۆستا شێخ رەقیب ئاماژەی بۆ کرد راگرتنی یاسایە نابێ وشەی راگرتن بەکار بێ.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

کە ئەتۆ گوتت (للوزير حق الاعتراض) ئیتر چ رابگرێ؟

بەڕێز بورهان عەلی جاف:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

واتە مافی هەبێ رەخنەش بگرێ وراشی بگرێ بۆ نموونە(ايقاف تنفيذ القرارات)، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

واتە پێشنیاری جەنابت ئەوەیە مافی رەخنەگرتن لەسەر بڕیارەکانی ئەنجوومەنەکانی شارەوانی تەنها بدرێتە وەزیر سوپاس، کاک د. ناسح فەرموو.

بەڕێز د. ناسح غەفور رەمەزان:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

لە راستیدا من ئەبینم وشەی رەخنەگرتن بۆ وەزیر هەر زیادە، واتە لە جێگای خۆیدا نییە، ئەو

رەخنە گرتنە تەنها بۆ دەسەلاتی بەڕێوەبردن بمێنێتەوە، چونکە لە کۆتاییدا (وللوزیر حق توقیف تنفیذ هذه القرارات) هەیە پێویست بەو رەخنەگرتنە ناکات، بەلام من تێبینیەکم هەیە دەربارەی رەخنەکانی لیژنەی خزمەتگوزاری پێش ئەو مادەی کە ئێستا رۆیی. برادەرانی لیژنەی خزمەتگوزاری هەر هەموویان بەتێکڕا دەنگیاندا دژی هەموارکردنەکە بوون، بەلام لەکاتی هەموارکردنەکەشدا هەر دەنگیاندایەوە بەتێکڕای دەنگ دەرچوو مانای ئەوەیە ئەو هەموو گفتوگۆیانەی کە ئێمە کردمان بێ سوود بوو، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

تکایە حەق نییە ئەندامانی پەرلەمان بەو شێوەیە گومان بکەن، ئەندامی پەرلەمان ئازادە لەو کاتەی گفتوگۆ دەست پێ دەکات هەتا ئەو ساتەی دەنگدان دەکرێ و دەنگ ئەدا، بیروڕای ئەگۆڕێ لەسەر بابەتێک کە گومانی هەیە دوا سات دەنگدانە ئەو ئازادە، لەگەڵە یان لەگەڵ نییە. دژە، یان دژ نییە.

بەڕێز د. ناسح غەفور رەمەزان:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

دوو دەنگدان دراوە هاودژی یەک بوون، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

بەڵێ، ئەوان ویستیان ئەو برگەیە هەڵگرین زۆربەی ئەندامانی پەرلەمان لەگەڵ ئەوە بوون بمێنێتەوە ئێمە دەنگدانێکی ترمان کرد گوتمان هەموار بخەینە سەر هەموارەوە، ئەوان لەگەڵ هەموار نەبوون لەسەر هەموار ئەوان لەبنەڕەتدا لەگەڵ هەڵوەشاندنەوە بوون، واتە مافی خۆیانە، ئەوە مافێکی سروشتیە، ئەندامی پەرلەمان ئازادە چۆن دەنگ دەدات، کاک د. ئیدریس فەرموو.

بەڕێز د. ئیدریس هادی سالح/وەزیری پیشەسازی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

سەبارەت بەو تێبینییەی شێخ رەقیب لە جێگای خۆیایەتی، ئێمەش پشتگیری ئەکەین کە هەموار بکرێ. سەبارەت بە رەخنەگرتنەکەش ئەو برگەیە من حەز دەکەم ئاماژەی پێ بدەم بۆ ئەو حاڵەتە ئەو بڕەپارانەی لە شارەوانی تەرخان ناکرێ، واتە یان خەرج ناکرێ بۆ ئەو حاڵەتە، جا لەبەر ئەوە وەزیر بۆی هەیە رەخنەبگرێت، لە هەمان کاتدا دەسەلاتی بەڕێوەبردن بۆی هەیە رەخنەبگرێت، راگرتنەکەش لە دەسەلاتی وەزیرە نەک دەسەلاتی بەڕێوەبردن، وەکو خۆی کە هاتووە ئەوها بێ، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

سوپاس. ئەگەر کاک حسێن چ تێبینییەکی نییە وەکو وەزیری شارەوانیەکان، کاک فرەنسۆ دواکەسە کە بدوێ، فەرموو.

بەڕێز حسێن سنجاری/وەزیری شارەوانی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پشتگیری قسەکانی کاکە د. ئیدریس ئەکەم، زۆر سوپاس.

بەڕێز فرەنسۆ تۆما هەریری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من نموونەیەکی بچوک دێنمەوە، شارەوانی(کانی ماسی) شتێکی کرد با کاک عەبدولعەزیز لەوێ نەبێ کاک مەلا هادی پارێزگاری دهۆک بێ، ئایا کاک مەلا هادی کە نزیکی کانی ماسیەو کە رۆژانە بەڕێوەبەری ناحیە ئەبینێ وقائمقام ئەبینێ و باشتر شارەزایە کە رەخنەبگرێت، یان خەڵکی تر؟ اتە هەندێ شت کە گفتوگۆ دەکرێ با هەموومان، سەرەتا لە خۆمەوە، نەختێک واقیعی بین، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

رای لیژنەی خزمەتگوزاری یەک خالە: ئەڵێن ئەو رەخنەگرتنە یان بدرێ بە وەزیر یان بدرێ بە دەسەلاتی بەڕێوەبردن بە ئیعتیبار وەزیر دەرئەنجامەکەیە. ئەوان تەنها ئەو تێبینیەیان هەیە، هەر بۆ زانینی برادەران. ئێستا لیژنەی یاسا روونکردنەوەیەکیان هەیە بەلام با کورت بێ چونکە شتەکە روونە.

بەڕێز محەمەد حەسەن باڵەتە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پێشنیاری کاک شێخ رەقیب لە جێی خۆیایەتی، (تكون قرارات المجلس في استعمال) ئێمەش گوتوومانە(المنصوص عليها) وابزانم کاکەڕەش وای خوێندەوە(استعمال) بیکەینە (اداء)جوانترە لە(استعمال)، (توقیف)یش بکرێتە (ایقاف) پشتگیری ئەکەین، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئێستاکە یەک بابەت ماوەتەوە بۆ ئەوەی یەک لای بکەینەوە، ئەویش ئەوەیە ئەو مافە بدرێ بە وەزیر یان بدرێ بە دەسەلاتی بەڕێوەبردن، پێشنیارێک هەیە ئەڵێ ئەو مافە بدرێ بە وەزیر، فەرموو کاک کانەبی.

بەڕێز کانەبی عەزیز ئەحمەد دزەیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من بەباشی ئەزانم (قابلة للاعتراض خلال خمسة عشر يوماً من قبل الوزير) ئەوە لاببرێ ئەو وشەیە ئەو دەستەواژە (من قبل السلطة الادارية اعتباراً من وصول القرار اليها وللوزير حق ايقاف تنفيذ هذه القرارات لمدة لاتتجاوز خمسة عشر يوماً لغرض دراستها) و(تقدير مايلزم بشأنها) واتە وشەی(تقدير) لە جیاتی(تقرير)، دوای رەخنەگرتنەکەش لەسەرەتا بۆ وەزیر نەمێنێ بۆ دەسەلاتی بەڕێوەبردن بێ، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

وشەی ڕەخنەگرتن بۆ وەزیر لەدێڕی (دوو) ئەوە دەخەینە دەنگدانەوە چونکە پێشنیارێک هەیە کە ئەوە لاببرێ، واتە وشەی وەزیر نەمینێ لێرە هەڵگرین بە ئیعتیبار لە کۆتایی ڕستەکەدا ئەو مافە دراوە بە وەزیر بۆ ڕاگرتن و ئەو شتانەیە. کێ لەگەڵ ئەوەیە وشەی وەزیر لە دێڕی(دووەم) هەڵگرین تەنها دەسەلاتی بەڕێوەبردن بمێنێتەوە؟.. سوپاس. کێ لەگەڵ نییە؟.. مانای ئەوەیە وشەی وەزیر هەڵدەگیرێ چونکە زۆربەی لەگەڵ ئەوەیە کە وشەی وەزیر هەڵبگیرێ، ئەوە پەسەندکرا، سوپاستان ئەکەین. مادەکە پاش ئەو هەموارکردنانەی کە خرایە سەری دەیخەینە دەنگدانەوە. کێ لەگەڵە؟.. سوپاستان ئەکەین. کێ لەگەڵ نییە؟.. بەزۆرینەی دەنگ پەسەند کرا، سوپاستان دەکەین.

بەڕێز کاکەڕەش محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەو مادە چاپ نەکراوە:

المادة التاسعة: تعدل الفقرة الخامسة من المادة الثامنة والثلاثون وتكون كالآتي:

تستثنى القطع السكنية للبلدية من قانون بيع وأيجار اموال الدولة النافذة.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەگەر زەحمەت نەبێ بڕگە بنچینەییەکە بخوێنەوە بۆ ئەوەی برادەران ئاگاداربن لەسەر ئەوەی زیاد دەکرێت لە(المادة التاسعة) کە لە چاپ دەرنەچووە(تعدل الفقرة الخامسة من المادة(٣٨) وتكون كالآتي) بەڵێ ئێستا مادەکە ئەخوێنێتەوە فەرموو.

بەڕێز کاکەڕەش محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بڕگە پێنج لە مادە بنەڕەتیەکدا دەڵێ: (تستثنى العقارات البلدية عدا ما خصصت منها لاغراض السكن من قانون بيع وايجار اموال الدولة النافذة).

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

تکایە جارێکی تر بە وردی گوێ لێ بگرن..

بەڕێز کاکەڕەش محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

تستثنى عقارات البلدية عدا ما خصصت منها لاغراض السكن من قانون بيع وايجار اموال الدولة النافذة. هەموارەکەی(تستثني القطع السكنية للبلدية من قانون بيع وايجار اموال الدولة النافذة).

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

تکایە بۆمان روون بکەوە ئەو هەموارە چییە کە هاتووە؟

بەڕێز کاکەڕەش محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

سەبارەت بە دەقەکەی کە لە یاسا بنەڕەتییەکەدا هاتووە دەڵێ:(تستثنى العقارات البلدية عدا ما خصصت للاغراض السكنية) واتە لێرەدا هەموو خانووبەرەو زەویەکانی نیشتەجێ وئەوانەی شارەوانی هەمووی(أستثناء) ئەکرێن لە یاسای (بیع وایجار اموال الدولة عدا الاراضي السكنية) کەچی لەبنەڕەتەوە مەبەست لە مادەکە ئەوەیە ئەو زەویانەی کە شارەوانی تەرخانی دەکات بەمەبەستی نیشتەجێ کردن ئەوە ببوردرێن لە فرۆشتن و بەکرێدانی موڵکی دەوڵەت، چونکە ئەگەر ئەوە نەبێ بۆ نموونە ئەنجوومەنی وەزیران بڕیار ئەدات زەوی دابەشی سەر مامۆستایان بکات ئەنجوومەنی شارەوانی تەرخانی ئەکات ئەگەر ئەو دەقەی تێدا نەبێ دەبێ ئەو زەویانە هەموو بە مەزاد بکردرێ کەچی لەبنەڕەتەوە ئەو جۆرە زەویە (أستثناء)کراوە، تەرخان ئەکرێ ئەوە لەوێ دەبوردرێن و وشەی(عقار)یشمان لابرد لەسەر ئەو بنەمایەی خانووش ئەگرێتەوە بۆ ئەوەی خانوو ئەوها تەرخان نەکرێ، خانووش هەر یاسای فرۆشتن وبەکرێدانی موڵکی دەوڵەت بیگرێتەوە، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

زۆر سوپاس لیژنەی خزمەتگوزاری ئەگەر شتێکیان هەیە لە بارەی ئەم بابەتەوە با بفەرموون.

بەڕێز مەلا هادی خضر کوێخا:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئێمە ئەم هەموارکردنە بەڕاست وپەسەند دەزانین، بەڵام بڕگەیەکی زیادمان هەیە لەسەر بڕگە پێنج کە دەڵێ: (تستثنى القطع السكنية للبلدية من قانون بيع وايجار اموال الدولة«عدا القطع الركنية والمتميزة») ئەو دوو وشەیە زیاد بکرێ.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

جارێکی تر، زیادەی چی بکرێت؟

بەڕێز مەلا هادی خضر کوێخا:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

(عدا القطع الركنية والمتميزة) دەسەڵاتی ئەوە نییە(أستثناء) نەکرێت لە یاسای فرۆشتن وبەکرێدانی موڵکی دەوڵەت، بڕگەیەکی تریشمان هەیە زیادە ئەڵێ: ئەگەر ئەوە نەبێ مادەکە بەو شێوەی خوارەوە دەبێ لە جیاتی بڕگەی پێنج (لرئيس مجلس الوزراء بهدف تنفيذ السياسة الاسكانية في اقليم كوردستان بيع الاراضي المخصصة للاسكان الى مواطني الاقليم لذلك الغرض دون مزايدة علنية للذين لايملكون داراً أو قطع ارض سكنية لهم) ئەوە رای ئێمەیە ئەگەر بڕگەکەی تر نەبێ ئەوە لە جێگای ئەو دابندرێ واتە لە جیاتی بڕگەی پێنج لە یاسای(٣٨)، سوپاس.

بەڕێز کاکەڕەش محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ڕوونکردنەوەکە لەسەر ئەو مادەیە کە برادەرانی خۆمان ئاماژەیان بۆ کرد. بێ شک لێ بەدەر کردنی پارچە زەوی روکن ومتمیز ئەنجوومەنی شارەوانی وەکو کۆدەبێتەوە بریار دەدا وتەرخان دەکات خۆی هەندێک پارچەی لێ بەدەر دەکات، چونکە ئەنجوومەنی شارەوانی ئەو مافەی هەیە هەندێک پارچە زەوی نیشتەجێ لێ بەدەر بکات لە تەرخانکراوەکە، مانای ئەوەیە بنەمای فرۆشتن و مەزاتی لەسەر دەکات، چونکە لە بنەڕەتەوە تەرخان نەکراوە ئەوە لەلایەک، لە لایەکی تر سەبارەت بەوەی(لمجلس الوزراء بيع الاراضي الى الاشخاص) ئەوە پێویستە مەرجی هەبێت، دوایی بنەمای تەرخانکردن لەبنەڕەتەوە هەیە، چونکە لەیاسای شارەوانیدا ئەوە دەڵێت بۆ مەبەستی نیشتەجێ تەرخان بکرێ، واتە لەیاسای فرۆشتن وبەکرێدانی موڵکی دەوڵەت بەدەرە. لەبەر ئەوە پێویست نییە ئەودەقە بێت بڵێن(لمجلس الوزراء) بەخۆی ئەو مافە هەیە، ئەنجوومەنی شارەوانی ئەو مافەیان هەیەو لەسەر داوای وەزیری شارەوانیەکان ئەو مافەی هەیە داوا بکات لەئەنجوومەنی شارەوانی بلێ چەند پارچە زەویەکی نیشتەجێ کردن تەرخان بکەن بۆ مەبەستی نیشتەجێ کردن و بۆ فلانە توێژی کۆمەلایەتی، لەبەر ئەوە پێویست ناکات ئەو دەقە لەیاسادا بێت، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

زۆر سوپاس، هەمواركردنەكە لەیاسا بنەڕەتیەکەدا بەو شێوەیە هاتووە لە یاسای ژمارە(٦)ئەو پارچە زەویانەی کە تەرخان دەکرێ بۆ نیشتەجێ لەیاسای فرۆشتن وبەکرێدانی موڵکی دەوڵەت هەڵاوێردنەکراون ئەوەی داوا دەکرێ ئێستاکە لەلایەن وەزارەتەوە داوا دەکرێ تەنها ئەو پارچە زەویانەی تەرخان ئەکرێ بۆ نیشتەجێ کردن لەیاسای فرۆشتن وبەکرێدانی موڵکی دەوڵەت لێ بەدەر بکرێ، بەڵام لەیاسا بنەڕەتیەکەدا نەهاتووە، ئەو زەویانە بەدەرە لەم یاسایە، بەو یاسایەش وابزانم ئەبێت مەزات بکرێ، لێرە ئەو لێ بەدەرکردنە تەنها بۆ ئەو پارچە زەویانەیە. بۆ ئەوەی روون بێت کە گفتوگۆی لەسەر دەکەن ،دەرگای گفتوگۆ دەکەینەوە بۆ ئەم برگەیە، کێ ئەیەوێ قسە بکات لەسەر ئەم بابەتە؟ کاک ئیبراهیم، کاک سەعید یەعقوبی، کاک کانەبی ئاغا، کاک شێروان حەیدەری، کاک د. ناسح، کاک یۆنادەم، کاک ئیبراهیم سەعید فەرموو..

بەڕێز ئیبراهیم سەعید محەمەد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئەگەر بە قورعە، ئەویش روکنێکی بەرکەوێ، بۆ هەموو روکنی بدەیە خەڵک بەموزایەدە؟ واتە ئەو هاووڵاتیەی کە چاکەکت لەگەڵ کرد با باش بێت، بۆ ئەو پارچە روکنانەی لێ لابرێ؟ هەر پێشتر لە کۆمەڵگاکانیش بەقورعە دەکراو مەبەستم بۆ لیژنەی کارگوزاریە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

سوپاس کاک ئیبراهیم، فەرموو کاک سەعید.

بەڕێز محەمەد سەعید ئەحمەد یەعقوبی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

من پشتگیری لیژنەی کارگوزاری دەکەم دەربارەی زیادکردنی پارچە زەوی روکنی وموتەمەیز، هۆیەکەشی ئەوەیە هەموو کاتێک ئەنجوومەنی شارەوانی کە تەصامیم دادەنێ هەندێک شوێن بۆ ئەوە بە لا دەنێ دەیکاتە شەقام، دەیکاتە پرۆژە، گۆرەپان، قوتابخانە، لەو حاڵەتەدا پێویستی بە ئیستملاکات دەبێ. باشە شارەوانی پارە لەکوێ دەینێ پارچەیەکی موتەمەیزی نەبێ، چونکە ئەگەر حکومەت خۆی دابەشی زەوی بکات بەسەر هەموو توێژێکدا کەس نایێ ئەو زەویە بکڕێ، لە رێنمایی شارەوانی دا هەیە دەڵێ پارچە زەوی روکنی موتەمەیز نافرۆشرێ هەڵدەگیرێ بۆ ئیستملاکات بۆ ئەوەی ئەرکی دارایی نەیەتە سەری، هەر زەویەکی دەفرۆشێ پارەی خەڵکی دەدات جێگایەکەی دەکاتە قوتابخانە یان خەستەخانە ئەویش هەر بۆ بەرژەوەندی گشتیە، من پێشنیارەکەم ئەوەیە پشتگیری قسەی لیژنەی کارگوزاری بکرێ زیادەی ئەو وشەیە بکرێت کە پارچەی روکنی وموتەمەیز لێ بەدەر بکرێت وئەو دەسەڵاتەش دەبێ دیاری بکرێ، واتە ئەنجوومەنی شارەوانی دەبێ هەر پارچە زەویەکی روکنی وموتەمەیز لەلایەک دابنێ بەویستی خۆی دابەشی بکات، لەژێر رکێفی یاسای فرۆشتن وبەکرێدانی موڵکی دەوڵەت بێ بفرۆشرێ بە مەزات زۆرترین پارە بکات ئەویش داهاتە بۆ گەنجینەی حکومەت، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

سوپاس کاک سەعید، فەرموو کاک کانەبی ئاغا.

بەڕێز کانەبی عەزیز ئەحمەد دزەیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بنەڕەتی مادەکە دیاری نەکردووە پارچەی زەوی نیشتەجێ بۆ چ مەبەستێک دەبێ، دەبێ بڵێ:(لاغراض توزيعها على المواطنين) ودەقی مادەکە بە رای من وای لێ بێ:(تستثنى القطع السكنية التي تخصص للتوزيع من قبل البلدية على المواطنين من قانون بيع وايجار اموال الدولة)، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئەگەر جارێکی تر دووبارەی بکەیتەوە..

بەڕێز کانەبی عەزیز ئەحمەد دزەیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

تستثنى القطع السكنية التي تخصص للتوزيع من قبل البلدية على المواطنين من قانون بيع وايجار اموال الدولة، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

سوپاس کاک کانەبی، فەرموو کاک شێروان.

بەڕێز شـــێـــروان ناسح عـــەبدوڵڵا حـــەیدەری:

بەڕێـز ســــــەرۆکی ئـەنجــــــوومـــــــەن.

به رای من ئەو مـادەیە کـە لەو یاسـایە داهاتووە لە پەرلەمـان پەسـەند کـرا، ئەوە کـاتی خـۆی ئیلتیباسێکی تێدابوو. خۆی ئەو دەقە کە ئێستا پێشنیارە ئەوە دەقە راستیەکەیە، ئەوە تێبینی یەکەم. تێبینی دووەم سەبارەت بە پارچە زەوی روکنی و موتەمەیز هەروەکو بەڕێز کاکەڕەش گوتی ئەوە لە شارەوانیەوە بە بڕیارەکانی تەشریعی جائیز نییە بفرۆشی هەتا ئەنجوومەنی شارەوانیش دەسەڵاتی ئەوەی نییە، بڕیارەکانی تەشریعی دەرچووە لەسەر سەرجەمی عێراق شارەوانییەکان مافیان نییە پارچەی روکنی و موتەمەیز بفرۆشن وتەرخان بکەن بۆ هاووڵاتیان، بۆیە بە رای من پێشنیارەکەی برای بەڕێزم کاک مەلاهادی کە سەرۆکی لیژنەی کارگوزاریە لەجێی خۆیدا نییە، چونکە ئەوە بەپێی یاسا چارەسەر کراوە، زۆر سوپاس.

بەڕێـز ســــەرۆکی ئـەنجــــــوومـــــــەن:

من یەک تێبینیم هەیە، ئێمە ئەم یاسایەمان دەرکردووە وابزانم لە برگەیەکی دا هەیە هەر چ مادەیەک یان یاسایەک هاودژ بێ لەگەڵ ئەو یاسایە نابێ کاری پێ بکرێ، لەوانەیە لەو روانگەوە ئەوان بیری لێ ئەکەنەوە بەو ناوەی ئەوە ئێستا(نافذ المفعول) ـە هەر مادەیەک لەیاسای تر ئەگەر هاودژ بوو لەگەڵ ئەم مادەیەدا ئەوە کاری پێ ناکرێ، لەوانەیە بیر لەمە کرا بێتەوە ئەوە تەنها بۆ تێبینیە، د.ناسح فەرموو.

بەڕێـز د.نـاسح غــــــەفــــــور رەمــــــەزان:

بەڕێـز ســــــەرۆکی ئـەنجــــــوومـــــــەن.

بەقەناعەتی من ئەوەی کە ئێستا هاتووە لەم مادەیەدا (تستثنی القطع السكنية للبلدية المخصصة لاغراض السكن من قانون بيع وايجار اموال الدولة) پڕ بەپێستێتی هیچ پێویست بە روونکردنەوە ناکـات، پشت بەو روونکردنەوەیەی کە کـاک ئیبراهیم کـردی، ئەوهایە، واتە پێـویست بەوە ناکـا دەقێکیش هاودژ بێ لەگەڵ ئەمە ئەمیان ئەخوا نەک ئەوی تر، واتە ئەمە مانای ئەوەیە پارچەی روکنی ومـوتەمەیز کە دابەش ئەکرێت ئەدرێت بەفەرمـانبەر، کە مـووچەکەی ئەمرۆ(٣٥٠)دینارە ناتوانێ پارچەی روکنی متـەمەیز بکرێ، واتە ئەو پارچە روکنیـە متـەمەیزانە ئەدرێ بە کابرایەکی دەوڵەمـەند پوارەدار دێت ئەو پارچانە ئەکرێت ئەکەوێتـە ناو مـامـۆسـتـایان وفـەرمـانبـەران ئەو خەڵکەی کەوا زەوی نیشتەجێ بەسەر دابەش ئەکرێ لەبەر ئەوە من پێم باشە ئەم مادەیە وەکو خۆی بەم شێوەیە بمێنێتەوە و هەر دەقێکیش هاودژی بێ بەبڕوای من ئەو دەقە ناخوا ئەمە ئەخوا، زۆر سوپاس.

بەڕێـز ســــــەرۆکی ئـەنجــــــوومـــــــەن:

سوپاس. لیژنەی یاسا ئەگەر شتێکیان هەیە با کەرەم کەن.

بەڕێز کاک ڕەش محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بێگومان شارەوانی هەندێ ئیش وکاری هەیە، زۆر جاران لەوانەیە ئەوەی لەشارەوانی ئیشی کردبێ بزانێ، بابەتی ئیستملاکاتیان هەیە، زۆر جاران هەیە لە ناو زەوی نیشتەجێ کردن پارچەی روکنیان هەیە یان پارچەی موتەمەیزیان هەیە ئەوە بە بڕیاری ئەنجوومەنی شارەوانی لێی بەدەر دەکەن جاری یەکەم دابەشی ناکەن، چونکە پێویستیان بە ئیستملاکات هەیە، بۆ نموونە لەناوچەیەک زەوی خەڵک ئیستملاک دەکەن ئەو زەوییەی لەجیاتی دەدەنێ، چونکە ئەویش هەر بۆ مەبەستی نیشتەجێیە ئەوە لەسەر گەنجینەی شارەوانی و لەسەر شارەوانی زۆر کەم دەوەستێ، لەبەر ئەوەی شارەوانی خۆی دابەشی دەکات مافی هەیە لێ بەدەر بکات بڵێ من ئەوە دابەش ناکەم جارێ، وەکاتی خۆش ئەگەر پێویستی بێ، حەزی لێ بێ دابەش بکات، بۆ ئێمە پابەندی بکەین بڵێین ئیلادەبێ روکنی بچی به مەزات بفرۆشێ. ئەگەر بەپێویستی ئەزانن باتەرخانی نەکەن و بمێنێتەوە بەشێوەیەکی دی بەکاری بهێنن، ئەگەر بەپێویستیشی نازانن لە چوارچێوەی دابەش کردنەکەدا با دابەش بکرێ وەکو بەڕێز کاک د. ناسح وئەوان فەرموویان توێژێکی دیاریکراو چەند پارچەیەک وەردەگرێ بۆ پیاوێک بچێتە ناوەڕاستیان بەمەزات زەویەک بکرێ کە هەموویان مامۆستانە، یان هەموویان پارێزەرن یان هەموو دکتۆرن، هەموویان ئەندامی پەرلەمانن، لەبەر ئەوە بەدیدی من ئەو دەقەی کە هاتووە دەقێکی زۆر لە جێگای خۆیەتی، ئەو زەویانەی کە تەرخان بکرێ بۆ نیشتەجێ لێ بەدەر بکرێ. بەڕێز کاک کانەبی فەرمووی لەوانەیە فەرمانبەرێک داواکاریەکی کەسی پێشکەش دەکات بۆ سەرۆک ئەنجوومەنی وەزیران دەینێری بۆ شارەوانی کە زەویەکی بۆ تەرخان بکەن مانای ئەوەیە لەو حاڵەتەدا دەبێ شارەوانی ئەوەی پێ نەکرێ، چونکە ئەگەر دەقەکە بنووسین ئەیلێین ئیلا ئەوە بێ کە دابەش دەکرێ لەسەر هاووڵاتیاندا، خۆی مادام دیاریکراوە بۆ مەبەستی نیشتەجێ ئەوجا ئەو نیشتەجێیە چ ئەگەر لەسەر هاووڵاتیان بێ چ حاڵاتی فەردیش بێ و جەماعیش بێ بە هەر دوو حاڵەت جائیزە لەو حاڵاتەدا دابەش بکرێ، لەبەر ئەوەی بۆ پابەندی دەقەکەی بکەین دەڵێین(لاغراض السکن) مانای ئەوەیەنیشتەجێ زۆر ڕەهایەو هەموو جۆرێک دەگرێتەوە.

روونکردنەوەیەکیش سەبارەت بە کاک ئیبراهیم لە یاسای(٣٢) لێ بەدەرکردن نەهاتووە فرۆشتن وبەکرێدانی موڵکی دەوڵەت دەبێ ئیلا بڕیاری پێ دەربچێ، هەموو موڵکی دەوڵەت دەبێ بە مەزات بفرۆشرێ هەتا ئەگەر ئەو ماوەی کۆتایی ئەگەر لەبیری بێ لە ساڵانی (٩٨٨و٩٨٩) شتی ئەوها کۆمەڵەک زەویان دابە فەرمانبەران بەوەش نەیتوانی بۆیان تەرخان بکەن بڕیارێکیان دەرچوواند مەزاتێکی شکلیان دروست کرد چەند کەسێکی فەرمانبەر دەچوون لەگەڵ یەکتر ئامادە دەبوون شتیان لەسەر یەکتر زیاد نەدەکرد، جا ئەمە نامانەوێ داخیلی فرت وفێڵ بین لە یاسایەکە، ئەوەی بۆ نیشتەجێ بێ با لە یاساکە بەدەر بێ، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

سوپاس، ئێمە ئێستا دوو پێشنیارمان لە پێشە، پێشنیارێكیان هی لیژنەی خزمەتگوزاریە داوا دەكەن كە هەڵاوێردن بخرێتە سەر ئەو هەڵاوێردنە(عدا القطع الركنية والمتميزة) ئەگەر پاش ئەو روونكردنەوانە لەسەر رای خۆیانن ئێمە دەیخەینە دەنگدانەوە، ئەگەریش پێشنیاری خۆیان دەكێشنەوە بۆ ئەوەی دەچینە سەر پێشنیاری دووەم. لەسەر رای خۆیانن؟ دەیخەینە دەنگدانەوە، پێشنیاری لیژنەی خزمەتگوزاری ئەوەیە كە لەو هەمواركردنە زیادە بكرێ لەكۆتاییەكەیدا (عدا القطع الركنية والمتميزة) زیادە بكرێ لەو لێ بەدەرەی كە هاتووە، واتە مادەكە بەو شێوەیە دێ ئەگەر زەحمەت نەبێ بخوێندرێتەوە كاكەڕەش.

بەڕێز كاكەڕەش محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

بەگوێرەی هەموار كردنی برادەرانی لیژنەی خزمەتگوزاریەوە (تستثنى القطع السكنية للبلدية من قانون بيع وايجار اموال الدولة النافذة عدا القطع الركنية والمتميزة).

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

كە ئەمە بەر حوكمی ئەو یاسایەیە بۆیە ئەم پێشنیارە دەخەینە دەنگدانەوە. كێ لەگەڵ ئەوەیە(عدا القطع الركنية والمتميزة) بخرێتە سەر ئەم هەمواركردنە؟ باشە سوپاس. كێ لەگەڵ نییە؟.. سوپاستان ئەكەین. بەزۆرینەی دەنگ ئەو پێشنیارە پەسەند نەكرا سوپاستان ئەكەین.

دێینەوە سەر پێشنیاری دووەمی جەنابی كانەبی ئاغا زیادەیەكی لەسەر هەیە ئەویش ئەوە بەو شێوە ئەیخوێنینەوە، ئەمە پێشنیاری جەنابی كاك كانەبی ئاغایە ئەو هەمواركردنە وای لێ دێ (تستثنى القطع السكنية التي تخصص للتوزيع من قبل البلدية على المواطنين من قانون بيع وايجار اموال الدولة النافذة). ئەم پێشنیارەیە، ئەم زیادەی هەیە ئەگەر لەسەر رای خۆیەتی بیخەینە دەنگدانەوە ئەگەر دەیكێشێتەوە لەبەر ئەوەی جیاوازیەكی وای نییە، بەڵام تەحدیدەكەی كردووە، جەنابی لەسەر رای خۆیایەتی مادام وایە دەیخەینە دەنگدانەوە. كێ لەگەڵ ئەو دەقەیە كە كاك كانەبی ئاغا خوێندیەوە؟.. سوپاستان ئەكەین. كێ لەگەڵ نییە؟.. بەزۆرینەی دەنگ ئەو پێشنیارە پەسەند نەكرا. ئەگەڕێینەوە بۆ دەقە بنەڕەتیەكە وەكو خوێندرایەوە واتە(تستثنى القطع السكنية للبلدية من قانون بيع وايجار اموال الدولة النافذة) دەیخەینە دەنگدانەوە.كێ لەگەڵ ئەم دەقەیە؟.. سوپاستان ئەكەین. كێ لەگەڵ نییە؟.. بەزۆرینەی دەنگ دەقەكە پەسەند كرا، زۆر سوپاس.

بەڕێز كاكەڕەش محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

المادة العاشرة: تعدل المادة الثامنة والاربعون ويصبح اصل المادة الفقرة الاولى منها وتضاف اليها فقرة أخرى وبتسلسل(٢) وتكون كالآتي:

٢- على المجلس ان يقرر تعيين استقامات وسعة الشوارع التي هي ضمن العقارات التي يروم اصحابها تقسيمها تستقطع البلدية في هذه الحالة مجاناً من العقار مساحة الشوارع والمرافق العامة بالنسبة التالية:

أ- مالايزيد عن (٢٥٪) من مساحة العقار الذي لاتتجاوز مساحته الكلية خمسة آلاف متر مربع بصرف النظر عن المنطقة العمرانية التي يقع فيها.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

جا مادەکە هەمووی بە یەکجار بخوێنەوە باشترە.

بەڕێز کاکەڕەش محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ب- (٢٥٪) من مساحة العقار الذي تتجاوز مساحته الكلية على خمسة آلاف متر مربع ولايزيد عن عشرة آلاف متر مربع بصرف النظر عن المنطقة العمرانية التي يقع فيها.

ج- اذا كانت مساحة العقار تزيد على عشرة آلاف متر مربع تكون النسب كما يلي:

١-(٤٠٪) من مساحته الكلية اذا كان واقعاً ضمن المنطقة العمرانية الاولى والثانية.

٢- (٣٥٪) من مساحته الكلية اذا كان واقعاً ضمن المنطقة الثالثة.

٣- (٣٠٪) من مساحته الكلية اذا كان واقعاً ضمن المنطقة العمرانية الرابعة والممتازة.

٤- (٢٥٪) من مساحته الكلية اذا كان واقعاً ضمن المنطقة العمرانية الخامسة.

د. اذا نظم صاحب العقار خارطة التقسيم وكان مجموع مساحة الشوارع والمرافق العامة يزيد على النسب المبينة بالفقرة السابقة وكانت هذه الزيادة لمصلحته فعليه ان يسجل هذه المساحة باسم البلدية مجاناً مهما بلغت وان كانت الزيادة في المساحة من مقتضيات التصميم الاساسي أو التفصيلي للمنطقة العمرانية التي يقع ضمنها العقار فعلى البلدية ان تستملك هذه الزيادة وفق قانون الاستملاك على ان تعين البلدية مقدماً على الخارطة المساحة التي تؤخذ مجاناً وفق احكام الفقرات السابقة والمساحة التي يجب ان تستملك قبل المصادقة على الخارطة.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەوە ئەگەر زەحمەت نەبێ ڕوونکردنەوەیەک لەسەر ئەو هەموارکردنەی کە کردووتانە، تکایە مادە بنەڕەتیەکە بخوێنەوە.

بەڕێز کاکەڕەش محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەو مادەیە لەبنەڕەتدا لە یاسایەکەدا نەهاتووە، ئەوە مادەیەکی زیادەیە چونکە لە یاسای ژمارە(١٦٥)ی ساڵی ١٩٦٤دایە وئێستا شارەوانی کاری پێ دەکات، چونکە پشت بەستە بەو دەقە بەئیعتیبار لە یاسایەکە نەهاتووە کە بڵێ ئەو یاسایەی هاودژیی لەگەڵ ئەو یاسایەدا هەیە

ئیشی پێ ناکرێ، دەڵێن ئەو مادەیە هاودژ نییە ئەمەش لەبەر ئەوەی یاسایەکە بە گشتی وەردەگرین، یاسای ژمارە(٦٤) تقریبا پابەندە بەو یاسایە لەبەر ئەوەی وا بە مەعقوول زاندراوە کە ئەو مادەیە بهاوێشترێتە ناوێ. نەگەڕێینەوە سەر بنەڕەتی یاسای ژمارە(١٦٥)ی ساڵی ١٩٦٤ کاری پێ بکەین ئەوەش پەیوەستە بە بابەتی فراوانکردنی شەقام وبەشکردن وجیاکردنەوە بەگوێرەی ئەو ڕێژانەی کە هاتووتە خوارەوە، شارەوانی مافی خۆی لێ دەبا وئەوەی تریش کە دەمێنێتەوە بۆ سەر خاوەن موڵکەکە دەبێتە پارچە ودەفرۆشرێ، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

سوپاس، لیژنەی خزمەتگوزاری فەرموو.

بەڕێز مەلا هادی خضر کوێخا:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

سەبارەت بەو یاسایە وبڕگەکانیش هەمووی بەگشتی ئێمە لەسەری ڕازین، ڕامان لەسەرە بەڵام سەبارەت بە هەندێ بڕگەیەوە تێبینیمان هەیە کە هاتینە سەری ئێمە ڕای خۆمان دەردەبڕین، سەبارەت بە بڕگەی(١) کە دەڵێ ئەو مادانەی کە دانرا لە بڕگە(١)ی (ما لایزید عن ٢٥٪ من مساحة العقار الذي لاتتجاوز مساحته الكلية).

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

جا کاکە مۆڵەت بدەی تێبینیتان لە چ بڕگەیەک هەیە لەم هەموارکردنەدا ئەمە بخوێنەوە، مادەی(٤٨) بریتییە لە (أ،ب ،جـ،ء) جا لە چ بڕگەیەک لەمانە ڕەخنەتان هەیە ڕەخنەکەی خۆتان بڵێن.

بەڕێز مەلا هادی خضر کوێخا:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ڕەخنەمان تەنیا لەبڕگەی(ب) کە دەڵێ:(لاتتجاوز مساحتة الكلية) لە بڕگەی(جـ) دەڵێ: (تتجاوز) تجاوزە (لا) نییە، چونکە ڕووبەرەکەی(٥) هەزار کەمتر نەبێ ئەوی دی لە(٥) هەزار زیاتر نەبێ من (مساحة العقار الذي لاتتجاوز).

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

پێشنیارەکەتان چییە بەتەواوی بیخوێنەوە کاکە؟!

بەڕێز مەلا هادی خضر کوێخا:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

(لا) زیادەیە..

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

لە کام بڕگە ولە کوێدا؟

بەڕێز مـــەلا هادی خـــضـــر كـــوێخـــا:

بەڕێـز ســـــەرۆكی ئـەنجـــــومـــــەن.

لە بڕگەی(ب) مادەی یەكەم.

بەڕێـز ســـــەرۆكی ئـەنجـــــومـــــەن:

(٢٥٪ من مساحة العقار الذي لاتتجاوز) دوولا هەیە كامیان؟!

بەڕێز مـــەلا هادی خـــضـــر كـــوێخـــا:

بەڕێـز ســـــەرۆكی ئـەنجـــــومـــــەن.

ئەوەی كۆتایی چونكە ئەوەی تر دەبێ (لاتتجاوز مساحتة الكلية عن خمسة آلاف متر مربع بصرف النظر عن المنطقة العمرانية التي يقع فيها)، ئەوەی تر(ب):

ب- ٢٥٪ من مساحة العقار الذي لاتتجاوز نە ئەوە الذي تتجاوز مساحته الكلية.

بەڕێـز ســـــەرۆكی ئـەنجـــــومـــــەن:

من تێ نەگەیشتم تكات لێ دەكەم بە وردی ڕەخنەكەی خۆت دیاری بكە لە كوێیە؟

بەڕێز مـــەلا هادی خـــضـــر كـــوێخـــا:

بەڕێـز ســـــەرۆكی ئـەنجـــــومـــــەن.

بڕگەی(ب) یەكە زیادە.

بەڕێـز ســـــەرۆكی ئـەنجـــــومـــــەن:

كام دیسان تەئكید دەكەمەوە؟

بەڕێز مـــەلا هادی خـــضـــر كـــوێخـــا:

بەڕێـز ســـــەرۆكی ئـەنجـــــومـــــەن.

بڕگەی(ب)..

بەڕێـز ســـــەرۆكی ئـەنجـــــومـــــەن:

دوو لا هەیە!

بەڕێز مـــەلا هادی خـــضـــر كـــوێخـــا:

بەڕێـز ســـــەرۆكی ئـەنجـــــومـــــەن.

یەک لا لەوێیە لایەک لە بڕگەی (أ)..

بەڕێـز ســـــەرۆكی ئـەنجـــــومـــــەن:

(٢٥٪ من مساحة العقار الذي لاتتجاوز)

بەڕێز مـــەلا هادی خـــضـــر كـــوێخـــا:

بەڕێـز ســـــەرۆكی ئـەنجـــــومـــــەن.

ئەو لایە زیادە.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەوە هەڵگیرا تەواو بوو، (ب) تەواو ڕەخنەی تر نییە؟ سوپاستان دەکەین، ئەوە ڕەخنەیان لەسەر بوو لادرا، چونکە دوو لا هەیە، لای یەکەم لادرا، لای یەکەم زیاد هاتبوو، هەڵیان گرت دێینەوە سەر ئەو مادەیە. لیژنەی خزمەتگوزاری چ ڕەخنەی نییە لەسەر ئەوە. ئەوە تەنیا هەڵەیەکی ئیملائی بوو چاکیان کردەوە، ئەندامانی پەرلەمان کێ تێبینی لەسەر ئەم مادەیە هەیە ناونووسیان دەکەین، تکایە ئاگاداری کات بن، چونکە زۆر ڕۆیشت وبە وردی ودووبارە نەبێتەوە، کاک حەمید، کاک د. ناسح، کاک ئیبراهیم، کاک سەعید محەمەد، مەلا محەمەد تاهیر، کاک جوهر شاواز، کاک د. رزگار، کاک د. ئیدریس. کاک حەمید فەرموو.

بەڕێز حەمید سەلیم میران:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من تەنها یەک پێشنیارم هەیە ئەویش ئەوەیە برگەی(أ- ب) یەک برگە بێ پێویست ناکا دوو برگە بێ، چونکە هەر دووکی ئەڵێ لە (٢٥٪ من مساحة العقار بكری مالايزيد عن (٢٥٪) من مساحة العقار الذي لاتتجاوز عشرة آلاف متر مربع) تەواو هەردووکی چونکە هیچ پێویست ناکات دوو برگە دەرچێ بۆ ئەوە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

سوپاس کاک حەمید، د.ناسح فەرموو.

بەڕێز د. ناسح غەفور ڕەمەزان:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من پێم وایە برگەی (أ) وبرگەی(ب) جیاوازیەکی زۆریان لە نێوان دا هەیە و تەنها ڕێژەکەیان وەکو یەکە(٢٥ ٪)، بۆیە من پێم ڕەوا نییە یەکێک دوو سەد یان سێ سەد مەتری هەتا پێنج هەزار مەتری هەبێ، (٢٥ ٪) لێ بستێندرێ یەکێکیش هەتا لە پێنج هەزارە وەتا (١٠) هەزاری هەبێ، هەر هەمان (٢٥ ٪) لێ بستێندری، لەبەر ئەوە(٢٥ ٪)ـەکەی(أ) بکرێتە(١٥ ٪) باشترە، چونکە(أ) (٢٥ ٪) هاتووە(ب)(٢٥ ٪) هاتووە، جیاوازیش هەیە لە نێوانیان، چونکە لە پێنج هەزارەوە بۆ(١٠) هەزار، پێنج هەزار مەترە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەگەر بخوێنینەوە دەڵێ (مالايزيد عن٢٥٪) واتە لەوانەیە تجاوز کەمتر بێ مالايزيد عن(٢٥ ٪) لەوانەیە (١ ٪) یان نیو لەسەد دەبێ.

بەڕێز د. ناسح غەفور ڕەمەزان:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەڵام بکرێ(١٥) باشترە چونکە جیاوازیەک هەیە ئەوەکەی تریش ئەڵێ لە پێنج هەزارەوە واتە جیاوازیەکە لەنێوانیان زۆر نزیکە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

باشە سوپاس تێبینیەکەی جەنابت ئەوەیەکە بڕگە(أ) بکەین بە(١٥ ٪) لە جیاتی (٢٥ ٪) واتە مالایزید عن (١٥ ٪)، باشە سوپاس، کاک ئیبراهیم فەرموو.

بەڕێز ئیبراهیم سەعید محەمەد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پرسیارم لەسەر خانووبەرەیە، صنفی خانووبەرە باس نەکراوە، عادەتەن موڵک صرف ئەو شتەی لێ دروست دەبێ، باشە ئەگەر ئەمیریە پێویستە ببێ بە تاپۆ ئەوەش دەدەیە خەڵک چ باسی ئەوە نەهاتووە، واتە ئاماژە بە صنفی خانووبەرە نەدراوە ئەوە یەک. دووەم مەسەلەی (٢٥ ٪) یەکەم تۆ ئەبێ ماف بدەیە مصمم، تاکو بواری هەبێت، رووبەرەکە کەم بێ تۆش ڕێژەکەی کەم کەی مانای بواری نامێنێ بۆ شەقامی پان وباش، واتە(٢٥ ٪)ی(أ) کەم کەیەوە لەکاتێکە رووبەرەکە خۆی کەمە تۆ بێی ڕێژەکەش کەم کەیەوە بوار بۆ مصمم نامێنێ، (مالایزید عن ٢٥ ٪)، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

خۆی(٢٥ ٪) نییە کاک ئیبراهیم لەوانەیە ئێستا وەکو گوتم (١ ٪) ئەبێ واتە جەنابت پێشنیارەکەت چ بوو صنفی خانووبەرە دیاری نەکراوە، ئەو پرسیارە هی لیژنەی یاسایە دوایی روونی بکات، کاک سەعیدمحەمەد سدیق.

بەڕێز سەعید محەمەد سدیق هەروری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

قسەکانم کاک د. ناسح کردی، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

سوپاس کاک سەعید، فەرموو کاک مەلاتاهیر.

بەڕێز مەلا محەمەد تاهیر محەمەد زین العابدین:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

قسەی من لەسەر وشەی (مجانا) کە لەبڕگەکەدا هاتووە، واتە لێبڕینی شارەوانی لەو حاڵەتە ئەو زەویە ئەگەر خاوەنی راستی خۆی هەیە ئیستملاکی نییە ئەمە بەفیرۆدانی مافی خاوەن ماف نییە بە وشەی (مجانا)؟ ئەگەر شتێکی هەبێ بۆ نموونە کە خەسار نەکات باشتر نییە ئەوە ئەو وشەی(مجانا) بۆ؟ سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەو وشەی (مجانا) با لیژنەی یاسا روونی بکات سوپاس، کاک جوهر شاواز فەرموو.

بەڕێز جوهر ئەحمەد شاواز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من روونکردنەویەکم لەسەر برگەی (جیم) هەیە، چوارەم پێنچەم نییە، تایبەتە. چونکە ئێمە لە

پێوەرەکانی شارەوانیمان پرسی وتیان یەکەم هەیە دووەم وسێ یەم وچوارەم وممتازە و تایبەتە.
دەڵێ عمرانی یەکەم رووبەری پارچەکانی(١٠٠) مەترە برگەی جیم چوارەم.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

رەخنەکە چییە؟

بەڕێز جوهر ئەحمەد شاواز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

عمرانی پێنج نییە تایبەتە، چونکە لە عمرانیە شەش جۆر هەیە لە(أولی) رووبەری پارچە زەویەکە سەد مەتر دوجایە، لە(ثانیة) دوو سەد مەتر دوجایە(ثالثة) سێ سەد مەتر دوجایە، لە(رابعة) شەش سەد مەتر دوجایە، (ممتازة) هەشت سەد مەتر دوجایە، (خاصة) دوو هەزار مەتر دوجایە، واتە پێنجەم لە زنجیرەی نییە ئێمە لە پێوەرەکان پرسیمانە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

لیژنەی یاسا یان وەزیری شارەوانییەکان ئەوەمان بۆ روون بکەنەوە، کاک د. قاسم فەرموو.

بەڕێز د. قاسم محەمەد قاسم:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

قسەکانی من کران، سوپاس.

بەڕێز د. ئیدریس هادی سالح/وەزیری پیشەسازی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەو مادەیە وەکو باس کرا لە یاسای بنەڕەتی پێشتر نەهاتووە، مادەیەکی زیادە بۆ ئەوەی ئەگەر بێتو نەخشەیەکی عمرانی هەبێ، شەقامێک دروست بکرێ یان شوێنە گشتییەکان ئەوە لەبەرچاو بگیردرێ لەچوارچێوەی مادەکە لەبرگەی(أ) وەکو برادەران باسیان کرد دەڵێ:(مالایزید عن ٢٥٪) بۆ نموونە تۆ ناوچەیەک تەرخان ئەکەی تۆ ناتوانی بریار بدەی رێژەکە چەندی دەوێ،(٢٠٪) دەوێ یان(١٥٪) دەوێ یان دەبێ شەقامەکە دیاری بکرێت، یان شوێنە گشتییەکە دیاری بکرێ، ئەو کاتە بریار ئەدرێ رێژەکە چەندی لێ دەبڕدرێتەوە بەخۆڕایی(مجانا) بۆ شارەوانی، ئێمە وەکو حکومەتیش رێژەکە چەند زۆر بێ باشترە، واتە ئەوە لەبەرچا گیراوە لەگەڵ ئەوەشدا خەڵکیمان مەغدور نەکردووە، رێژەکە زۆر داندراوە سەبارەت بە برگەی(ب) دیاریکراوە دەڵێ:(«٢٥٪» من مساحة العقار)، بەڵام سەبارەت بە برگەی یەک دیاری نەکراوە لە (٢٥٪) بەرزترین رادەیە، بەڵام لەوەش کەمتر دەبێ، سەبارەت بە برگەکانی تریش بە خۆی لەبنەڕەتدا هەیە پاش ئەوەی کە ئەو بابەتە لێتوێژراوەتەوە ئەو رێژانە داندراوە بەپێی ئەو ناوچەیە، سێیە ناوچەی یەکە یان دووە بەپێی ئەو رێژانە دیاری کراوە، جا لەبەر ئەوە پێم وایە وەکو خۆی کە هاتووە ئەوها بێت، زۆر سوپاس.

بەڕێـز سـەرۆکی ئـەنجـومـەن:

برادەرانی لیژنەی یاسا ئەگەر روونکردنەوەیەکمان بۆ بکەن، فەرموو کاک محەمەد.

بەڕێز مـحـەمـەد حـسـەن باڵـەتە:

بەڕێـز سـەرۆکی ئـەنجـومـەن.

ئەوەی د. ئیدریس فەرمووی روونکردنەوەکە هەر وایە، بەڵام بۆ زیاتر روونکردنەوە دەڵێم بەرزترین ڕێژەیە سەبارەت بە برگەی(أ) (٢٥٪) ئەبێت کەمتریش بێت ئەبێت، کەچی لە برگەی(ب) نزمترین ڕێژە(٢٥٪) ئەبێت زیاتریش بێت ئەبێت، ئەوە روونکردنەوەکەی منە. سەبارەت بە قسەکەی کاک ئیبراهیم کە فەمووی ئەو بەشکردنە زەوی ئەمیری صرفە دەگرێتەوە یان زەوی صرفە، طبعا لە(اراضي أميرية صرفة) تۆ ناتوانی بەشی بکەی تاکو صونفەکەی راست نەکەیەوە، صونفی راستکردنەوە چییە؟ بەشەکەی حکومەت لێ ئەدرێ ئەوکاتە ئەبێتە موڵک صرف، ئەوکاتە تۆ دەتوانی راستی بکەیەوە ئەمە تەنها زەویەکانی موڵک صرف دەگرێتەوە، سەبارەت بە بەڕێز مامەند ئاغا بە قسەی کە دەڵێ: ئەو(مجانا) لابەن، ئەگەر ئێمە دەقەکە باش بخوێنینەوە ئەگەر ئەو زیادەیە لە بەرژەوەندی خاوەنی خانووبەرەکە بێت، واتە دابەشەکە لە بەرژەوەندی ئەو بێت، ئەو زیادەیە بە خۆڕایی (مجانا) بۆ شارەوانی دەگەڕێتەوە. بەڵام ئەگەر لە بەرژەوەندی شارەوانی بێ، شارەوانی، ناچارە ئیستملاکی بکات، بەپێی یاسای ئیستملاک پارەی بداتێ، سوپاس.

بەڕێـز سـەرۆکی ئـەنجـومـەن:

سوپاس. ئەو (خاصة) و(خامسة) چۆن چارە ئەکەن؟ فەرموو.

بەڕێز کـاکـەڕەش مـحـەمـەد نەقـشـبـەندیی:

بەڕێـز سـەرۆکی ئـەنجـومـەن.

بۆ وەڵامی جەنابی کاک ئیبراهیم، بابەتی کە صونفی عەقار تۆمار نەکراوە. ئەو یاسایە تەنها ئەو زەوییانە دەگرێتەوە کە لە ئەوصافی نووسراوە(الاراضي المعدة للسكن)، چونکە لە ئەوانی تر زەوی کشتوکاڵی بە بریاری ئەنجوومەنی سەرکردایەتی شۆڕش(مجلس قيادة الثورة) ژمارە(٢٢٢) هەموارەکەی(٨١٧) چارەسەر کراوە ئەڵێ:(تملك الى البلدية) لە چوارچێوەی سنووری شارەوانی چارەسەر کراوە، ئەوە تەنیا بۆ ئەو زەوییانەی کە نووسراوە(المعدة للسكن) و رووبەرەکەیان زۆرە وئیفرازی دەکەن، سەبارەت بە قسەی مامۆستاش وەڵام درایەوە کە وشەی بەخۆرایی (مجانا) دەبردرێ، ئەوەی ما لایزید عن(٢٥٪) دیاری کراوە، کارگوزاری وپێویستی کارگوزاریە بۆ نموونە(٥) هەزار مەتر کەمتری هەیە، یان (٥) هەزارەکەی هەیە، چەند پێویست بۆ کارگوزاری بەپێی توانا کارگوزاری پێویست دەبێ، قوتابخانەیەکی بچوک بکرێتەوە، پێویستە نەخۆشخانەیەک بکرێتەوە بە گوێرەی کارگوزاری تەنها(في كل الاحوال) لە(٢٥٪) زیاتر نەبێ نەتوانرێت کەمتر بێ، لەوانەیە کارگوزاری(١٠) هەزار مەتری پێ بوێت، (١٥)ی پێ بوێ بەڵام لە(٢٥) زیاتر نابێ ببێ. ئەوانەی تریش دیاریکراوە تەنها روونکردنەوەیەک بۆ برادەران نەوەک ئیلتباسێکیان لا

دروست بێ، سەبارەت بە(الرابعة والممتازة)، چونکە ممتازە ورابعە لە یەکتر نزیکن لە هەولێر چوار هەیە نەتایبەت هەیەو نە مومتازەش هەیە، یەکەم هەیە، دووەم هەیە، سێیەم هەیە، چوارەمیش هەیە، داخلی شێستیە، چوارچێوەی شێستی هەمووی (رابعـة)یە، ئەوەی تریشی دابەشکراوە لـە(اولی وثانیـة والثـالثـة) بە گوێرەی رووبەرو وناوچە شەعبیەکان، ئینجا نەوەک برادەرێک ئیلتیباسێکی لا دروست بێ وبڵێ (ممتازة ورابعة) وەکو یەک دانراون، چونکە دەبێ رابعەکەمتر بێ، بەڵام نەخێر (رابعة) لە (ممتازة) نزیکترە، زیاتر لە سەنتەری شار نزیکترە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

سوپاس. ئێستا(رابعـة) سەنتەری شارە با بڵێین (ممتـازة) لە هەولێر نییە، سوپاستان ئەکەین. وابزانم بەو روونکردنەوانە ئەم بابەتە کۆتایی پێهات. تەنها دوو پێشنیارمان هەیە، پێشنیارێک هەیە بۆ کردنەیەکی برگەی(أ) و(ب) لەلایەن کاک حمید میرانەوە ئەگەر زەحمەت نەبێ لیژنەی یاسا ئەوە روون نەکراوەتەوە، بۆ کاک حەمید روونی بکەنەوە.

بەڕێز کاک ڕەش محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بە خۆی تەقریبەن ئاشکرایە بۆیە من وەڵامم نەداوە، چونکە یەکەمیان ئەڵێ (مالایزید) ئەوەی تری ئەڵێ (٢٥٪) مانای ئەوەیە دەمج ناکرێت پێکەوە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

وابزانم کاک حەمید ئێستا لای روونە، برگەی تر ماوە د. ناسح داوا ئەکا ئەو(٢٥٪)ە لە (مالایزید) لە برگە(أ) بکرێ بە(١٥٪) ئەگەر روونکردنەوەیەک هەبێت لەسەر ئەو بابەتە.

بەڕێز کاکەڕەش محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

کە دەڵێت(مالایزید) مانای ئەوەیە کارگوزاری پێویستی جۆرەکەی چەند یان رووبەری پێ دەوێ، ئەو دەیخەملێنێ بۆیە بەستوومانەتەوە بە مانای(في کل الاحوال) نابێ لە (٢٥٪) زیاتر بێت، بەڵام ئەتوانرێت کەمتر بێ. چونکە وەکو کاک د. ئیدریس ئاماژەی پێدا دەیانەوێ شەقامێک لە ناو ئەو زەویەدا بکەنەوە، ئەگەر ئەو شەقامە(١٠٪)ی پێویست بوو، تەنها هەر ئەو شەقامە بێ(١٠٪)یەکەی دەبەن زیاتر نابەن، بەڵام ئەگەر پێویستی بەشتی تر هەبێ زیاتری لێ دەبەن، بۆیە بە رای من ئەوە بمێنێتەوە (مالایزید)، بۆ ئەوەی شلی بدەینێ تا موصەمم بتوانێ بەسەربەستی تەخطیط وتەصمیم بکات، سوپاس.

بەڕێز حسێن سنجاری/ وەزیری شارەوانی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بۆ ئێمە وەکو حکومەت چەند زیاد بێ ئەوەندە باشترە، سوپاس.

بەڕێز د. ناسح غـــــەفـــــور ڕەمـــــەزان:

بەڕێز ســــــەرۆکی ئـەنجــــــومــــــەن.

ڕاستە بۆ حکومەت چەند زیاتر بێ باشترە، بەڵام ئەبێ ئێمە هاووڵاتیانیش لە بیر نەکەین، چونکە هەر چۆنێک بێت باری خراپە، باش نییە. چونکە لێرە نووسراوە(مجانا)، کە(مجانا) بێت گوناهە، ئەگەر ئەوانە ڕاستە نووسراوە (مالایزید) عن(٢٥ ٪) بەڵام لە بیرمان نەچێت ئەوەی دووەم دیسان لە(٥) هەزارەکـەوە دەست پێ دەکـا مـانای ئەوەیە ئەوە دیاري کـراوە لە(٥) هەزارەوە تا(١٠) هەزار، سوپاس.

بەڕێز ســــــەرۆکی ئـەنجــــــومــــــەن:

ئەوەی(ب) بە تەحدید لە(٢٥ ٪) دەست پێ ئەکا ئەگەر(٥) هەزار زیاتر بوو تەبیعی زەویەکە زیاد ئەکات.

بەڕێز د. ناسح غـــــەفـــــور ڕەمـــــەزان:

بەڕێز ســــــەرۆکی ئـەنجــــــومــــــەن.

نەخـێـر(٢٥ ٪) لە نێـوان(١٠) هەزارو(٥) هەزار، جـیـاوازی زۆرە(١٠) هەزارەکـە دووجـار بەقەدەر(٥) هەزارەکەیە لەوانەیە(٢٥ ٪) لێی بستێنن، ئەگەر لە(٥) هەزاریش کەمتر بێ، بەڵام لەوانەیە ئەوەی(١٠) هەزارەکەش هەر(٢٥ ٪) زیاتری لێ وەرناگرن، واتە جیـاوازی هەیە، چۆن جیـاوازی نییـە؟ دوو بەرابەری ئەو زەویەیە، لەبەر ئەوە من پێشنیـار ئەکەم بکرێت بە (مـالایزید عن«١٥ ٪») ئینجا (١١ ٪)بێ یان(١٢ ٪)، سوپاس.

بەڕێز ســــــەرۆکی ئـەنجــــــومــــــەن:

ئەزانی کاک دوکتۆر جیاوازیەکە چارەکی ڕووبەری(ب) نێوان(٥)و(١٠) چارەگەکەیەتی و دیاری کـراوەتەوە ئەوەی(أ) کـراوەیە، یاسـادانەر دەڵێت لە(٢٥ ٪) زیاتر نەبێت نابێ زیاد بکا، جـا لەوانەیە (١٥ ٪)کەی تۆ بێت.

بەڕێز د. ناسح غـــــەفـــــور ڕەمـــــەزان:

بەڕێز ســــــەرۆکی ئـەنجــــــومــــــەن.

ڕای وەزیری شارەوانی ئێستا ئەڵێ چەند زیاتر بێت بۆ ئێمە ئەوە باشترە، بێگومان(٢٥ ٪)ـەکە دادەنێ ئەو کاتە(١٥ ٪)ـەکە دانانێ، چونکە ئێستا خۆی خاوەنی ئەو ڕایەیە، سوپاس.

بەڕێز کـاکـەڕەش مـحـەمـەد نەقـشـبـەندیی:

بەڕێز ســــــەرۆکی ئـەنجــــــومــــــەن.

سەبارەت بە بڕگە یەک زیادەکە دەبێ پاساوێکی هەبێ، بابەتەکە ویست وهەوەس نییە، شارەوانی پێویستـە لە(٢٥ ٪)بێ لەبەر ئەوە دەڵێت (مـالایزید)، چونکە ئەمـە ئەبێ پاسـاوێکی هەبێ، بۆ چییـەتی؟ بۆ نموونە نابێ عـەرەسەیەک دابنێ بۆ فـرۆشتن، پێویسـتـە بۆ کـارگـوزاری بێ ئەگـەر بۆ

کارگوزاریش پێویستی بوو ئەو خەڵکە با (٢٥٪)ـەکە ببات، ئەگەر بۆ کارگوزاریش نەبوو مانای ئەوەیە پێویستە لەبنەڕەتدا نەیبات، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

سوپاس، لە راستیدا روونە ئەو پێشنیارە، کاک د.ناسح ئەگەر لەسەر رای خۆیەتی ئێمە ئەخەینە دەنگدانەوە. د. ناسح پێشنیار ئەکا کە ((أ) مالایزید عن٢٥٪) بکرێتە(مالایزید عن ١٥٪)، کێ لەگەڵ ئەو رایەیە؟.. سوپاس. کێ لەگەڵ نییە؟.. بە زۆرینەی دەنگ ئەو پێشنیارە پەسەند نەکرا. سوپاستان ئەکەین. مادەکە وەکو خۆی کە خوێندرایەوە پاش ئەو چاککردنەوە کە کرا کێ لەگەڵە؟.. سوپاستان ئەکەین. کێ لەگەڵ نییە؟.. بەتێکرای دەنگ وەکو خوێندرایەوە پاش ئەو هەموارەی کە لەسەری کرا پەسەند کرا.

لە راستیدا ئیلتیبباسی هەرگەورە کاکەڕەش روونی کردەوە، ئەوەی برگە سێ بوو(رابعة وممتازة) لای زۆر لە ئەندامانی پەرلەمان حیساب ئەکرا دوو شتی جیاوازبن، لەبەر ئەوە ئێستا روون بوو. تەواو بوو شتێکی وانەماوە ئەگەر ماوە بدەن تەواوی ئەکەین، فەرموو کاکەڕەش.

بەڕێز کاکەڕەش محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

تعدل الفقرة الاولى من المادة التاسعة والاربعون وتكون كالآتي:

(لمجلس الوزراء بناءاً على اقتراح الوزير حل المجلس البلدي اذا فقد المجلس اكثرية أعضائه اذا كانت البلدية من الصنف الخاص والممتاز). بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن ئەوە لێرە گۆڕانکاریمان خستۆتە سەری پاش (القضاء)، ئینجا لەسەرەوە ئەیخوێنمەوە:

(لمجلس الوزراء بناءاً على اقتراح الوزير حل المجلس البلدي اذا فقد المجلس اكثرية اعضائه اذا كانت البلدية من الصنف الخاص أو الممتاز وللوزير حل المجلس بالنسبة للأصناف الاخرى بناءاً على اقتراح السلطة الادارية)، چونکە ئەوەکەی ترکە هاتبوو(اما بالنسبة للاصناف الاخرى فيقدم الاقتراح من قبل السلطة الادارية) نامانەوێ دەسەڵاتی بەڕێوەبردن پێشنیارەکە بداتە ئەنجوومەنی وەزیران، ئەوە دەچێتە جێگای ئەو هەمووی، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئەو مادەیە لەبنەڕەتدا چییە؟ ئەگەر زەحمەت نەبێ تەماشایەکی بکەی.

کاکەڕەش محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

المادة(٤٩) دەڵێ: (لمجلس الوزراء بناءاً على اقتراح الوزير حل المجلس البلدي اذا فقد المجلس اكثرية اعضائه اذا كانت البلدية من الصنف الثالث والممتاز اما بالبسبة للاصناف الاخرى فيقدم الاقتراح من قبل المدير العام للبلديات وموافقة الوزير)، واتە بەڕێوەبەری گشتی پێشنیار ئەکات

چونکە ئەگەر وابێت پێشنیارەکە دەبێ بدرێتە ئەنجوومەنی وەزیران، بەڵام ئەگەر بکرێ پێشنیارەکە بدرێتە وەزیر باشترە بۆ ڕەت کردنەوەش دەسەڵاتی وەزیر بێ، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

گۆڕینەکە هەر ئەوەیە کە دەسەڵاتی بەڕێوەبردن (السلطة الإدارية) مافی ئەو پێشنیارەی هەیە لە جیاتی بەڕێوەبەری گشتی شارەوانی، باشە لیژنەی خزمەتگوزاری چ رایەکیان هەیە بۆ ئەم بابەتە؟

بەڕێز مەلا هادی خضر کوێخا:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

لاریمان نیبیە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

لاریتان نیبیە، سوپاس. دەرگای گفتوگۆ بۆ ئەم بابەتە دەکەینەوە، لەسەر ئەم مادەیە کێ ئەیەوی قسە بکا؟ ناوەکان با بنووسین، کاک عەبدولخالق، کاک جەمیل، فەرموو کاک عەبدولخالق.

بەڕێز عەبدولخالق محەمەد رەشید زەنگەنە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بە رای من کە ئەنجوومەنی شارەوانی بە هەڵبژاردن بێت، کە میللەت هەڵی بژێری بۆ چی ئێمە ماف بدەین بەلایەنێکی تر چارەسەری بکات؟ دوایی ئەوەی کە هەڵگیرا ئەوە وردترە (لە ئەنجوومەنی وەزیران بناءا على اقتراح اعضاء المجلس البلدي وللوزير حل المجلس البلدي اذا فقد المجلس اكثرية اعضائه) ئەم مەسەلەیە مافێکی بەدەست هاتووە بۆ مرۆڤ، واتە وەزیر لەلای خۆیەوە هەڵی بوەشێنێتەوە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

کاک عەبدولخالق بۆ ئەوەی تۆزێک ورد بین لە بابەتەکە (اذا فقد المجلس اكثرية اعضائه).

بەڕێز عەبدولخالق محەمەد رەشید زەنگەنە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

هەتا(اذا فقد أكثرية أعضائه)..

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

مۆڵەت بدە ئەنجوومەنێک(٢٠) کەسە ئەگەر(١٥)(١٦)ـە یان نەما لەو حاڵەتەدا چی بکەین؟

بەڕێز عەبدولخالق محەمەد رەشید زەنگەنە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئەمە لە ئەنجوومەنی وەزیران (بناءا على اقتراح اعضاء المجلس البلدي)، واتە ئەوەی ماوەتەوە(وللوزير حل المجلس البلدي)، چونکە لێرە ئیشکالێکی ترمان بۆ دروست ئەبێ. ئەوە هەڵی وەشاندەوە کێ ئەنجوومەنی شارەوانی دەبێ؟ ئاماژەش نەکراوە کە بەدیلی چییە؟ لە

ماوەیەکی زەمەنیدا پێویست نییە ئەنجوومەنێکی شارەوانی تر دروست ببێ؟ یەعنی ئەوە رەتکراوە وتەواو، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

واتە جەنابت لەگەڵ ئەوەی کە مادەکە کەم وکورتی تێدا هەیە، سوپاس. فەرموو کاک جەمیل.

بەڕێز جەمیل عەبدی سندی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

وەکو برای بەڕێز عەبدولخالق زەنگەنە فەرمووی ئەندامانی ئەنجوومەنی شارەوانی مافێکی بەدەست هاتووە، بە هەڵبژاردن هاتوون لەبەر ئەوە من پێشنیار ئەکەم لە جێگای ئەم هەمواركردنەدا وا بکرێت بۆ جەنابی وەزیر(للوزیر اجراء انتخابات تکمیلیة اذا فقد المجلس اکثریة اعضائه) بۆ نموونە ئەگەر فعلا نیوەی تەواو(اکثریة الاعضاء) نەقصێکی زۆرە نابێ تەصفییە ببێت. بۆ وەزیری شارەوانی هەبێت هەڵبژاردنی تەکمیلی بکات، پێویست ناکات، بۆ ئەنجوومەنی وەزیران ئەوەندە دوا بکەوێت؟ زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

جەنابت پێشنیار دەکەی لە جیاتی ئەوە چارەکە بە هەڵبژاردن بێ؟ بەڵێ، سوپاس. لیژنەی یاسا چ تێبینیەکتان هەیە؟

بەڕێز محەمەد حەسەن باڵەتە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

سەبارەت بە قسەکانی کاک عەبدولخالق کە ئەڵێت:(اذا فقد المجلس اکثریة اعضائه) ئەگەر زۆربەی ئەندامەکان نەمان، چۆن ئەنجوومەنەکە کۆدەبێتەوە هەتا بڕیار بدات؟ ئەنجوومەن بەزۆرینە کۆ ئەبێتەوە، نیصاب کامل ئەبێت. لەو کاتە کامل نابێت چۆن ئەنجوومەن بڕیاری هەڵوەشاندنەوەی خۆی دەدات؟ ئەو هەڵوەشاندنەوەیە بە(بناءا علی اقتراح السلطة الاداریة) دەبێت، چونکە ئەڵێت (اذا فقد المجلس اکثریة اعضائه) کەمینە ماوە ئەو کەمینەیە چۆن کۆ ئەبێتەوە؟ ئێستا پەرلەمان بە کەمینەیە کۆ دەبێتەوە؟ یاسایی نییە، کۆبوونەوە بشکرێت یاسایی نابێ. واتە دەبێت ئەنجوومەنی شاەوانی کە زۆربەی ئەندامانی نەمان پێشنیار لە دەسەڵاتی بەڕێوەبردن و بڕیاری جەنابی وەزیر وەربگرێ، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

وابزانم ئەم بابەتە روون بۆوە، کاک فەرسەت روونکردنەوەیەکی هەیە. فەرموو کاک فەرسەت.

بەڕێز فەرسەت ئەحمەد عەبدوڵلا/سکرتێری ئەنجوومەن:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

لەلایەنی مەبدەئی یەوە من لەگەڵ کاک عەبدولخالقم، چونکە پێویستە ئەنجوومەنێکی شارەوانی تری بۆ دابنێین، بەڵام لێرە دوو حاڵەتمان هەیە قۆناغی هەڵبژاردن یان پێڕەوی هەڵبژاردن دەرچوو بێت ئەو کاتە پێویستە بە هەڵبژاردن دووبارە ئەنجوومەنێکی تر دابمەزرێتەوە، ... وای بۆ

بچین پێرەوی هەڵبژاردن دەرنەچوو بێ تاوەکو لەو حاڵەتە پێویستە بەدامەزراندن ئەنجوومەنێک دووبارە دابمەزرێتەوە، لەبەر ئەوە من پێشنیار دەکەم دەقەکە وەکو خۆی بمێنێتەوە (تشکیلە وفق القانون) زیاد بکرێت، ئینجا ئەو کاتە تەماشای یاسا دەکەین ئەگەر سیستەمی هەڵبژاردن دەرچووبێت پێویستە ئەنجوومەن هەڵبوەشێندرێتەوە، چونکە کەمینەیە وەکو کاک محەمەد حەسەن باڵەتە باسی کرد، پێویستە ئەنجوومەنێکی تازە دروست بکەین، دروست کردنی ئەنجوومەنی تازە یان بەشێوەی هەڵبژاردن دەبێت یان بەشێوەی دامەزراندن ئەبێت، ئەگەر هاتوو سیستەمی هەڵبژاردن دەرنەچووبێت هەتاکو ئەو کاتە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

سوپاس. پێشنیارەکەی کاک عەبدولخالق روون بۆوە، پێشنیارێک هەیە زیادکردنی (واعادة تشکیلە وفق القانون) بکرێت ئێمە ئەو پێشنیارە ئەخەینە دەنگدانەوە ئەگەر هیچ تێبینیەک نەبێت، فەرموو کاکەڕەش.

بەڕێز کاکەڕەش محەمەد نەقشەبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بە ڕای من ئەو روونکردنەوەیەی جەنابی سکرتێر کردی، ئەو بابەتە بۆ گۆڕینە بۆ هیچی تر نییە (اعادة تشکیلە)، خۆی کە ئەنجوومەن هەڵوەشایەوە دەبێ دروست بکرێتەوە، ئینجا چ یاسایەک لە بەردەست بێت بەوە دروست دەکرێتەوە، ئەگەر شارەوانی هەبوو مانای دەبێ ئەنجوومەنی شارەوانی هەبێت مەرجە لە یاسای شارەوانیەکان داهاتووە دەبێ ئەنجوومەنی شارەوانی هەبێ، بەگوێرەی یاسا دەکرێت ئەگەر یاساکە ئیشی پێ بکرێت ئەوە بێ هەڵبژاردن دەبێ، ئەگەر دامەزراندن بێ ـ بەپێی ئەم یاسایەـ بە دامەزراندن دەبێ، لەبەر ئەوە(واعادة تشکیلە وفق القانون) پێی ناوێ، چونکە(وفق القانون) شتێکی زیادەیە بە رای من هیچی تر نییە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

تەنها ئەوە تەئکیدە بۆ ئەوەی ئەو حاڵەتە نەمێنێ، تۆ هەڵتوەشاندەوە چی لێ ئەکەیت؟ چونکە من وای بۆ دەچم، لەبەر ئەوە ئەنجوومەنەکەی ئێمە بە هەڵبژاردنە مەترسییەک لەوە هەیە کە شک بکەوێتە سەر کاکڵی بابەتەکەوە، واتە ئەگەر هەبێ ـ ئەم قسەیە ئاراستە ئەکرێت بۆ لیژنەی یاساـ. ئەگەر ئەوە زیاد بکەین چ کێشەیەک دروست ئەبێ؟ مادام هیچ کێشەیەک دروست ناکات، ئێمە (واعادة تشکیلە) ئەخەینە دەنگدانەوە.

بەڕێز د. ناسح غەفور رەمەزان:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

من زیادەیەکم هەیە ئەگەر بەڕێز سکرتێری پەرلەمان قبوولی بکا ئەویش(بعد ثلاثین یوما) یان(خلال ثلاثین یوما) واتە کاتەکە دیاری بکرێت باشترە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

(واعادة تشكيله وفق القانون) ئەو كاتە لەو یاسایەی كە دائەنرێ بۆ هەڵبژاردن چەند ماوە دائەنرێ بۆ هەڵوەشاندنەوەی شارەوانی؟ چونكە ئەوە لەوێ چارە ئەبێت، ئێمە ئەڵێین (وفق القانون) ئەوە پێشنیاری سكرتێری پەرلەمان بوو. فەرموو كاك د. ئیدریس.

بەڕێز د. ئیدریس هادی سالح/وەزیری پیشەسازی:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

ئێمە هەتا ئێستا نە پەیڕەوێك نە یاسایەكمان هەیە بۆ هەڵبژاردنی ئەنجومەنی شارەوانی. لێرە ئەگەر مەرجی تێدا نەما، زۆرینەی ئەندامەكانی نەمان خۆی ئۆتۆماتیكی دەبێ ئەو ئەنجومەنە نەمێنێ، چونكە ناتوانێ كۆببێتەوە، جا لێرە خۆی(وفق القانون) بێ یان (وفق القانون) نەبێ بە رای من هیچ لەبابەتەكە ناگۆڕێ، واتە دووبارە دروستكردنەوەكە هەر دەبێ بكرێ، شارەوانی بێ ئەنجومەن نابێ، ئەوە دەرئەنجامەم(تحصیل حاصل) ـە، جا هیچ كاریگەرێكی نییە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

ئەگەر كاریگەری نەبێ بۆ بە هێزكردنی ودابین كردنی رای گشتییە، ئێمە لە ولاتێك ئەژین ماوەیەكی دوور ودرێژە بابەتەكانی هەڵبژاردن و بابەتی یاسایی ئێمەش جێگای رەزامەندی خەڵكێكی زۆر بووە، ئەمە كە جێگیر ئەبێ لەسەری تەنها بۆ ئەو تەئكیدەیە، ئەو مەترسیانە هەڵئەگرێ مادام زیانی نییە، لیژنەی یاسا لەگەڵ ئەو زیادەیە ئەگەر زەحمەت نەبێت بیخوێننەوە، دەیخەینە دەنگدانەوە.

بەڕێز كاكەڕەش محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

لمجلس الوزراء بناءاً على اقتراح الوزير حل المجلس البلدي اذا فقد المجلس اكثرية اعضائه اذا كانت البلدية من الصنف الخاص أو الممتاز وللوزير حل المجلس بالنسبة للاصناف الاخرى بناءاً على أقتراح السلطة الادارية واعادة تشكيله وفقا للقانون.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

ئێمە ئەوە ئەخەینە دەنگدانەوە. كێ لەگەڵە؟.. سوپاستان ئەكەین. كێ لەگەڵ نییە؟.. بەتێكڕای دەنگ پەسەند كرا، زۆر سوپاس.

بەڕێز كاكەڕەش محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

تعدل المادة الثانية والخمسون وتقرأ كما يلي:

١- للوزير منح بعض الصلاحيات المنصوص عليها في هذا القانون الى السلطات الادارية لتقليص الروتين وتسهيل سير الامور.

٢- للوزير ان يخول رئيس البلدية(خۆی ناونیشانەكە بەڕێوەبەری شارەوانییە) ما يراه ضرورياً من الصلاحيات المقررة له بموجب القوانين المرعية لتسهيل اموره.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

تەنها یەک پێشنیار هەیە بنووسە(بعض صلاحياته) لە جێی(الصلاحيات)، چونکە ئەنجوومەنی شارەوانی دەسەڵاتی هەیە(للوزير منح بعض صلاحياته المنصوص عليها في هذا القانون الى السلطات الادارية)، سوپاس. لیژنەی خزمەتگوزاری هیچ تێبینیەکی نییە؟ کێ لە ئەندامانی پەرلەمان تێبینیان هەیە با ناونووس بکەین، کاک کانەبی ئاغا فەرموو.

بەڕێز کانەبی عەزیز ئاغا:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

(المنصوص عليه في هذا القانون الى السلطات الادارية) بکرێ بە(رؤساء الوحدات الادارية). دەسەڵات بەوان ئەدرێ، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

باشە ئەوە پێشنیارێکە، کاکە شێخ فەرموو.

بەڕێز رەقیب حسێن مەلا:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

من وا دەبینم دەقەکە بگۆڕدرێ ببێ بە(للوزير منح بعض صلاحياته الى رؤوساء الوحدات الادارية المنصوص عليها في هذا القانون تقليصاً للروتين)، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

واتە پێش وپاشی بخەین ئەوە بۆ لیژنەی یاسا خۆیان دوای بۆ دارشتن ئەگەر شتێک لە بابەتەکە ناگۆرێ مادام تەنها، بۆ لایەنی جوانکاریی نووسینەکەیە، تکایە ئەو برادەرانەی کە ناونووس کراون دەستیان بلند بکەنەوە ئەوە چەند جار ئەم بابەتە دووبارە ئەبێتەوە، فەرموو کاکەڕەش.

بەڕێز کاکەڕەش محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئەوەی کاک کانەبی ئاغا فەرمووی(رؤساء الوحدات الادارية) لە یاسای دەسەڵاتی بەڕێوەبردندا پێناسە کراوە(محافظ، قائمقام، مدير الناحية) لەبەر ئەوە ئەو وشەیە نەهاتووە نەمان وتووە(رؤساء الوحدات الادارية) بە ئیعتبار دەستەواژەکە وا دەبێ وەزیر دەنووسێ دەڵێ(يخول قائمقام عمادية، فلان..) پێناسە کراوە، بۆیە دەڵێین(الى السلطات الادارية) شتێکی زۆر سروشتیە ئەگەر وەزیر بنووسی بڵێ(يخول السلطات الادارية) مانای ئەوەیە دەبێتە(مدير الناحية، وقائمقام) پێکەوە ئەوە نابێ. پارێزگار شێوەیەک دەسەڵاتی دەدرێتێ، قائمقام شێوەیەک دەسەڵاتی دەدرێتێ، بەڕێوەبەری ناحیە شێوەیەکی ئەدرێتێ، ئینجا لەبەر ئەوەی موعەڕەفە بۆیە ناوەکەمان هێناوە بەو شێوەیە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

وابزانم رروونە وا نییە کاک کانەبی؟ چونکە لە سەرەتای یاسایەکەدا هەموارێک هەیە بۆ پێناسە

کردنی دەسەڵاتی بەڕێوەبردن، بەڵام من تەنها یەک تێبینیم هەیە مادام وایە لە جیاتی(السلطات الادارية) بنووسرێ(السلطة الادارية)، باشتر نییە؟ چونکە کۆیە لە پێناسەکەی ئێوەشدا هاتووە (السلطة الادارية: المحافظ، القائمقام، مدير الناحية) ئەگەر ئەوە بکەنە (السلطة الادارية)، سوپاس. ئێنجا ئێستا ئەگەر حکومەت تێبینی هەیە، فەرموو.

بەڕێز یۆنادەم یوسف کنا/وەزیری ئیشغال:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

خۆی پارێزگار سەر بە وەزیری ناوخۆیە، وەزیری ناوخۆ دەسەڵاتی بە پارێزگار ئەدات لێرە دەبێ دیاری بکرێ (للوزير منح بعض صلاحياته المنصوص عليها) دەسەڵاتی خۆی بدا نەک دەسەڵاتی پارێزگار ئەو بدا.(بعض من صلاحياته)، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کاک یۆنادەم (بعض صلاحياته المنصوص عليها في هذا القانون)؟

بەڕێز یۆنادەم یوسف کنا/وەزیری ئیشغال:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەوەی لای منە تێیدا نییە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

جەنابی سکرتێر پێشنیاری کرد کە(الصلاحيات) بکرێت بە (بعض صلاحياته) و گرنگی بدرێ کە یاسایەکەش زۆر چەسپاوە، ئەڵێ (في هذا القانون) ناڵێ لە یاسای شارەوانیەکان یان وەزارەتی ناوخۆ یان یاسایەکی تر تەنها ئەم یاسایە. روونە زۆر سوپاستان ئەکەین، ئێمە هەمواری ئەم مادەیە ئەخەینە دەنگدانەوە پاش ئەو گۆڕانکارییە پوختەی کە لەسەری کرا. کاکەڕەش، وابزانم گۆڕانکارییەکە روونە(السلطة الادارية)؟

بەڕێز کاکەڕەش محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

(للوزير منح بعض صلاحياته المنصوص عليها في هذا القانون الى السلطة الادارية لتقليص الروتين وتسهيل الامور)، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەخەینە دەنگدانەوە. کێ لەگەڵە؟.. سوپاستان ئەکەین. کێ لەگەڵ نییە؟.. بەتێکرای دەنگ پەسەند کرا، سوپاس.

بەڕێز کاکەڕەش محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بڕگە(٢) تەبعەن لە بنەڕەتی یاسایەکە هاتووە بۆ بەڕێوەبەری شارەوانی لەبەر ئەوە بڕگەیەک زیاد کرا، چونکە بڕگە(٢) هەر وەکو خۆیەتی کە لە یاساکەدا هاتووە(للوزير ان يخول مدير البلدية

مايراه ضرورياً من الصلاحيات المقررة بموجب القوانين المرعية لتسهيل اموره) ئەمە لە یاسای یەکەمدا هاتبوو.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

سوپاس. برگەی دوو ئەخەینە دەنگدانەوە. کێ لەگەڵە؟.. سوپاس، کێ لەگەڵ نییە؟.. بەتێکرای دەنگ پەسەند کرا.

بەڕێز کاکەڕەش محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

المادة الثالثة عشرة: تلغى الفقرتان(س.ع) من المادة السابعة والعشرون .. ئەگەر یارمەتی بدەن بۆیان روون کەمەوە بۆچی(س.ع) لەغو کراوە. برگە(س.ع) پەیوەستە بە ئاوەڕۆو پرۆژەی ئاو لە بەر ئەوەی بەڕێوەبەراتیەک ئێستا بەناوی (مديرية الماء والمجاري) هەیە، لەبەر ئەوە لە چوارچێوەی تایبەتمەندێتی ئەنجومەنی شارەوانی هاتووەتە دەرێ، ئەو دەسەڵاتە دراوەتە بەڕێوەبەرایەتی ئاو و ئاوەڕۆکان، لەبەر ئەوە ئەم دوو برگەیان لە تایبەتمەندێتی ئەنجومەنی شارەوانی دەرهێناوە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کاکەڕەش جارێکی تر مادەکە بخوێنەوە.

بەڕێز کاکەڕەش محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

(تلغى الفقرتان(س.ع) من المادة السابعة والعشرون). چونکە ئەم دوو برگەیە پەیوەندیان بە ئاوی خواردنەوەو ئاوەڕۆوە هەیە (س) دەڵێ: (إيصال مياه الشرب الى المواطنين وانشاء المشاريع الخاصة بها وصيانتها).(ع) دەڵێ: (انشاء مشاريع المجاري وصيانتها) ئەو هەر دوو تایبەتمەندێتی بەڕێوەبەرایەتی ئاو وئاوەڕۆیە ولەچوارچێوەی شارەوانی دەرچووە، لەبەر ئەوە لە تایبەتمەندێتی شارەوانی هاتە دەرێ، بۆیە لە یاسای شارەوانییەکان لامان برد، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

سوپاست ئەکەین، لیژنەی خزمەتگوزاری ئەگەر شتێکتان هەیە لەسەر ئەم بابەتە؟ هیچتان نییە؟ ئەندامانی پەرلەمان ئەگەر چ تێبینیەک هەیە لەسەر ئەم هەموارە؟ کاک سیروان کاکەیی وکاک جەمیل عەبدی، کاک سیروان(سەرتیپ) فەرموو.

بەڕێز سەرتیپ محەمەد حسێن:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەو دوو برگەیەی کە لێرە لابرا ئەم دەسەڵاتە لە ئەنجوومەنی شارەوانی وەرگیرایەوە. دەبێ مافی خەڵکیش لەبەرچاو بگیرێت لە چ برگەیەک لە چ جێگایەک شوێنی بۆ ئەکەنەوە کە خەڵکێکی تر

بەو کارە هەڵستێ، چونکە دوو شتی زۆر گەورەن، گەیاندنی ئاوی خواردنەوە بە هاووڵاتیان و دروست کردنی پرۆژەی تایبەتی بۆیان وپاراستنیان، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

سوپاس، فەرموو کاک جەمیل.

بەڕێز جەمیل عەبدی سندی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

تێبینیم بەتایبەتی دەربارەی ئاوەڕۆیە، هەر دەبێ ئیشی شارەوانی بمێنێ، چونکە شارەوانی بەقۆنتەراتی ئەدات یان خۆی پێ هەڵدەستێ ئاوەڕۆ دروست ئەکات لە هەموو شارەکان لەبەر ئەوە دەبینم ئەو مادەیە دەبێ هەر بمێنێتەوە، شارەوانی ئاوەڕۆیەک تەواو ئەکات، دروستی ئەکات دوایی ئەگەر فەرمانگەیەکی تر سەرپەرشتی بکا ئەوە شتێکی ترە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

سوپاس کاک جەمیل. کاک فرەنسۆ دەستی بەرز کردۆتەوە، فەرموو.

بەڕێز فرەنسۆ تۆما هەریری/ وەزیری هەرێم:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئاوەڕۆش هەر سەر بە وەزارەتی شارەوانیە، بەڵام ئیشی شارەوانی هەولێر نییە، ئیشی بەڕێوەبەرایەتی ئاو و ئاوەڕۆیە، ئاو و ئاوەڕۆش بەڕێوەبەرایەتیەکە سەر بە وەزارەتە، شتێکی سروشتییە، سوپاس.

بەڕێز کاکەڕەش محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

حەز ئەکەم برادەران شتێکیان لا روون بێ، ئەو دوو دەسەڵاتە، ئەنجوومەنی شارەوانی پەیوەندی زۆر لەگەڵ بەڕێوەبەری شارەوانیدا هەیە لە تایبەتمەندێتی مومارەساتی بەڕێوەبەری شارەوانیدا، چونکە هەموو بەڕێوەبەری شارەوانییەک تایبەتمەندی خۆی لە ئەنجوومەنی شارەوانی وەردەگرێ، هەموو بڕیارەکان تەنها ئەوەی ئیجرائی نەبێ، ئەوەی تر هەموو ئیشی ئەنجوومەنی شارەوانیە. سەبارەت بە بەڕێوەبردنی پرۆژەکانی ئاو لە تایبەتمەندێتی بەڕێوەبەرایەتی ئاو وئاوەڕۆیە، چۆن تۆڕی ئاو پەزێرایی دەکاو چۆن دەیگەیەنێتە خەڵک وچۆن ئاوەڕۆ دروست دەکا؟ ئەو بەڕێوەبەرایەتیە گشتیە (المديرية العامة للماء والمجاري) هەر پەیوەستە بە وەزارەتی شارەوانی تەنها لە چوارچێوەی مومارەساتی ئەنجوومەنی شارەوانیدا نییە. واتە بڕیارەکانی ئەنجوومەنی شارەوانی لەسەر بەڕێوەبەرایەتی ئاوو ئاوەڕۆ ئاسایی نییە، چونکە ئەودابەشکردنی کار ئەرکی خۆیەتی، لەبەر ئەوە پێویست نییە ئەنجوومەنی شارەوانی دابنیشێ بڕیار لەسەر ئاوەڕۆ بدات، چونکە پلانی خۆی هەیە، بەڕێوەبەرایەتی ئاو پێشکەشی وەزیری شارەوانی دەکا لەسەر ئەو بنچینەیە لێرە لادراوە، زۆر سوپاس.

بەڕێـز ســــــەرۆکی ئـەنجـــــومــــــەن:

سوپاس کاکەڕەش. وابزانم ئەو ڕوونکردنەوەیە بۆ برادەران کافی بوو ئەگەر هیچ شتێک نەبێ دەیخەینە دەنگدانەوە؟ هیچ شت نییە؟ زۆر سوپاس. ئەو مادەیە ئەیخەینە دەنگدانەوە وەکو خوێندرایەوە. کێ لەگەڵە؟.. سوپاستان ئەکەین. کێ لەگەڵ نییە؟.. بەتێکڕای دەنگ پەسەند کرا، سوپاس.

بەڕێز کاکەڕەش محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێـز ســــــەرۆکی ئـەنجـــــومــــــەن.

المادة الرابعة عشرة: ينفذ هذا القانون اعتبارا من تأريخ نشره في الجريدة الرسمية.

بەڕێـز ســــــەرۆکی ئـەنجـــــومــــــەن:

ئەو مادەیە، چ تێبینیەک نییە؟ ئەیخەینە دەنگدانەوە. کێ لەگەڵە؟.. سوپاستان ئەکەین. کێ لەگەڵ نییە؟.. بەتێکڕای دەنگ پەسەند کرا.

یەک ئیشکال هەیە بۆتان ڕوون بکەینەوە لە نێوان لیژنەی یاساو دەستەی سەرۆکایەتی لەسەر ئەو مادەیەی کە کاتی خۆی بڕیارمان داکە مادە دوو وتمان لیژنەی یاسا دایبڕێژێتەوە. لەبەر ئەوە ئەگەڕێینەوە بۆ پرۆتۆکۆل چۆن دەنگدانی لەسەر کراوە، چونکە ئیلتیباسێک لە نێوان لیژنەی یاساو سکرتێری پەرلەماندا هەیە بەتایبەتی بابەتی یاساییە ئەگەڕێینەوە بۆ پرۆتۆکۆڵ چۆن لەوێ جێگیر کراوە، ئێمە ئەو دەقە وا جێگیر ئەکەینەوە لەسەر پرۆژەکە وەکو بڕیار ئەیخەینە دەنگدانەوە. وەکو بڕیار کێ لەگەڵە؟.. سوپاستان ئەکەین. کێ لەگەڵ نییە؟.. بەتێکڕای دەنگ وەکو بڕیار پەسەندکرا، سوپاستان ئەکەین. کۆبوونەوەی ئەمڕۆ تەواو بوو. بەڵام تەئکید ئەکەینەوە ڕۆژی دووشەممە وسێ شەممەو چوارشەممە کۆبوونەوەمان هەیە، ڕۆژی دووشەممان پێشنیارێک هەبوو برادەران حەز ئەکەن کۆبوونەوەکان لە نێوان(١١)و(١٢) بێ لەو ڕوانگەوەی بڕیار وشت گفتوگۆی لەسەر ئەکرێت، بەشێکیان لەوانەیە لە دوورەوە بێت، لەوانەیە کۆبوونەوەکانی ڕۆژی دوو شەممە زۆر نەخایەنێ، بۆیە پێشنیارەکە بکەینە(١٢) یان(١١) مانای ئەوەیە کاتژمێر(١٢)دوو شەممان کۆبوونەوەمان هەیە، بەڵام تکاتان لێ دەکەم پێش کاتژمێر(١٢) لێرە بن، چونکە نامانەوێ وەکو هەموو جار نیو کاتژمێر دوا بکەون، زۆر سوپاس دانیشتنەکەمان لێرەدا هاتە کۆتایی.

فەرسەت ئەحمەد عەبدوڵڵا	**نەژاد ئەحمەد عەزیز ئاغا**	**جوهر نامق سالم**
سکرتێری ئەنجوومەن	**جێگری سەرۆکی ئەنجوومەن**	**سەرۆکی ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستانی عێراق**